

POLSKA I EUROPA

inwestycje, bezpieczeństwo, przyszłość

WRZESIEŃ **2025**
WYDANIE XII

SPIS TREŚCI

Rozdział I – Gospodarka Polski i Europy

- Wstęp do rozdziału
- Kluczowe dane
- PKB
- Inflacja
- Eksport import
- Dług publiczny
- Bezrobocie
- Inwestycje
- Innowacyjność
- ESG
- DEI = różnorodność, równość i inkluzywność

Rozdział II – Sektor bankowy w Polsce i w Europie

- Wstęp do rozdziału
- Kluczowe dane
- Aktywa banków europejskich, kredyty i depozyty
- Atrakcyjność dla inwestorów
- Obciążenia regulacyjne i podatkowe
- Finansowanie gospodarki

SŁOWO WSTĘPNE

Rok 2025 to czas szczególny dla Polski i całej Europy. Znajdujemy się w momencie głębokich przemian gospodarczych, technologicznych i geopolitycznych, które mają istotny wpływ na stabilność i rozwój naszych krajów. Z jednej strony obserwujemy odbudowę potencjału wzrostowego po okresach spowolnienia i niepewności, zaś z drugiej stajemy wobec wyzwań związanych z transformacją energetyczną, cyfryzacją oraz utrzymującymi się napięciami międzynarodowymi. W tym dynamicznym otoczeniu szczególnego znaczenia nabiera stabilność systemu finansowego, który stanowi fundament rozwoju gospodarczego i społecznego. Polska pozostaje jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek Unii Europejskiej. W 2024 r. odnotowaliśmy wzrost PKB na poziomie 2,9%, a prognozy Komisji Europejskiej wskazują, że w 2025 r. dynamika wzrostu osiągnie 3,3%, co plasuje nas w ścisłej czołówce państw członkowskich. To dowód na odporność naszej gospodarki, ale także na skuteczność działań podejmowanych przez przedsiębiorców, instytucje publiczne i sektor finansowy. Równocześnie jednak stoimy przed realnym wyzwaniem utrzymania tego tempa w obliczu globalnych napięć handlowych, rosnącej konkurencji spoza Europy oraz wysokich kosztów transformacji energetycznej. W perspektywie najbliższej dekady mamy realną szansę aby stać się 18. największą gospodarką światową. Wymaga to jednak precyzyjnych, długoterminowych, strategicznych działań zorientowanych na wzrost inwestycji poprawę konkurencyjności polskiej gospodarki.

Na tym tle sektor bankowy, odgrywa szczególną rolę. To banki, a nie rynek kapitałowy w dominującym stopniu finansują inwestycje przedsiębiorstw, wspierają rozwój innowacji. Ale niestety w Polsce – w porównaniu z krajami UE- poziom inwestycji w relacji do PKB w znacznym stopniu odstaje od średniej unijnej a wręcz jest rekordowo niski. 30% przedsiębiorców pytanych o to, czy przewidują jakieś inwestycje w najbliższym czasie odpowiada przecząco. W szczególności niski jest poziom inwestycji w B+R, a zatem w obszar, który mógłby realnie wesprzeć konkurencyjność polskiej gospodarki. Podobny odsetek przedsiębiorców twierdzi, że może przy określonych warunkach rozważyć inwestycje w najbliższych latach. Aby utrzymać pozycję lidera wzrostu w UE potrzebujemy znaczącego przyspieszenia inwestycji, zarówno w energetykę, jak też w innowacyjność

Warto podkreślić, że sektor bankowy ma potencjał do zwiększania finansowania polskiej gospodarki o około 380 mld zł. Finansowanie to jest dostępne w stopniu wyższym niż średnio w 27 krajach UE. Banki - jak żadna inna branża – w znaczącym stopniu wspierają budżet państwa. Skumulowana wartość obciążeń podatkowych i paropodatkowych w latach 2015-2025 przekroczyła 185 mld zł, z czego ponad 83 mld zł stanowiło obciążenie z tytułu podatku CIT. Obciążenia podatkowo-składkowe powiększone o koszty ryzyka prawnego w latach 2015-2025 osiągnęły poziom 280,51 mld zł. Przed bankami kolejne wyzwanie, czyli projekt podniesienia stawki podatku CIT z 19% do 30 %. Propozycja trwałego zwiększenia stawki CIT dla banków – i tylko banków – stanowi sektorową niesprawiedliwość. Skoro strumień dodatkowych wpływów budżetowych ma zasilić wydatki na obronność należy pamiętać, że odpowiedzialność za dobro ojczyzny i jej bezpieczeństwo powinno być finansowane solidarnie przez wszystkie sektory gospodarki. Takie

rozwiązania wprowadzano w wielu europejskich krajach, między innymi we Włoszech, w Hiszpanii, w Grecji czy Rumunii. Zaproponowane przez Ministerstwo Finansów rozwiązanie nie stanowi jednorazowego zasilenia budżetu państwa na określony czas, lecz jest trwałym obciążeniem sektora bankowego bez względu na koniunkturę i sytuację banków. Rozwiązanie to generuje najwyższy koszt (na poziomie ponad 7 mld zł) w 2026 roku, a zatem w momencie, w którym spadki stóp procentowych przekładają się na obniżenie wyników finansowych banków. Propozycja Ministerstwa Finansów, w świetle bieżącej sytuacji gospodarczej, wspiera zatem negatywnie procykliczny charakter wprowadzanych rozwiązań. Przy projektowaniu rozwiązań fiskalnych należy zachować równowagę pomiędzy potrzebami budżetu a stabilnością i zdolnością banków do finansowania polskich rodzin, przedsiębiorstw i inwestycji rozwojowych. Sektor bankowy nie może zaakceptować sytuacji, w której kosztami finansowania obronności obarczani są oszczędzający Polacy – w głównej mierze przyszli emeryci. Z szacunków Związku Banków Polskich wynika, że już za 2026 r. otrzymają oni o ok. 19% niższą dywidendę, zaś w okresie dekady stracą około 8,5%. Proponowana zmiana podatkowa sprawi, że horyzoncie najbliższej dekady przyszli polscy emeryci stracą ponad 4,8 mld zł!

Celem sektora bankowego w Polsce jest dbanie o rozwój polskiej gospodarki i zapewnienie jej finansowania na adekwatnym do jej potrzeb poziomie. Dodatkowe rozwiązania fiskalne muszą być narzędziem doraźnym, a nie trwałym elementem systemu. Kolejnej obciążenia sektora bankowego ograniczą akcję kredytową i innowacyjne inwestycje. Dalszy dynamiczny rozwój naszego kraju nie będzie możliwy bez szerszego wykorzystania instrumentów kredytowych. Aby to jednak było możliwe trzeba zadbać o likwidację barier, które obecnie zniechęcają przedsiębiorców do inwestowania i sięgania po kredyt. Wśród barier inwestycyjnych, które przedsiębiorcy wymieniają najczęściej, trudności w dostępie do finansowania lub wysoki koszt kredytu wskazywane są dopiero na piątym lub szóstym miejscu. Oznacza to, nie są one najważniejszymi barierami inwestycyjnymi dla przedsiębiorstw. Znacząco częściej wskazywana jest niepewność prawna, niepewność regulacyjna, nieprzewidywalność decyzji administracyjnych, nieprzewidywalność podatkowa, ciągnące się latami procesy uzyskiwania zgód inwestycyjnych, a także nieprzewidywalna sytuacja gospodarcza i geopolityczna. W pierwszej kolejności należy zatem zadbać o właściwe zaadresowanie tych kwestii.

XII wydanie Raportu „Polska i Europa: inwestycje, bezpieczeństwo, przyszłość” to opracowanie, w którym staramy się pokazać naszą gospodarkę na tle gospodarki europejskiej prezentując zarazem prognozy na nadchodzące lata. Zawarte w nim analizy, prognozy i porównania mają służyć zarówno lepszemu zrozumieniu procesów zachodzących w Polsce i Europie oraz stanowić inspirację szerszej dyskusji na temat kondycji sektora bankowego i jego wpływu na finansowanie gospodarki. Jestem przekonany, że wspólnym wysiłkiem – łącząc wiedzę, doświadczenie i odpowiedzialność – możemy zbudować silną, innowacyjną i bezpieczną gospodarkę, której stabilnym fundamentem będzie nowoczesny i wiarygodny sektor bankowy.

Zapraszam do lektury!
Dr Tadeusz Białek,
prezes Związku Banków Polskich

rozdział 1

GOSPODARKA POLSKI I EUROPY

Gospodarka UE powoli wychodzi ze spowolnienia. Ostatnie lata przyniosły kumulację kryzysów: pandemicznego, energetycznego, inflacyjnego oraz geopolitycznego, związanego z wojną w Ukrainie. Skutki tych wydarzeń wciąż kształtują otoczenie makroekonomiczne, ale prognozy na nadchodzące lata wskazują na stopniowe umacnianie fundamentów wzrostu. Polska, mimo trudności, pozostaje jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek w UE, a jej potencjał inwestycyjny, rosnąca innowacyjność oraz stabilność sektora bankowego sprzyjają utrzymaniu przewagi konkurencyjnej.

Z perspektywy europejskiej, gospodarka Unii w 2024 roku osiągnęła wzrost PKB na poziomie 1,0%, co – choć skromne – stanowiło przełom po okresie stagnacji. Prognozy na 2025 rok zakładają dalsze przyspieszenie do 1,6%, a w strefie euro do 1,4%. Polska na tym tle wypada zdecydowanie korzystniej z dynamiką PKB na poziomie 3,3% w 2025 roku, co plasuje ją w czołówce unijnych gospodarek. Wysoki udział inwestycji, wspieranych napływem funduszy unijnych, w połączeniu z rosnącą konsumpcją prywatną, stanowią kluczowe czynniki wzrostu. Jednocześnie nie można pomijać wyzwań – ujemnego wpływu eksportu netto czy spowolnienia u głównych partnerów handlowych.

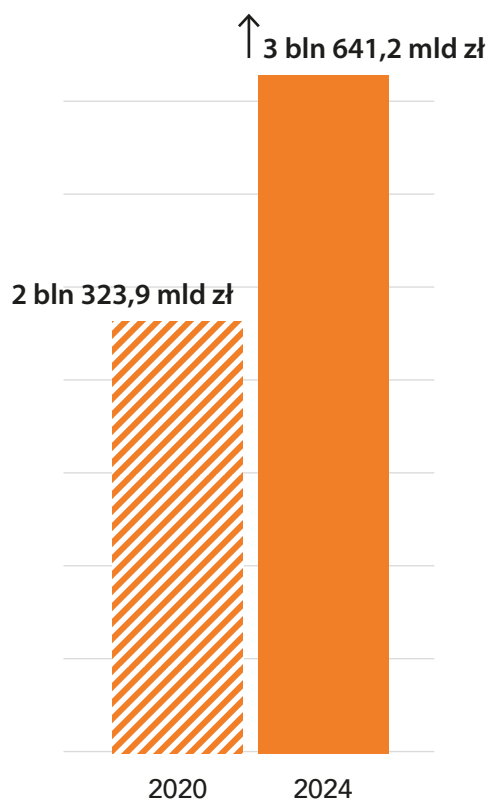
Istotnym elementem obrazu gospodarki pozostaje inflacja. Choć w całej UE widoczne są oznaki wygasania presji cenowej, Polska nadal notuje wskaźniki powyżej średniej. Według prognoz, inflacja HICP w 2025 roku wyniesie 3,6%, podczas gdy w strefie euro spadnie do 2,1%. Proces dezinflacji w Polsce jest wolniejszy, a jego tempo uzależnione od dynamiki płac i cen w sektorze usług. To z kolei bezpośrednio rzutuje na politykę pieniężną i fiskalną państwa, w tym na obciążenia związane z obsługą długu publicznego.

Kwestia zadłużenia i deficytu budżetowego staje się jednym z kluczowych problemów gospodarczych w Europie. Polska – wraz z siedmioma innymi krajami UE – znalazła się w procedurze nadmiernego deficytu, a prognozowany poziom długu publicznego na 2025 rok wynosi 58% PKB, zbliżając się niebezpiecznie do konstytucyjnego limitu 60%. Wzrost ten wynika zarówno z wysokich wydatków na obronność, jak i włączenia do statystyk zadłużenia funduszy pozabudżetowych.

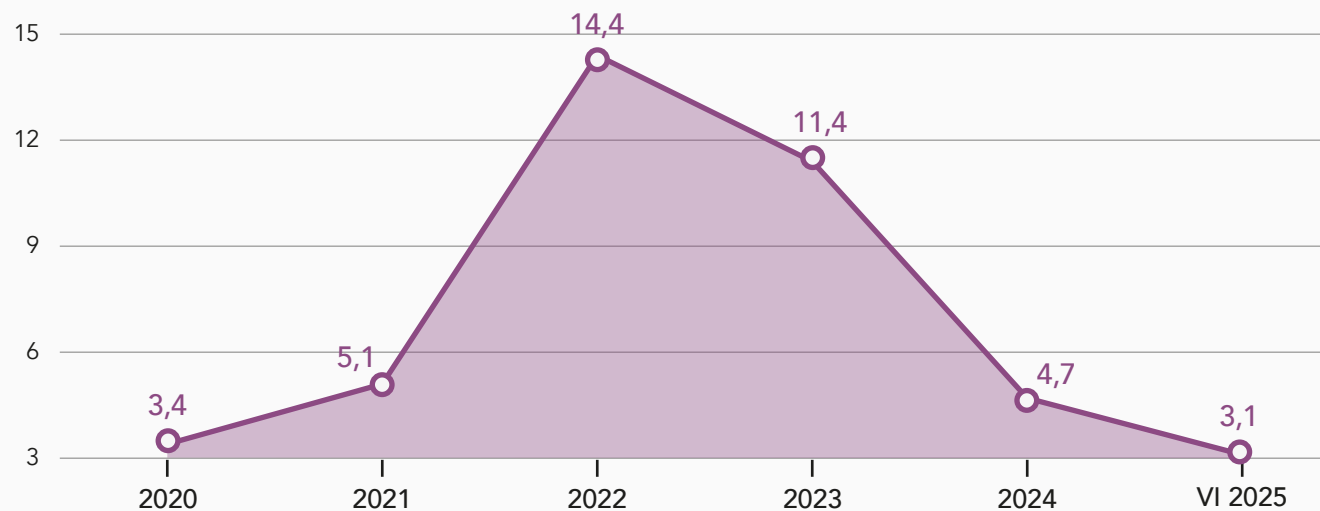
Wyzwania geopolityczne mają bezpośrednie przełożenie na kondycję gospodarczą. Konflikt rosyjsko-ukraiński, napięcia w relacjach transatlantyckich oraz rosnąca konkurencja ze strony gospodarek pozaeuropejskich stanowią istotne czynniki ryzyka. W przeprowadzonych badaniach przedstawiciele sektora bankowego w Polsce wskazują właśnie konflikt w Ukrainie, eskalację napięć geopolitycznych i procesy dezintegracyjne w ramach UE jako najpoważniejsze zagrożenia dla stabilności europejskiej gospodarki. Pomimo to, większość ekspertów uważa, że Polska szybciej niż wiele innych krajów unijnych powróci na ścieżkę stabilnego wzrostu.

KLUCZOWE DANE

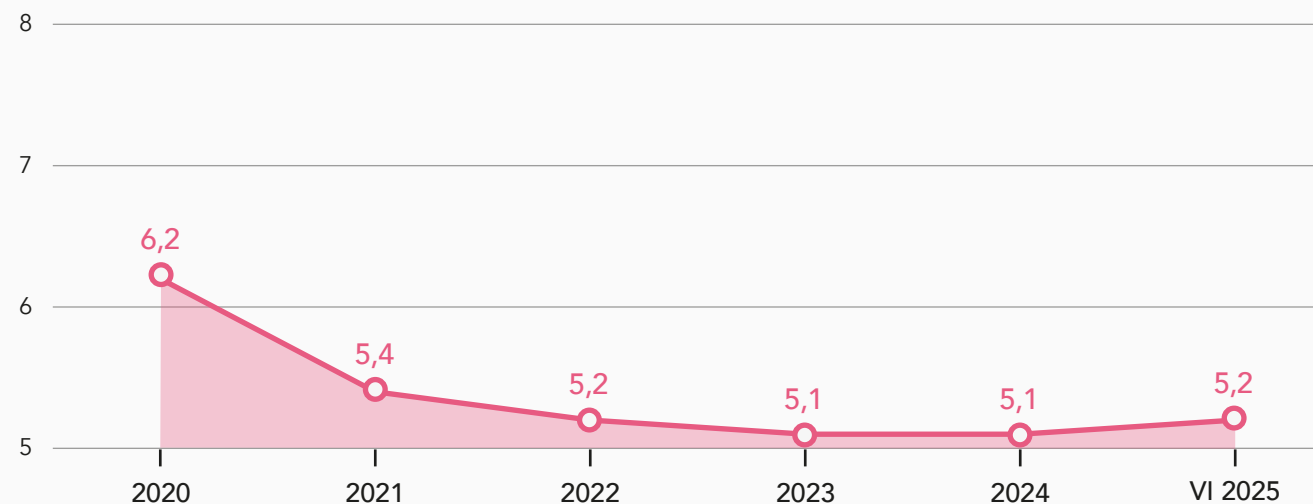
PKB Polski nominalnie

Inflacja (w proc.)

Bezrobocie (w proc.)

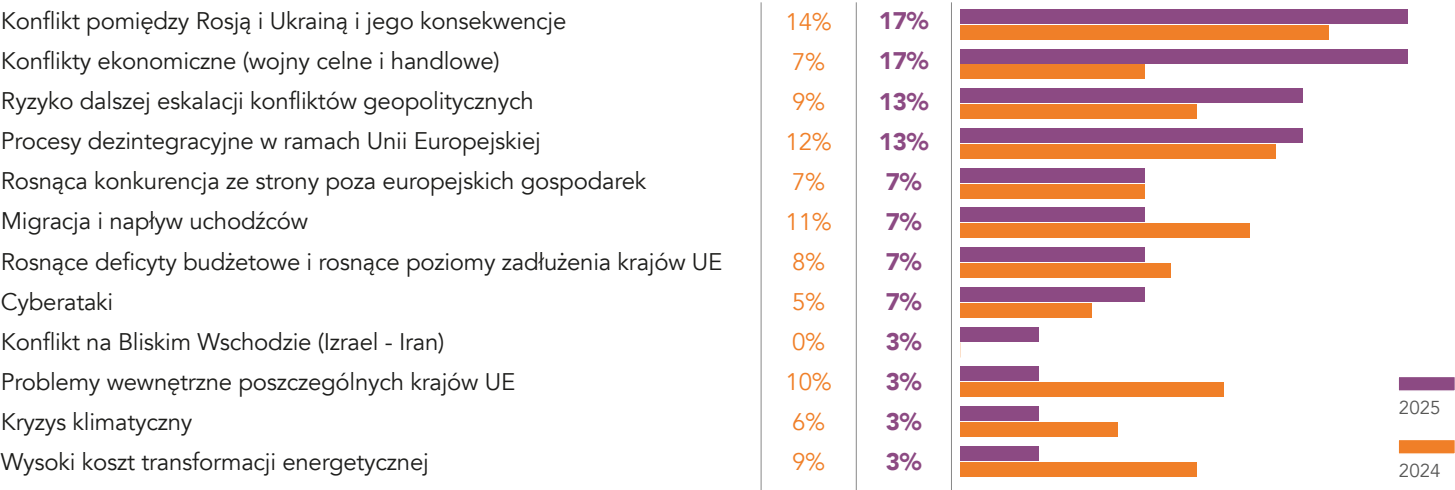

Tradycyjnie, jak co roku zapytaliśmy przedstawicieli sektora bankowego o opinię w kilku ważnych kwestiach.

Bankowcy zapytani o największe zagrożenia dla stabilności europejskiej gospodarki wskazali: konflikt pomiędzy Rosją i Ukrainą i jego konsekwencje (17%), konflikty ekonomiczne (17%), ryzyko dalszej eskalacji konfliktów geopolitycznych (13%) oraz procesy dezintegracyjne w ramach Unii Europejskiej (13%).

Który z czynników Pana(i) zdaniem najbardziej zagraża stabilności gospodarki europejskiej?

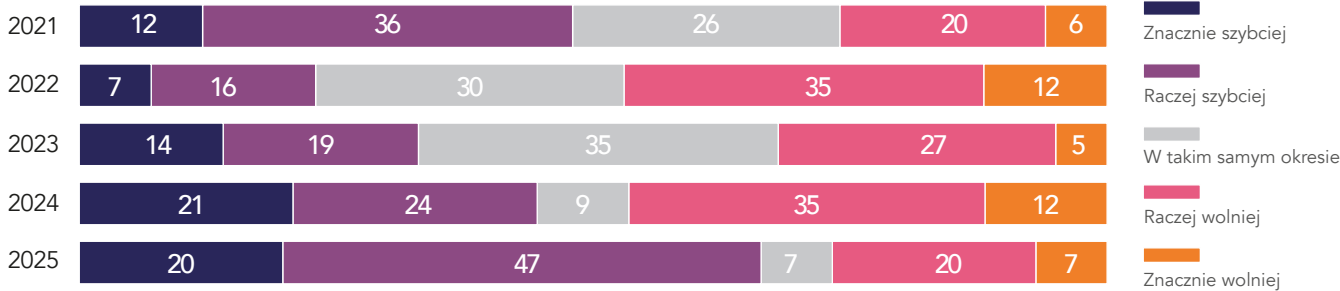
Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025 r.

Ponad jedna czwarta badanych (27%) ocenia, że Polska gospodarka wolniej wróci na ścieżkę wzrostu w porównaniu do innych krajów UE. Odmiennego zdania jest 67% badanych, których zdaniem Polska szybciej wejdzie na ścieżkę wzrostu w porównaniu do innych krajów UE.

Według Pana(i) polska gospodarka wróci na ścieżkę wzrostu w porównaniu do innych krajów UE

Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025 r.

PKB

Najnowsze – wiosenne – prognozy Komisji Europejskiej (European Economic Forecast – Spring 2025) wskazują na dalszą poprawę warunków gospodarczych w Unii Europejskiej po okresie spowolnienia. W czwartym kwartale 2024 r. gospodarka UE wzrosła o 0,4%, nieznacznie przekraczając wcześniejsze prognozy, a w całym 2024 r. wzrost PKB wyniósł 1,0%. W 2025 r. prognozowany jest realny wzrost PKB UE na poziomie 1,6%, a w 2026 r. 1,7%. Wzrost ten jest zgodny z poprzednimi prognozami zimowymi (1,0% w 2024 r. oraz 1,6% w 2025 r.), a w przypadku strefy euro oczekiwany był wzrost PKB o 0,8% w 2024 r. oraz 1,4% w 2025 r. Polska pozostaje jedną z najszybciej rosnących dużych gospodarek w UE. Według prognoz KE, po wzroście PKB o 2,9% w 2024 r., w 2025 r. polska gospodarka urośnie o 3,3%, a w 2026 r. o 3,0%. **Wzrost w 2025 r. zapewni Polsce czwarte miejsce wśród najszybciej rozwijających się gospodarek Unii**, za Maltą (4,1%), Danią (3,6%) i Irlandią (3,4%). Głównymi czynnikami wzrostu będą dalszy wzrost konsumpcji prywatnej (3,4% w 2025 r. i 2,8% w 2026 r.) oraz silny wzrost inwestycji (6,9% w 2025 r. i 5,3% w 2026 r., po spadku o 2,2% w 2024 r.), wspierany napływem funduszy unijnych. Negatywny wpływ na dynamikę PKB nadal będzie miał eksport netto (-0,6 pkt proc. w 2025 r. i -0,2 pkt proc. w 2026 r.) a także spowolnienie gospodarcze u kluczowych partnerów handlowych Polski. **Prognozy wzrostu PKB dla Polski na lata 2025–2026 są niższe od projekcji KE z listopada 2024 r.** (o odpowiednio 0,3 i 0,1 pkt proc.) oraz od prognozy Ministerstwa Finansów zawartej w „Wieloletnich założeniach makroekonomicznych na lata 2025–2029”, zakładającej wzrost na poziomie 3,7% w 2025 r. i 3,5% w 2026 r. Korekta wynika m.in. z uwzględnienia przez KE skutków polityki celnej USA.

Realny wzrost PKB (w proc.)

Źródło: Komisja Europejska, European Economic Forecast, Spring 2025; Komisja Europejska, European Economic Forecast, Autumn 2024; Komisja Europejska, European Economic Forecast, Spring 2024

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenne prognozy KE 2024			Jesienne prognozy KE 2024			Wiosenne prognozy KE 2025		
	2020	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2024	2025	2026	2024	2025	2026
UE	-5,9	5	3,5	0,5	0,4	1	1,6	0,9	1,5	1,8	1	1,1	1,5
Strefa Euro*	-6,8	5,3	3,5	0,4	0,4	0,8	1,4	0,8	1,3	1,6	0,9	0,9	1,4

Według szacunków Komisji Europejskiej, w 2025 roku żaden z krajów UE nie będzie notował ujemnego wzrostu PKB. Polska znajduje się w gronie państw o jednym z wyższych prognozowanych wzrostów (3,3% PKB), co plasuje ją powyżej średniej unijnej. Największy wzrost PKB w 2025 roku prognozowany jest dla Irlandii (3,4%), Malty (4,1%) oraz Chorwacji (3,2%). Na przeciwnym biegunie znajdują się Niemcy, Belgia i Francja – z prognozowanym wzrostem na poziomie odpowiednio 0,0%, 0,8% i 0,6%. Prognozy dla całej Unii Europejskiej wskazują na wzrost o 1,1%, natomiast dla strefy euro wyniesie on 0,9%.

Realny wzrost PKB w latach 2020- 2026 (w proc.)

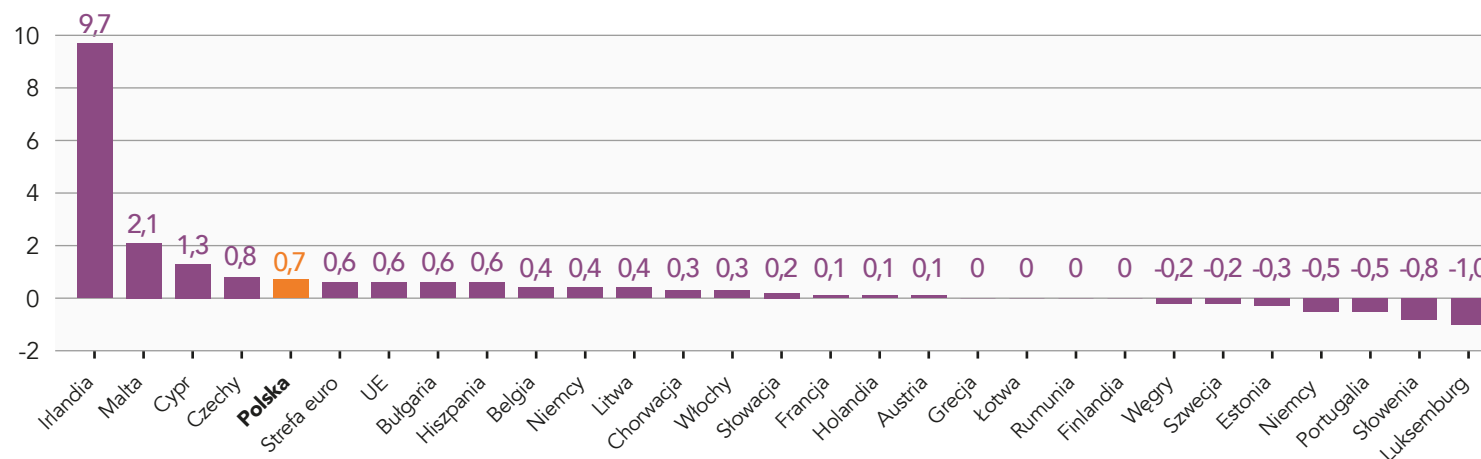
Źródło: economy-finance.ec.europa.eu, European
Economic Forecast, Spring 2025 Spring 2025
Economic Forecast: Moderate growth amid global
economic uncertainty - European Commission

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	-5,7	6,2	3,2	1,4	1,0	0,8	0,9
Niemcy	-4,6	2,9	1,8	-0,3	-0,2	0,0	1,1
Estonia	-3	8,3	-1,3	-3,0	-0,3	1,1	2,3
Irlandia	5,9	13,5	12,0	-3,2	1,2	3,4	2,5
Grecja	-9	8,3	5,9	2,0	2,3	2,3	2,2
Hiszpania	-10,8	5,1	5,5	2,5	3,2	2,6	2,0
Francja	-7,8	6,8	2,6	0,7	1,2	0,6	1,3
Chorwacja	-8,1	10,2	6,2	3,1	3,9	3,2	2,9
Włochy	-9	6,6	3,7	0,9	0,7	0,7	0,9
Cypr	-5	5,5	5,6	2,5	3,4	3,0	2,5
Łotwa	-3,8	4,5	2,8	-0,3	-0,4	0,5	2,0
Litwa	-0,1	5,0	1,9	-0,3	2,8	2,8	3,1
Luksemburg	-1,8	6,9	1,5	-1,1	1,0	1,7	2,0
Malta	-8,2	10,4	6,9	5,6	6,0	4,1	4,0
Holandia	-3,9	4,9	4,5	0,1	1,0	1,3	1,2
Austria	-6,7	4,8	5,0	-0,8	-1,2	-0,3	1,0
Portugalia	-8,4	4,9	6,7	2,3	1,9	1,8	2,2
Słowenia	-4,2	8,1	5,4	1,6	1,6	2,0	2,4
Słowacja	-4,4	3,0	1,7	1,6	2,1	1,5	1,4
Finlandia	-2,2	3,0	2,1	-1,0	-0,1	1,0	1,3
Strefa Euro	-6,4	5,3	3,5	0,4	0,9	0,9	1,4
Bułgaria	-4,4	4,2	3,4	1,8	2,8	2,0	2,1
Czechy	-5,5	3,5	2,5	-0,3	1,1	1,9	2,1
Dania	-2	4,9	3,8	1,9	3,7	3,6	2,0
Węgry	-4,7	7,1	4,6	-0,9	0,5	0,8	2,5
Polska	-2,2	5,9	5,1	0,2	2,9	3,3	3,0
Rumunia	-3,7	5,9	4,7	2,1	0,8	1,4	2,2
Szwecja	-2,9	5,1	2,6	-0,2	1,0	1,1	1,9
UE	-5,9	5,4	3,5	0,4	1,0	1,1	1,5

Z kolei najbardziej aktualne dane Eurostatu dotyczące wzrostu PKB państw Unii Europejskiej obejmują I kwartał 2025 roku. W ujęciu rok do roku, czyli w porównaniu do I kwartału 2024, Polska osiągnęła imponujący wzrost na poziomie 3,7%, co dało jej drugie miejsce wśród krajów UE. Wyprzedziła ją jedynie Irlandia, której gospodarka wzrosła aż o 21,1%. Natomiast Główny Urząd Statystyczny podał, że PKB Polski w I kw. 2025 r. wzrósł o 3,2% rok do roku. W ujęciu nominalnym produkt krajowy wyniósł w I kw. 2025 roku 892,9 mld zł i był o 6,9% wyższy niż przed rokiem.

Realny wzrost PKB w pierwszym kwartale 2025 (w proc.)

Źródło: commission.europa.eu, I kw. 2025 r.

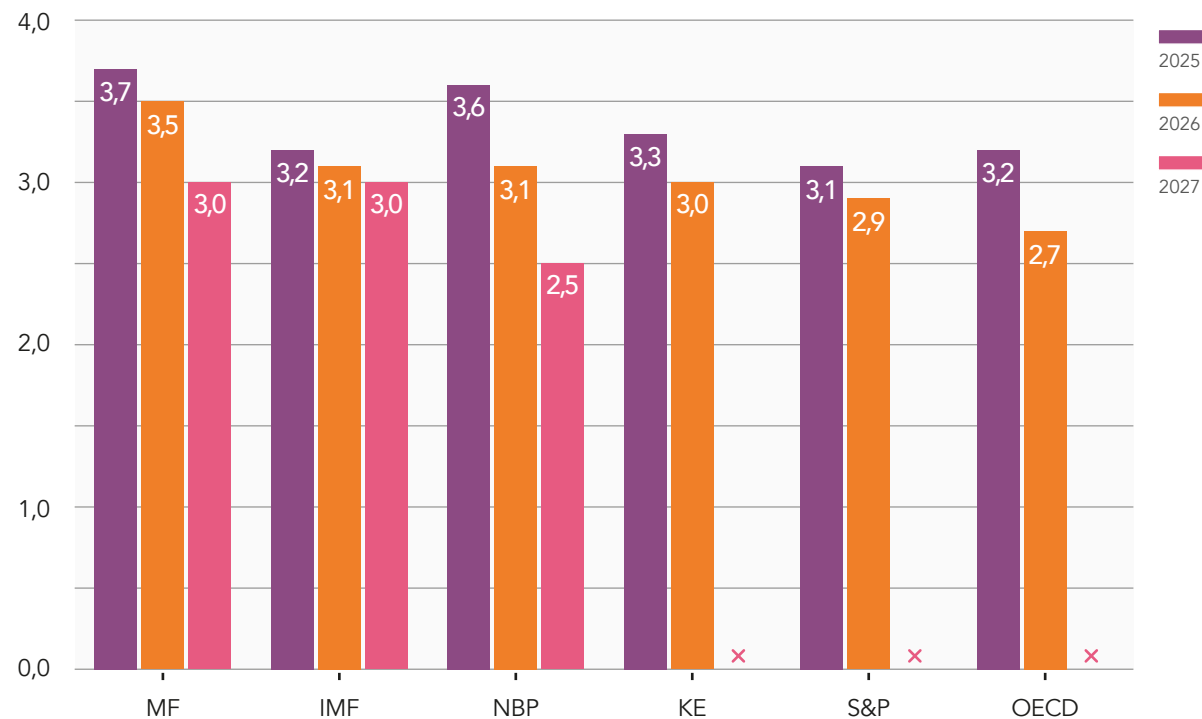

Jeśli natomiast spojrzymy na dane za cały 2024 rok, Polska znalazła się na szóstym miejscu z wynikiem 2,9% wyprzedzona przez Hiszpanię (3,2%), Cypr (3,4%), Danię (3,7%), Chorwację (3,9%) i lidera zestawienia – Maltę, której PKB wzrosło o 5,9%. Z kolei w ujęciu kwartalnym, według danych Eurostatu za I kwartał 2025 roku, najwyższy wzrost PKB odnotowały Irlandia (9,7%), Malta (2,1%) i Cypr (1,3%). Tuż za nimi uplasowały się Czechy (0,7%), a Polska zajęła piąte miejsce.

W kolejnych latach jest przewidywany w Polsce spadek tempa wzrostu realnego PKB na poziomie przekraczającym wzrost w większości gospodarek UE. Mimo to, skumulowany wzrost w ciągu kolejnych lat może być bliski 10%.

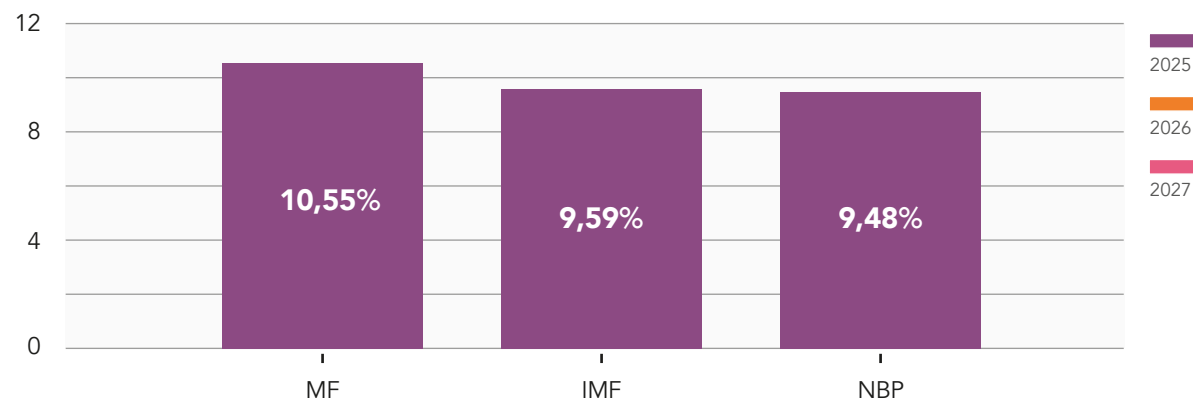
Proгноza wzrostu realnego PKB Polski w latach 2025-2027 (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane: MF, IMF, NBP, KE, S&P, OECD

Skumulowane prognozowane realne PKB w latach 2025-2027 (w proc.)

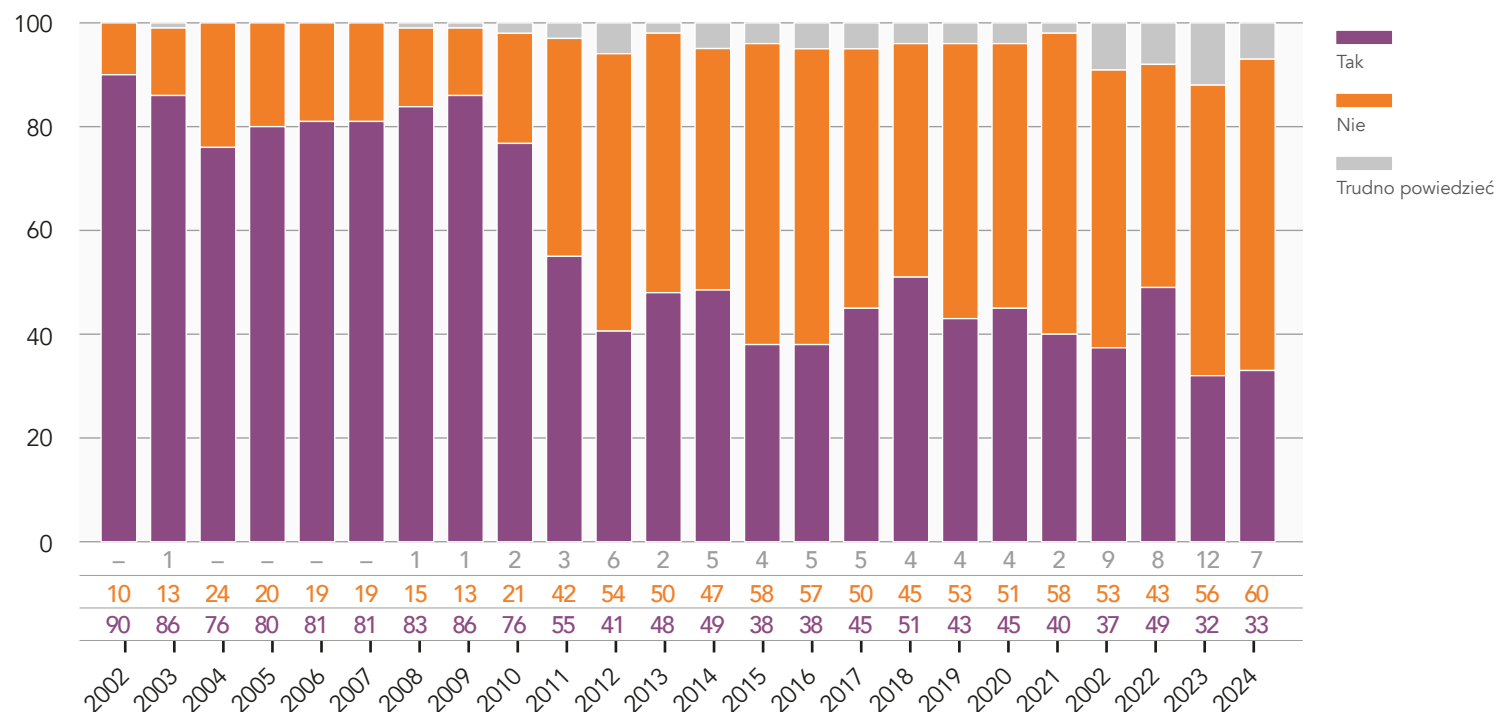
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane: MF, IMF, NBP, KE, S&P, OECD

W 2025 r. nieznacznie spadło poparcie środowiska bankowego dla wprowadzenia euro w porównaniu do pomiaru sprzed roku. Obecnie odsetek zwolenników przyjęcia wspólnej waluty wynosi 33% i jest wyższy w porównaniu do minionego roku o 1 p.p. Jednocześnie o 4 p.p. wzrósł odsetek badanych przeciwnych zastąpieniu złotego wspólną walutą euro, przy spadku o 5 p.p. odsetka niezdecydowanych. Bilans potencjalnych korzyści i szkód wynikających z wprowadzenia euro dla różnych interesariuszy wypada pozytywnie dla banków działających w kraju oraz dużych przedsiębiorstw i korporacji. Natomiast dla gospodarstw domowych bilans efektów wprowadzenia euro będzie negatywny. Największa grupa badanych 50% uważa, że przystąpienie Polski do Unii Walutowej przyniosłoby korzyści dużym przedsiębiorstwom i korporacjom, odmiennego zdania jest 23% badanych. 34% badanych jest zdania, że przyjęcie euro byłoby korzystne dla działających w Polsce banków. Jednocześnie 30% respondentów dostrzega korzyści w przyjęciu euro dla sektora MŚP. Odmiennego zdania jest 57% badanych. W ocenie korzyści i strat dla gospodarstw domowych 53% badanych uważa, że przyjęcie wspólnej waluty przyniesie konsumentom więcej szkód niż korzyści, a 23% jest odmiennego zdania i ocenia, że przyjęcie euro przyniesie tej grupie więcej korzyści, niż szkód.

Czy sądzi Pan(i), że Polska powinna przystąpić do Europejskiej Unii Walutowej i zastąpić złotówkę wspólną walutą euro?

Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025 r.

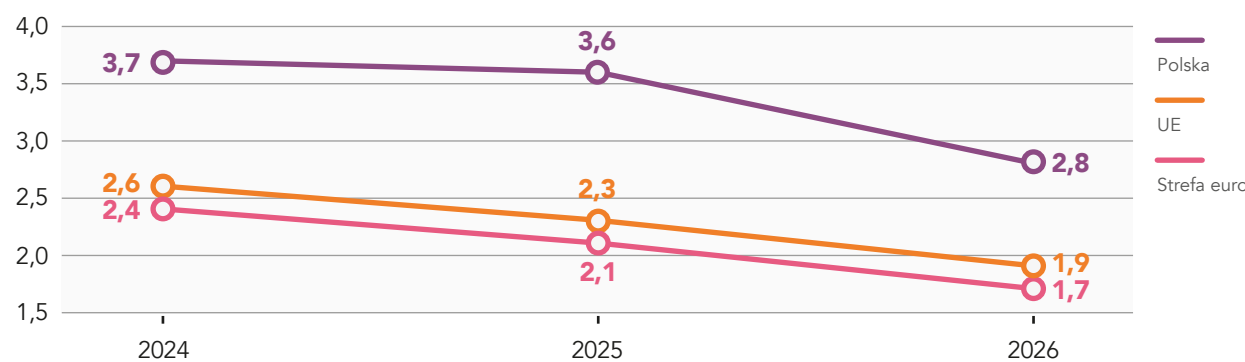

INFLACJA

W ostatnich miesiącach widać wyraźne oznaki osłabiania presji inflacyjnej w Unii Europejskiej, co stwarza korzystniejsze warunki dla stabilizacji gospodarczej i dalszego ożywienia aktywności. Spadek inflacji wynika głównie z niższych cen surowców energetycznych i prognoz ich dalszych spadków, umocnienia euro oraz rosnącej konkurencji w handlu międzynarodowym. Wpływ tych czynników jest w pewnym stopniu kompensowany dynamiką cen w sektorze żywności i usług utrzymującą się na podwyższonym poziomie.

Prognoza inflacji w latach 2024-2026 (w proc.)

Źródło: economy-finance.ec.europa.eu, European Economic Forecast, Spring 2025

Według aktualnych prognoz średnia inflacja HICP (wskaźnik, który mierzy zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym kraju, obliczany według jednolitej metodologii Unii Europejskiej) w strefie euro spadnie z 2,4% w 2024 r. do 2,1% w 2025 r., a w 2026 r. osiągnie poziom 1,7%. W całej UE dynamika będzie zbliżona – z nieco wyższego poziomu w 2024 r. inflacja obniży się do 1,9% w 2026 r. Podstawowa presja cenowa utrzymuje się na umiarkowanym poziomie, ale pozostaje zasadniczo zgodna z celem inflacyjnym EBC. Coraz silniejsze czynniki dezinflacyjne skłaniają rynki do przewidywań dotyczących złagodzenia polityki pieniężnej w nadchodzących latach. Obecne szacunki wskazują, że stopy procentowe osiągną dolny pułap neutralnego przedziału EBC, tj. 1,75–2,25%. Po okresie bardziej restrykcyjnej polityki fiskalnej w 2024 r. oczekuje się, że w 2025 r. polityka budżetowa w UE i strefie euro stanie się zasadniczo neutralna, co powinno sprzyjać stabilizacji makroekonomicznej.

W Polsce tempo dezinflacji jest wolniejsze niż w przypadku średniej unijnej. Inflacja HICP spadła w 2024 r. do 3,7%, w 2025 r. prognozowany jest dalszy, choć minimalny spadek do 3,6%, a w 2026 r. do 2,8%, głównie dzięki spadkowi cen energii oraz ograniczonej dynamice cen importowanych towarów. Presja cenowa w usługach pozostaje jednak podwyższona z uwagi na silny wzrost płac.

Poziom inflacji w latach
2021-2026 (w proc.)

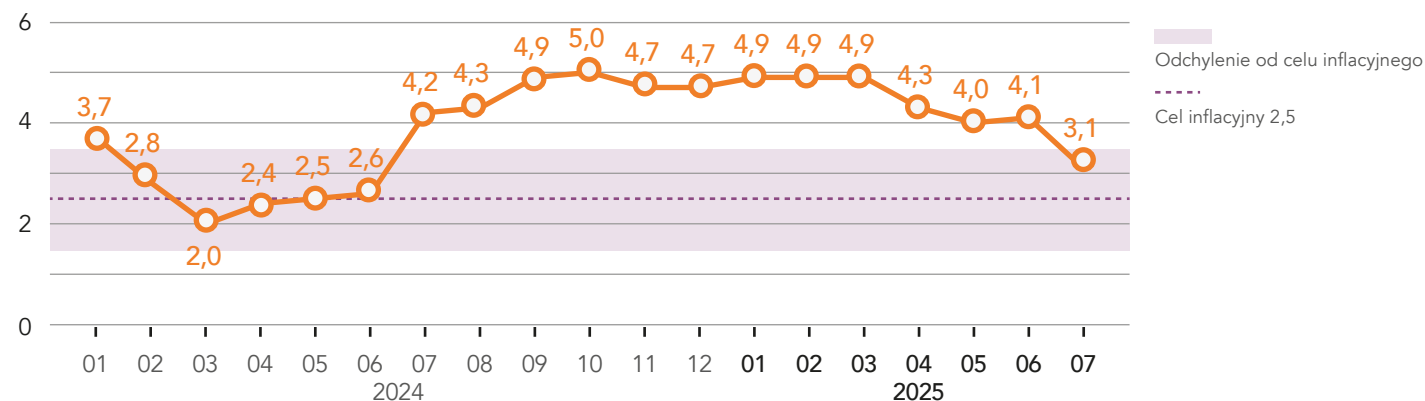
Źródło: economy-finance.ec.europa.eu, European
Economic Forecast, Spring 2025

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	0,4	3,2	10,3	2,3	4,3	2,8	1,8
Niemcy	0,4	3,2	8,7	6	2,5	2,4	1,9
Estonia	-0,6	4,5	19,4	9,1	3,7	3,8	2,3
Irlandia	-0,5	2,4	8,1	5,2	1,3	1,6	1,4
Grecja	-1,3	0,6	9,3	4,2	3	2,8	2,3
Hiszpania	-0,3	3	8,3	3,4	2,9	2,3	1,9
Francja	0,5	2,1	5,9	5,7	2,3	0,9	1,2
Chorwacja	0	2,7	10,7	8,4	4	3,4	2
Włochy	-0,1	1,9	8,7	5,9	1,1	1,8	1,5
Cypr	-1,1	2,3	8,1	3,9	2,3	2	2
Łotwa	0,1	3,2	17,2	9,1	1,3	3	1,7
Litwa	1,2	4,6	18,9	8,7	0,9	2,6	1,2
Luksemburg	0	3,5	8,2	2,9	2,3	2,1	1,8
Malta	0,8	0,7	6,1	5,6	2,4	2,2	2,1
Holandia	1,1	2,8	11,6	4,1	3,2	3	2
Austria	1,4	2,8	8,6	7,7	2,9	2,9	2,1
Portugalia	-0,1	0,9	8,1	5,3	2,7	2,1	2
Słowenia	-0,3	2	9,3	7,2	2	2,1	1,9
Słowacja	2	2,8	12,1	11	3,2	4	2,9
Finlandia	0,4	2,1	7,2	4,3	1	1,7	1,5
Strefa Euro	0,3	2,6	8,4	5,4	2,4	2,1	1,7
Bułgaria	1,2	2,8	13	8,6	2,6	3,6	1,8
Czechy	3,3	3,3	14,8	12	2,7	2,2	2
Dania	0,3	1,9	8,5	3,4	1,3	1,6	1,5
Węgry	3,4	17	15,3	17	3,7	4,1	3,3
Polska	3,7	5,2	13,2	10,9	3,7	3,6	2,8
Rumunia	2,3	4,1	12	9,7	5,8	5,1	3,9
Szwecja	0,7	2,7	8,1	5,9	2	2,2	1,6
UE	0,7	2,9	9,2	6,4	2,6	2,3	1,9

Z szybkiego szacunku GUS wynika, że w lipcu ceny towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce były wyższe o 3,1% w porównaniu z lipcem 2024 r.

Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych* w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (w proc.)

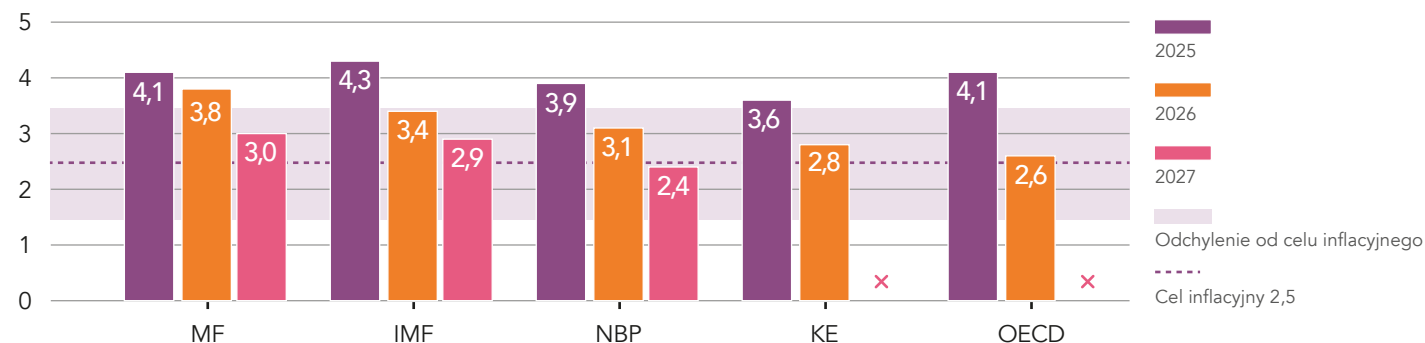
Źródło: GUS

▲ **3,1%** wzrost cen w porównaniu z lipcem 2024 r. Źródło: GUS; Szybki szacunek wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w lipcu 2025 r.

Prognoza inflacji w latach 2025-2027 (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane: MF, IMF, NBP, KE, S&P, OECD

Większość projekcji wskazuje na osiągnięcie celu inflacyjnego już w 2026 roku.

Nominalne stopy procentowe w wybranych krajach (w proc.)

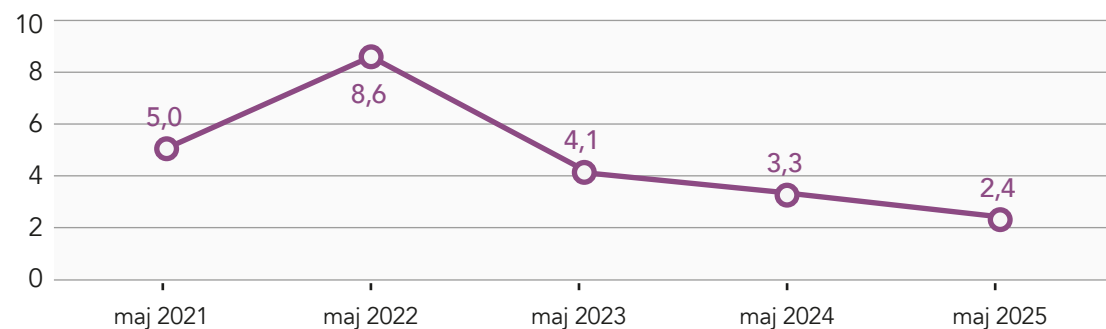
Źródło: global-rates.com, lipiec 2025

	lipiec 2022	lipiec 2023	lipiec 2024	lipiec 2025
Szwajcaria	-0,25	1,75	1,25	0
Dania	-0,1	3,5	3,5	1,75
Europa	1,25	4,25	4,25	2,15
Szwecja	0,75	3,75	3,75	2
Norwegia	1,25	3,75	4,5	4,25
Wielka Brytania	1,75	5	5,25	4,25
Stany	2,5	5,5	5,5	4,5
Polska	6,5	6,75	5,75	5
Czechy	7	7	4,75	3,5
Węgry	10,75	13	7	6,5

W porównaniu z Europą stopy procentowe w USA utrzymują się w przedziale 4,25–4,50%, co oznacza czwarty z rzędu brak zmian w polityce Fed. Majowa inflacja CPI wyniosła 2,4%, nieco powyżej kwietniowych 2,3%, co stanowi 51. miesiąc z rzędu powyżej celu 2%. Rezerwa Federalna, mimo stopniowego wygasania presji cenowej, podchodzi ostrożnie do luzowania polityki i prognozuje dwie obniżki stóp w 2025 r. oraz kolejne w latach 2026–2027.

Wskaźnik PCE* w USA (w proc.)

Źródło: pl.tradingeconomics.com <https://pl.tradingeconomics.com/united-states/inflation-cpi>

* wskaźnik bazowych wydatków konsumpcyjnych PCE, jest ogólnoamerykańskim wskaźnikiem średniego wzrostu cen dla całej krajowej konsumpcji osobistej

EKSPORT I IMPORT

Dane Głównego Urzędu Statystycznego za okres styczeń–maj 2025 r. wskazują na pogarszające się tendencje w wymianie handlowej Polski. Zarówno eksport, import, jak i saldo obrotów handlowych wyrażone w trzech walutach (PLN, USD, EUR) pozostają ujemne, co może być sygnałem narastających napięć w międzynarodowym otoczeniu gospodarczym oraz spowolnienia w globalnym handlu.

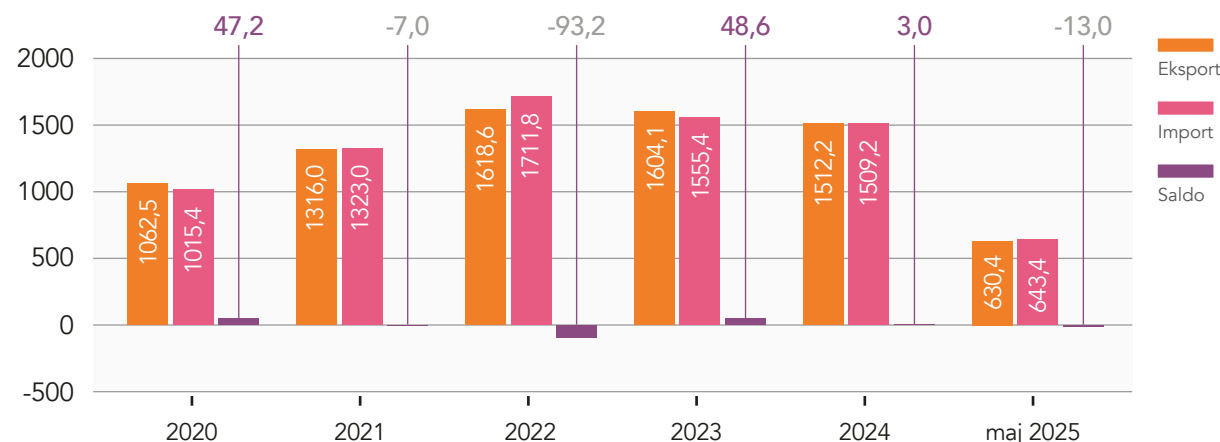
Eksport wyrażony w złotych wyniósł 630,4 mln zł, a import 643,4 mln zł. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 13,0 mld zł. Nieco bardziej optymistyczne są dane dotyczące 2024 roku, wówczas eksport w złotych wyniósł 1512,2 mld zł, natomiast import 1509,2 mld zł, dzięki czemu uzyskano nadwyżkę wynoszącą 3,0 mld zł.

Eksport wyrażony w dolarach amerykańskich w okresie styczeń–maj 2025 r. wyniósł 160,0 mld USD, natomiast import – 163,3 mld USD. Różnica między eksportem a importem przełożyła się na ujemne saldo w wysokości 3,3 mld USD, co wpisuje się w obserwowany od początku roku trend osłabienia pozycji eksportowej Polski. Dla porównania, w 2024 r. eksport osiągnął wartość 380,3 mld USD, a import 379,5 mld USD, co przełożyło się na dodatnie saldo w wysokości 0,8 mld USD.

Podobne tendencje widoczne są w ujęciu wyrażonym w euro, eksport w okresie styczeń–czerwiec 2024 r. wyniósł 149,1 mld EUR, natomiast import – 152,2 mld EUR, co oznacza deficyt handlowy na poziomie 3,1 mld EUR. W 2024 roku sytuacja wyglądała korzystniej – eksport zamknął się wartością 350,4 mld EUR, a import – 349,7 mld EUR, co pozwoliło na osiągnięcie nadwyżki handlowej wynoszącej 0,7 mld EUR.

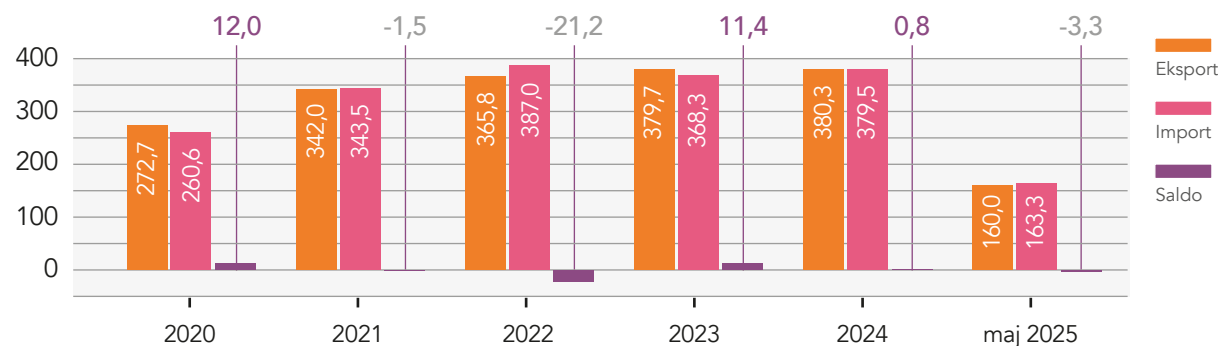
Wartość eksportu i importu
Polski (w mld PLN)

Źródło: GUS

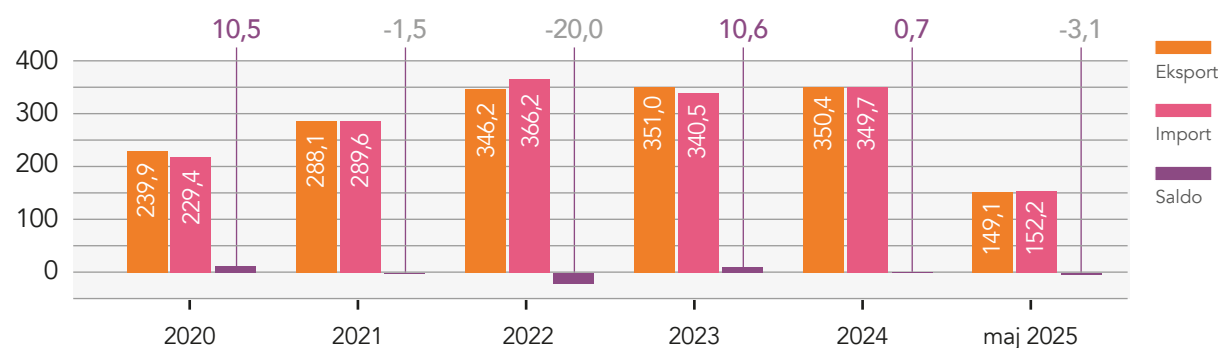
Wartość eksportu i importu Polski (w mld USD)

Źródło: GUS

Wartość eksportu i importu Polski (w mld EUR)

Źródło: GUS

Z szacunków KE wynika, że polski eksport wzrósł o 2,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Przewiduje się, że trend wzrostowy utrzyma się również w latach 2025 i 2026. Wzrost eksportu odnotowano także w całej Unii Europejskiej, a prognozy wskazują na dalsze zwiększanie jego poziomu w nadchodzących dwóch latach.

Eksport nadal będzie w mniejszym stopniu stymulowany popytem zagranicznym ze względu na spowolnienie gospodarcze u głównych partnerów handlowych. Perspektywy te dodatkowo mogą być wspierane przez zawarte w lipcu 2025 r. porozumienie handlowe między UE a administracją Donalda Trumpa, które przewiduje zniesienie części barier celnych. Wcześniejsze cła wprowadzone przez USA ograniczały dynamikę eksportu z UE, pośrednio wpływając również na polskie firmy, zwłaszcza te uczestniczące w unijnych łańcuchach dostaw. Choć globalny handel nadal pozostaje spowolniony, prognozy KE zakładają przyspieszenie wzrostu eksportu unijnego w 2026 r., co może pozytywnie przełożyć się także na polski sektor eksportowy.

Procentowa zmiana poziomu
eksportu, wolumen (w proc.)

Źródło: opracowane na podstawie danych Eurostat

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE		
	2016-2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	1,9	14,7	5,8	-7,1	-3,4	-1,8	1,9
Niemcy	0,1	10,0	3,1	-0,3	-1,1	-1,9	1,1
Estonia	2,6	22,1	5,0	-9,0	-1,1	2,2	2,4
Irlandia	9,2	14,1	13,5	-5,8	11,7	1,3	2,8
Grecja	-0,6	24,4	6,6	1,9	1,0	3,1	3,2
Hiszpania	-1,6	13,4	14,3	2,8	3,1	2,4	2,3
Francja	-1,2	11,3	8,2	2,1	1,3	1,1	2,3
Chorwacja	-0,5	32,7	27,0	-2,9	0,9	2,3	2,6
Włochy	-0,8	14,1	9,9	0,2	0,4	0,9	1,7
Cypr	7,1	27,2	27,1	-2,8	5,3	3,7	3,5
Łotwa	2,7	9,1	11,4	-4,7	-1,6	1,8	2,0
Litwa	7,0	16,6	12,4	-3,4	2,1	3,0	3,3
Luksemburg	3,3	11,3	1,5	-0,3	0,3	3,1	3,2
Malta	10,0	-0,4	13,7	5,6	5,3	3,5	2,9
Holandia	2,5	6,9	4,4	-0,5	0,4	0,7	1,9
Austria	1,1	9,5	10,0	-0,4	-4,3	-1,0	1,9
Portugalia	0,1	12,0	17,2	3,8	3,4	1,7	2,8
Słowacja	1,7	10,7	2,8	-0,7	0,3	1,9	1,8
Słowenia	3,7	14,5	6,8	-2,0	3,2	2,2	3,0
Finlandia	2,5	6,0	4,4	0,2	0,1	2,5	2,4
Bułgaria	1,9	11,6	12,1	0,0	-0,8	1,6	2,1
Czechy	1,4	8,2	5,1	2,7	1,8	1,1	2,4
Dania	1,9	8,8	7,2	10,4	7,5	5,4	2,5
Węgry	2,8	8,3	10,7	1,7	-3,0	0,2	2,8
Polska	5,7	12,3	7,4	3,7	2,0	1,6	2,3
Rumunia	4,7	12,6	9,3	-0,8	-3,1	1,8	2,8
Szwecja	2,4	11,9	6,2	3,7	2,3	2,0	1,9
UE	1,5	11,3	7,4	0,1	1,2	0,7	2,1
Strefa Euro	1,2	11,5	7,4	-0,8	1,1	0,3	2,0

Procentowa zmiana poziomu importu, wolumen (w proc.)		Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE			
		2016-2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Źródło: opracowane na podstawie danych Eurostat	Belgia	1,9	12,8	5,8	-6,8	-3,5	-1,0	2,1	
	Niemcy	1,5	9,0	7,0	-0,6	0,2	0,9	1,5	
	Estonia	4,1	22,7	5,0	-6,7	0,0	2,6	2,9	
	Irlandia	11,2	-8,7	16,0	1,2	6,5	3,2	2,7	
	Grecja	2,5	17,4	11,0	0,9	5,5	4,2	3,5	
	Hiszpania	-0,4	15,0	7,7	0,3	2,4	3,2	2,8	
	Francja	0,0	8,3	8,8	0,3	-1,2	1,3	2,1	
	Chorwacja	3,0	17,3	26,5	-5,3	5,3	3,8	3,3	
	Włochy	-0,4	16,0	12,9	-1,6	-0,7	1,7	2,4	
	Cypr	8,2	19,6	29,7	-0,7	2,4	3,6	3,5	
	Łotwa	3,9	15,1	9,9	-2,0	-2,3	2,1	2,1	
	Litwa	4,5	19,2	12,7	-5,3	2,4	3,9	3,7	
	Luksemburg	3,3	13,4	2,4	0,4	-0,3	3,8	3,8	
	Malta	10,1	-2,8	18,4	2,0	4,7	3,1	2,4	
	Holandia	2,0	6,5	4,4	-1,8	0,3	1,2	2,2	
	Austria	1,2	14,1	7,1	-4,6	-5,0	-0,6	1,9	
	Portugalia	2,1	12,3	11,3	1,8	4,9	4,3	4,1	
	Słowacja	1,5	11,7	4,2	-7,6	2,3	2,1	2,4	
	Słowenia	3,7	17,8	9,2	-4,5	3,9	2,2	3,4	
	Finlandia	2,3	7,0	9,3	-6,7	-2,4	2,6	2,9	
	Bułgaria	3,7	10,7	15,3	-5,5	1,3	2,4	2,8	
	Czechy	1,3	13,7	5,9	-0,9	0,9	2,5	3,6	
	Dania	2,6	9,5	4,4	3,7	3,0	4,0	2,6	
	Węgry	4,5	7,4	10,7	-3,4	-4,0	1,1	3,5	
		Polska	5,1	16,3	6,8	-1,5	4,2	3,0	3,1
		Rumunia	7,9	14,6	9,3	-1,1	3,8	2,9	3,2
		Szwecja	1,9	12,8	9,7	-0,8	1,7	1,8	1,3
		UE	2,2	9,6	8,3	-1,3	-0,6	1,7	2,3
		Strefa Euro	1,9	9,0	8,4	-1,4	0,3	1,6	2,2
W 2024 roku odnotowano wzrost importu do Polski, a prognozy wskazują na kontynuację tej tendencji w latach 2025 i 2026. W tym samym czasie w Unii Europejskiej import spadł o 0,6%, jednak przewidywania na lata 2025 i 2026 sugerują stopniowy wzrost.									

Największym partnerem handlowym Polski pozostają Niemcy, odpowiadając za 27% polskiego eksportu i 19,3% importu w okresie styczeń–maj 2025 r., choć ich udział nieznacznie spadł. Na znaczeniu zyskują także Czechy, Francja, Wielka Brytania, a także Ukraina i Stany Zjednoczone, gdzie rośnie udział w wymianie towarowej. Obroty z dziesięcioma największymi partnerami handlowymi Polski stanowiły 66,4% eksportu i 61,5% importu ogółem.

W okresie od stycznia do maja 2025 roku wśród głównych partnerów handlowych odnotowano wzrost eksportu na Słowację (+4,7%), Ukrainę (+4,3%), do Stanów Zjednoczonych (+3,3%) oraz Hiszpanii (+1,4%). Wzrost wymiany handlowej z Ukrainą, pozostaje bezpośrednim skutkiem trwającej wojny i zwiększonego zapotrzebowania na towary strategiczne. Po stronie importu najwyraźniejszy wzrost odnotowano w przypadku Korei Południowej (+27,7%) i Chin (+15,7%), a także Stanów Zjednoczonych (+10,6%), Holandii (+1,8%) i Niemiec (+0,4%).

W strukturze eksportu dominują maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, wyroby przemysłowe, towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca oraz żywność i zwierzęta żywe. Z kolei import obejmuje głównie maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, wyroby przemysłowe, towary przemysłowe według surowca, a także chemikalia i produkty pokrewne.

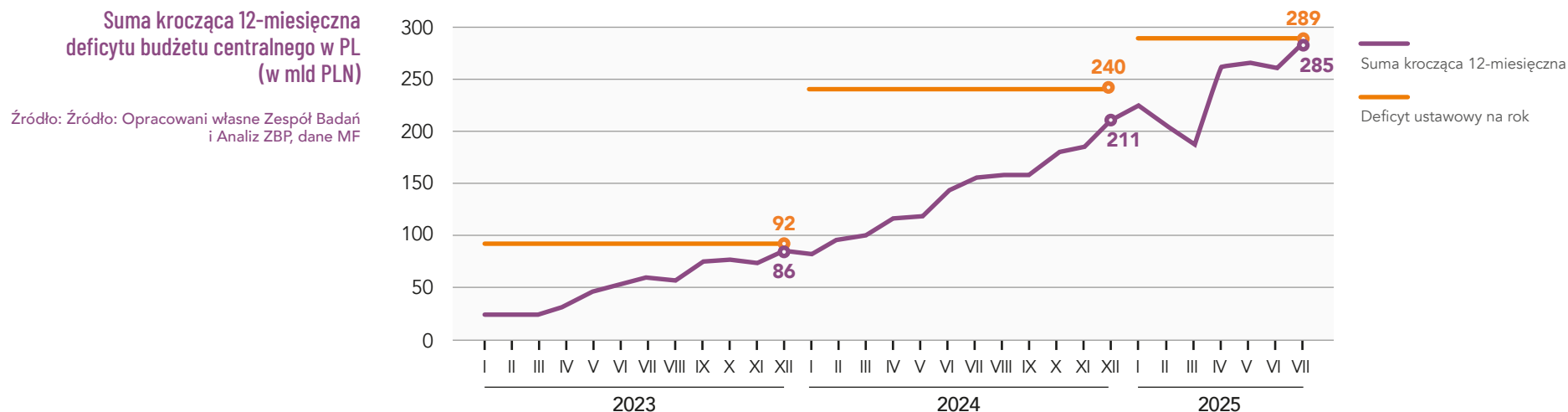
DŁUG PUBLICZNY

Dług publiczny to zobowiązania finansowe państwa, a ściślej całego sektora finansów publicznych, wynikające m.in. z zaciągniętych pożyczek lub emisji obligacji i innych papierów wartościowych. Najczęściej jego wzrost wiąże się z rosnącym deficytem budżetowym, czyli sytuacją, w której wydatki państwa przewyższają jego dochody, co zmusza je do pozyskiwania dodatkowych środków np. kredytów, obligacji. Należy podkreślić, że zadłużenie publiczne jest zjawiskiem powszechnym i występuje w większości państw na świecie.

Z wiosennej prognozy Komisji Europejskiej wynika, że średni poziom długu publicznego w Unii Europejskiej w 2024 r. to 82,2% PKB, a w strefie euro 88,9%. Najwyższy poziom zadłużenia wciąż notują Grecja (153,6%), Włochy (135,3%), Francja (113,0%) oraz Hiszpania (101,8%).

Według prognoz Komisji Europejskiej dług publiczny w Polsce na koniec 2024 r. wyniósł 55,3% PKB. Jest to poziom wyższy niż w Rumunii (54,8%) i znacząco wyższy niż w Holandii (43,3%). Najniższe wskaźniki zadłużenia utrzymują Estonia (23,6%), Bułgaria (24,1%) i Luksemburg (26,3%). Na 2025 r. prognozuje się wzrost długu publicznego dla całej UE do 83,2% PKB, a dla strefy euro do 89,9%.

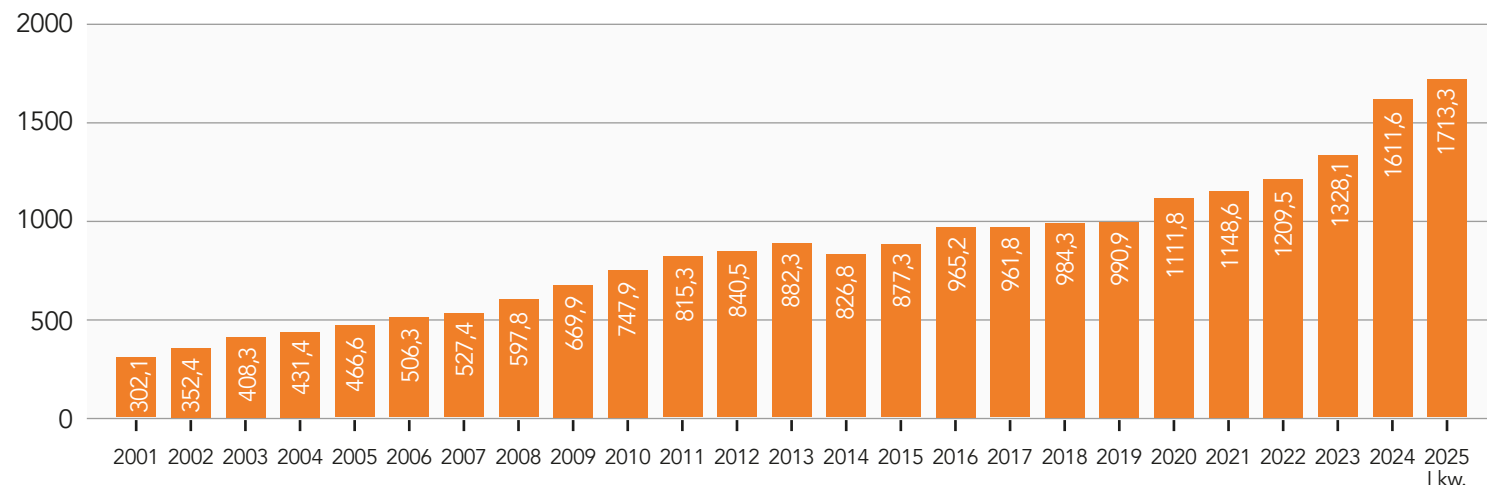
W Polsce wysokość długu publicznego reguluje Ustawa o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r. oraz Konstytucja RP, która przewiduje maksymalny dopuszczalny poziom zadłużenia na 60% PKB. Przekroczenie progu 55% wymaga dodatkowych działań ograniczających deficyt budżetowy. Obecnie obserwowany jest znaczący wzrost długu publicznego Polski – z 49,6% PKB w 2023 r. do prognozowanych 55,3% w 2024 r. i 58,0% w 2025 r.

W lipcu 2025 r. deficyt budżetowy wzrósł o 37 mld zł praktycznie wyczerpując przestrzeń MF do zwiększenia deficytu w tym roku. MF może zwiększyć dług jedynie o 132 mld zł (a zatem nie więcej niż w analogicznym okresie 2024 r.). W lipcu br deficyt wyniósł 156,7 mld zł. R/r (lipiec 2025 do lipca 2024) deficyt budżetowy wzrósł o blisko 90%. Jeżeli w kolejnych miesiącach 2025 roku deficyt budżetowy będzie wzrastał w takim tempie, jak w trakcie 7 pierwszych miesięcy 2025 r., deficyt budżetowy na koniec 2025 r. może się zbliżyć do poziomu 400 mld zł (przekraczając ustawowy deficyt na 2025 r. o ponad 110 mld zł). W konsekwencji takiej sytuacji, deficyt budżetowy w relacji do PKB wzrósłby z wysokiego poziomu 7,37% PKB do niebotycznie wysokiego poziomu 10,2% PKB.

Zadłużenie sektora finansów publicznych w Polsce w latach 2001-2025 (w mld PLN)

Źródło: gov.pl/Ministerstwo Finansów

Polska wraz z siedmioma innymi krajami Unii Europejskiej objęta jest obecnie procedurą nadmiernego deficytu. Mechanizm ten uruchamiany jest przez Komisję Europejską w sytuacji, gdy deficyt sektora finansów publicznych przekracza 3% PKB lub gdy dług publiczny przewyższa 60% PKB. Celem procedury jest przywrócenie równowagi budżetowej i zapobieganie ryzyku niewypłacalności państw członkowskich.

Obecnie procedurą objęte są: Polska, Rumunia, Belgia, Francja, Malta, Słowacja, Węgry i Włochy. Komisja Europejska zapowiedziała także wszczęcie procedury wobec Austrii, której deficyt budżetowy w 2024 r. wyniósł 4,7% PKB. Prognozy KE wskazują, że deficyt Austrii w 2026 r. wyniesie 4,4% PKB, a w 2027 r. – 4,2% PKB, co oznacza konieczność wdrożenia planu redukcji deficytu, obejmującego m.in. cięcia wydatków o 6,3 mld euro w 2025 r. Rumunia notuje najwyższy w UE deficyt – 9,3% PKB w 2024 r., a KE przewiduje, że bez radykalnych cięć kraj ten nie osiągnie dopuszczalnego poziomu 3% PKB przed 2030 r. Polska, po raz trzeci objęta procedurą nadmiernego deficytu, według prognoz KE w 2025 r. osiągnie dług publiczny na poziomie 58,0% PKB, zbliżając się do konstytucyjnego limitu 60%.

Wyższy dług publiczny oraz deficyt budżetowy jest pokłosiem kilku czynników: intensywnych wydatków na zbrojenia i obronność, ale bezsprzecznie również zaliczenia utrzymywanych przez poprzedni rząd środków pozabudżetowych BGK i PFR w strukturę zobowiązań publicznych.

Dług publiczny w latach 2021-2026 (w proc.)

Źródło: economy-finance.ec.europa.eu

	Dane z poprzednich raportów			Wiosenna prognoza KE		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	108,2	105,1	105,2	104,7	107,1	109,8
Niemcy	69,3	66,3	63,6	62,5	63,8	64,7
Estonia	18,1	18,4	19,6	23,6	23,8	25,4
Irlandia	56	44,7	43,7	40,9	38,6	38,2
Grecja	193,3	171,3	161,9	153,6	146,6	140,6
Hiszpania	118,4	113,2	107,7	101,8	100,9	100,8
Francja	112,9	111,6	110,6	113,0	116,0	118,4
Chorwacja	79,8	68,4	63	57,6	56,3	56,4
Włochy	150,8	144,4	137,3	135,3	136,7	138,2
Cypr	103,6	86,5	77,3	65,0	58,0	51,9
Łotwa	44,8	40,8	43,6	46,8	48,6	49,3
Litwa	44,3	38,4	38,3	38,2	41,2	43,9
Luksemburg	24,4	24,6	25,7	26,3	25,7	26,2
Malta	57	53,4	50,4	47,4	47,6	47,3
Holandia	52,1	51	46,5	43,3	45,0	47,8
Austria	82,8	78,4	77,8	81,8	84,0	85,8
Portugalia	127,4	113,9	99,1	94,9	91,7	89,7
Słowenia	74,7	69,9	69,2	67,0	65,5	63,8
Słowacja	63,1	57,8	56	59,3	60,9	63,0
Finlandia	65,8	73	75,8	82,1	85,6	87,5
Strefa Euro	97,4	93,2	90	88,9	89,9	91,0
Bułgaria	25,1	22,9	23,1	24,1	25,1	27,1
Czechy	41,9	44,1	44	43,6	44,5	45,4
Dania	36,7	30,1	29,3	29,4	31,0	29,3
Węgry	76,8	73,3	73,5	73,5	74,5	74,3
Polska	53,8	49,1	49,6	55,3	58,0	65,3
Rumunia	48,8	47,3	48,8	54,8	59,4	63,3
Szwecja	36,7	33	31,2	33,5	33,8	33,3
UE	89,7	85,3	82,9	82,2	83,2	84,5

BEZROBOCIE

Z danych Eurostat opublikowanych na koniec lipca 2025 r. wynika, że wyrównana sezonowo stopa bezrobocia w strefie euro wyniosła 6,2% w czerwcu 2025 r., czyli tyle samo, co miesiąc wcześniej i mniej niż rok temu (6,4%). Polska zanotowała najniższy wskaźnik bezrobocia po Malcie (2,5%). Liczba bezrobotnych w Polsce wg. Eurostat wyniosła 611 tys. w czerwcu wobec 589 tys. miesiąc wcześniej.

Źródło: Eurostat

*Eurostat mierzy zharmonizowaną stopę bezrobocia jako procent osób w wieku 15-74 lata pozostających bez pracy, zdolnych podjąć zatrudnienie w ciągu najbliższych dwóch tygodni, którzy aktywnie poszukiwali pracy w ciągu ostatnich tygodni w odniesieniu do wszystkich osób aktywnych zawodowo w danym kraju.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce w czerwcu 2025 roku, według danych GUS, wyniosła 5,2%. W porównaniu do maja, kiedy stopa wynosiła 5,0%, odnotowano wzrost o 0,2 punktu procentowego. Jednocześnie, w czerwcu 2025 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach pracy wyniosła 797,0 tys., co oznacza wzrost o 1,8% w porównaniu z majem i o 4,6% w porównaniu z czerwcem ubiegłego roku.

Z wiosennej prognozy Komisji Europejskiej (European Economic Forecast – Spring 2025) wynika, że w latach 2025–2026 zatrudnienie w UE wzrośnie łącznie o około 1%, co odpowiada ok. 2 mln nowych etatów. Mimo tego stopa bezrobocia w Unii powinna nadal spadać, osiągając rekordowo niski poziom 5,7% w 2026 r. (wobec 6,1% w 2023 r.).

Polska utrzymuje jedną z najniższych stóp bezrobocia w całej Unii Europejskiej. Po osiągnięciu rekordowo niskiego poziomu w 2024 r., rynek pracy pozostanie stabilny w 2025 r., a w 2026 r. prognozowany jest lekki wzrost zatrudnienia. Według prognoz Komisji Europejskiej stopa bezrobocia w Polsce wyniesie 2,8% w latach 2025–2026, co plasuje nas w czołówce UE obok Czech i Węgier. Czynnikiem ograniczającym wzrost podaży pracy pozostaje spadek liczby osób w wieku produkcyjnym wynikający ze starzenia się społeczeństwa, choć wskaźnik aktywności zawodowej wciąż rośnie.

Stopa bezrobocia w latach 2021-2026 (w proc.)

Źródło: economy-finance.ec.europa.eu, European
Economic Forecast, Spring 2025

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	5,6	6,3	5,6	5,5	5,7	6,1	5,8
Niemcy	3,8	3,7	3,1	3,1	3,4	3,6	3,3
Estonia	6,8	6,2	5,6	6,4	7,6	7,6	7,3
Irlandia	5,7	6,2	4,5	4,3	4,3	4,3	4,4
Grecja	16,3	14,7	12,5	11,1	10,1	9,3	8,7
Hiszpania	15,5	14,8	13,0	12,2	11,4	10,4	9,9
Francja	8	7,9	7,3	7,3	7,4	7,9	7,8
Chorwacja	7,5	7,6	7,0	6,1	5,0	4,6	4,5
Włochy	9,2	9,5	8,1	7,7	6,5	5,9	5,9
Cypr	7,6	7,5	6,8	6,1	4,9	4,7	4,6
Łotwa	8,1	7,6	6,9	6,5	6,9	6,8	6,6
Litwa	8,5	7,1	6,0	6,9	7,1	6,8	6,6
Luksemburg	6,8	5,3	4,6	5,2	6,4	6,6	6,4
Malta	4,3	3,4	3,5	3,1	3,1	3,1	3,1
Holandia	3,8	4,2	3,5	3,6	3,7	3,9	4,0
Austria	5,4	6,2	4,8	5,1	5,2	5,3	5,2
Portugalia	6,9	6,6	6,2	6,5	6,5	6,4	6,3
Słowenia	5	4,8	4,0	3,7	3,7	3,7	3,8
Słowacja	6,7	6,8	6,1	5,8	5,3	5,3	5,3
Finlandia	7,8	7,7	6,8	7,2	8,4	8,6	8,3
Strefa Euro	7,8	7,7	6,8	6,6	6,4	6,3	6,1
Bułgaria	5,1	5,3	4,2	4,3	4,2	4,0	3,8
Czechy	2,6	2,8	2,2	2,6	2,6	2,6	2,6
Dania	5,6	5,1	4,5	5,1	6,2	6,2	6,3
Węgry	4,3	4,1	3,6	4,1	4,5	4,4	4,3
Polska	3,2	3,4	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8
Rumunia	5	5,6	5,6	5,6	5,4	5,3	5,2
Szwecja	8,3	8,4	7,5	7,7	8,4	8,7	8,4
UE	7,1	7,1	6,2	6,1	5,9	5,9	5,7

INWESTYCJE

Jednym z podstawowych czynników, które wpływają na wzrost i rozwój gospodarczy państw są inwestycje.

Dane przedstawione przez Komisję Europejską wskazują, że pod koniec 2024 roku liderem inwestycji były Czechy, gdzie wartość inwestycji w relacji do PKB wyniosła 26,5%. Na drugim miejscu była Estonia z wartością 26,1% w relacji do PKB, a na trzecim Rumunia z wynikiem 25,7%.

Wartość inwestycji w stosunku do PKB w całej Unii Europejskiej na koniec 2024 r. wyniosła 21,2%, podobnie było w przypadku strefy euro, która osiągnęła poziom 21,1%. Wartości te są niższe niż w poprzednich latach. Polska, z wynikiem niższym niż w ubiegłym roku, wynoszącym 16,9% w relacji do PKB uplasowała się pod koniec stawki (miejsce 28 z 30 wymienionych państw). Do osiągnięcia poziomu inwestycji zbliżonego do średniej w krajach UE-27 zabrakło nam około 160 mld zł (a zatem o 25% więcej), zaś do poziomu inwestycji odnotowywanego w państwach naszego regionu (takich jak Czechy, Rumunia, Węgry) zabrakło nam około 330 mld zł (a zatem powinniśmy zainwestować o blisko 55% więcej niż rzeczywisty poziom poniesionych wydatków inwestycyjnych).

Największy procentowy wzrost poziomu inwestycji w 2023 r. odnotowała Rumunia z wynikiem 14,5%, tuż za nią znalazła się Polska z 12,7% oraz Cypr 10,7%. Spadek poziomu inwestycji w 2023 roku dotyczył aż 8 krajów. Największą stratę odnotowała Malta (-17%), następnie Węgry (-7,7%) i Finlandia (-7,4%).

Szacunki KE na 2024 r. wskazują na spadek poziomu inwestycji aż w 17 państwach, w tym w Polsce – o 2,2%. W strefie euro i Unii Europejskiej wskaźnik ten wyniesie -1,8 proc. Inwestycje ulegną największemu pogorszeniu w Irlandii (-25,4%) i na Węgrzech (-11,1%). Najwyższe wzrosty prognozowane są za to dla Chorwacji (9,9%) i Grecji (4,5%).

Dla kolejnego roku prognoza jest już znacznie bardziej optymistyczna – w 2025 r. spadki odnotują już tylko 4 kraje, a unijna średnia wyniesie 1,5%. Najgorszy wynik prognozowany jest dla Węgier (-1,5%), Łotwy (-1,2%) i Francji (-1%), a najlepszy dla Irlandii (22,4%), Polski (6,9%) i Grecji (7,8%).

W 2026 r. ekonomiści przewidują wzrost inwestycji we wszystkich krajach europejskich. Średnio w Unii Europejskiej wzrost poziomu inwestycji wyniesie wówczas 2,4%. Najlepszy wynik prognozowany jest dla Grecji ze wzrostem inwestycji o 7,3% oraz Polski o 5,3%. Najmniejszy wzrost odnotują zaś Belgia (1,2%), Irlandia (1,4%) i Francja (1,4%).

Wartość inwestycji w relacji
do PKB (w proc.)

Źródło: Eurostat

	2021	2022	2023	2024
Czechy	26,2	27,7	27,9	26,5
Estonia	28,7	25,8	27,9	26,1
Rumunia	24,4	25,0	27,0	25,7
Szwecja	25,1	25,6	25,4	25,1
Austria	25,9	25,5	24,9	24,5
Belgia	23,9	23,9	24,4	24,4
Chorwacja	20,9	21,6	22,5	23,6
Węgry	27,3	27,8	25,6	23,4
Dania	23,2	23,1	23,5	23,3
Łotwa	22,9	23,0	24,7	23,1
Litwa	22,5	22,5	23,7	22,5
Francja	23,5	23,5	22,8	22,1
Włochy	20,8	21,8	22,5	22,0
Finlandia	24,4	24,7	23,3	22,0
Norwegia	22,9	18,4	21,7	22,0
UE	21,8	22,1	22,1	21,3
Strefa Euro	21,7	22,0	21,9	21,1
Niemcy	21,2	21,7	21,5	20,9
Cypr	19,2	20,3	21,4	20,5
Słowacja	19,6	20,9	21,1	20,3
Słowenia	20,3	21,9	21,3	20,1
Portugalia	20,5	20,6	20,1	19,9
Niderlandy	20,7	20,5	20,3	19,8
Hiszpania	20,2	20,4	19,7	19,5
Malta	22,9	24,2	19,0	18,4
Bułgaria	16,3	17,0	18,7	17,9
Irlandia	22,1	21,1	24,9	17,3
Polska	16,9	16,4	17,9	16,9
Grecja	13,8	14,9	15,2	15,3
Luksemburg	18,1	16,6	16,1	14,3

Procentowa zmiana poziomu inwestycji
w latach 2021-2025 r. (w proc.)

Źródło: Economic Forecast, Spring 2025

	Dane z poprzednich raportów				Wiosenna prognoza KE		
	2016-2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Belgia	1,5	4,3	1,7	3,5	1,4	0,5	1,2
Niemcy	1,8	0,6	-0,2	-1,2	-2,7	0,2	2,6
Estonia	10,6	0,3	-8,1	7,5	-6,9	1,6	3,1
Irlandia	17,1	-39,4	3,7	2,8	-25,4	22,4	1,4
Grecja	1,2	21,7	16,4	6,6	4,5	7,8	7,3
Hiszpania	2,1	2,6	3,3	2,1	3,0	3,4	3,1
Francja	1,6	9,7	0,0	0,4	-1,3	-1,0	1,4
Chorwacja	3,2	4,8	10,4	10,1	9,9	4,3	3,2
Włochy	0,9	21,5	7,4	9,0	0,5	0,8	1,5
Cypr	14,2	1,9	10,8	10,7	0,1	3,5	3,0
Łotwa	2,8	6,8	-1,6	9,9	-6,7	-1,2	2,6
Litwa	5,9	12,6	5,2	9,3	-1,3	3,5	4,0
Luksemburg	1,8	14,6	-13,9	-6,4	-7,3	2,5	3,9
Malta	2,0	22,2	9,8	-17,0	2,4	2,5	2,1
Holandia	0,8	2,4	3,4	1,3	-0,5	0,8	1,5
Austria	2,3	6,0	0,4	-3,2	-3,4	-0,7	1,9
Portugalia	4,6	7,8	3,3	3,6	3,0	3,5	4,3
Słowacja	-2,3	5,1	4,3	4,0	1,8	3,6	3,8
Słowenia	2,7	12,3	4,2	3,9	-3,7	0,7	2,8
Finlandia	3,2	1,8	1,5	-7,4	-7,1	3,5	3,0
Bułgaria	1,3	-8,3	6,5	10,2	-1,1	2,0	3,5
Czechy	2,4	6,7	6,3	2,5	-1,2	0,6	3,2
Dania	3,9	9,8	2,8	-6,6	2,7	2,4	2,5
Węgry	5,5	5,7	0,7	-7,7	-11,1	-1,5	4,0
Polska	2,3	1,5	1,7	12,7	-2,2	6,9	5,3
Rumunia	3,0	4,0	5,4	14,5	-3,3	2,3	3,6
Szwecja	2,4	7,3	0,3	-1,5	-1,1	1,0	2,0
UE	2,4	4,0	2,1	1,8	-1,8	1,5	2,4
Strefa Euro	2,4	3,7	2,0	1,6	-1,8	1,3	2,2

W czasach gwałtownych zmian geopolitycznych i nowej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa Unia i jej państwa członkowskie zwiększają swoje wydatki i inwestycje obronne. W oparciu o deklarację wersalską i określone przez Radę Europejską priorytety polityczne 19 marca 2025 r. Komisja Europejska przedstawiła plan ReArm Europe /Gotowość 2030. Plan ten otwiera drogę do ogromnego zwiększenia inwestycji w obronność w Europie. Dzięki niemu w nadchodzących latach na obronność będzie można przeznaczyć dodatkowo do 800 mld euro.

Od 2023 r. inwestycje w obronność rosły w wyjątkowym tempie. W porównaniu z 2022 r. wydatki wzrosły o 17%, osiągając rekordowy poziom 72 mld euro, co stanowi 26 proc. łącznych wydatków obronnych państw członkowskich. Państwa członkowskie znacznie przekraczają zatem uzgodniony wspólny poziom odniesienia wynoszący 20 %.

Dane wskazują, że w 2024 r. inwestycje w obronność wyniosły 102 mld euro, co stanowi ponad 30% całkowitych wydatków na obronność. Jeśli weźmiemy pod uwagę 23 państwa członkowskie UE, które są również członkami NATO, wydatki na obronę wyniosły 1,99% ich łącznego PKB w 2024 r. i oczekuje się, że w 2025 r. wyniosą 2,04%. W 2024 r. inwestycje w obronność wyniosły 102 mld euro, co stanowi ponad 30% całkowitych wydatków na obronność. Szacuje się, że wraz ze wsparciem wojskowym udzielonym przez państwa członkowskie UE wartość całkowitego unijnego wsparcia dla ukraińskiej armii wynosi 59,6 mld euro.

326 mld euro
wydatki państw członkowskich na obronę w 2024 r.
co stanowi około 1,9 proc. unijnego PKB

Wydatki MON (Ministerstwa Obrony Narodowej) na zbrojenia w 2025 roku mają być rekordowe i wyniosą 186,6 mld zł, co stanowi 4,7% PKB, w tym 123,5 mld zł z budżetu państwa i 65,4 mld zł z PLN z Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych (FWSZ). Z kolei w 2024 roku wydatki obronne zaplanowano w łącznej wysokości ponad 153 mld zł, co miało stanowić 4,2% PKB Polski, w tym 117,6 mld zł z budżetu państwa i 41,8 mld zł z FWSZ.

▲ 30% wzrost wydatków państw członkowskich
na obronność w latach 2021–2024

INNOWACYJNOŚĆ

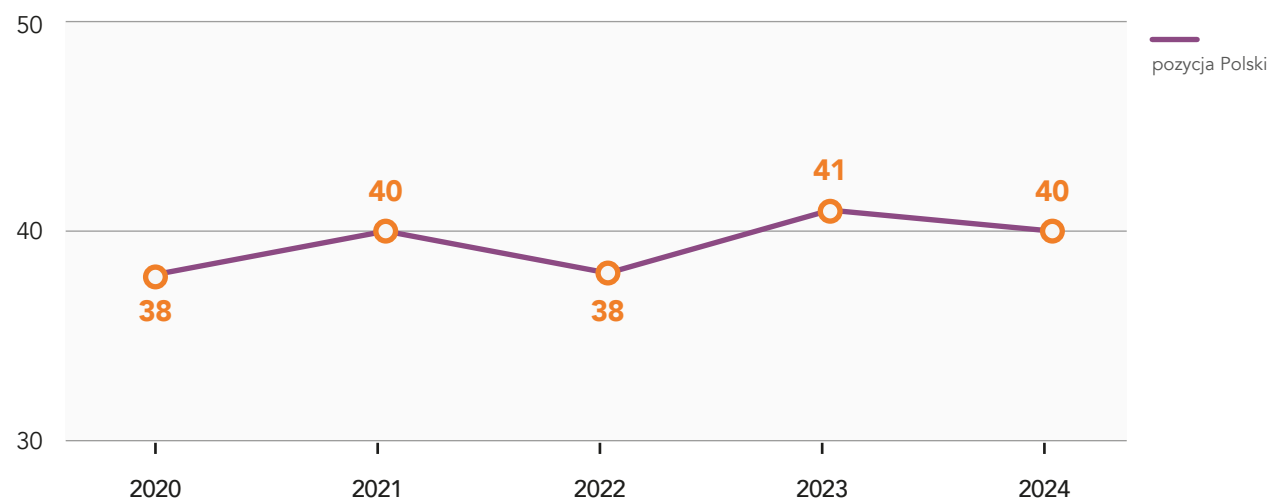
Globalny Indeks Innowacyjności (ang. Global Innovation Index, GII), publikowany corocznie przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (ang. World Intellectual Property Organization, WIPO) pozwala mierzyć innowacyjność krajów. GII obejmuje 80 wskaźników z różnych obszarów, m.in. zgłoszenia patentowe oraz zagadnienia dotyczące edukacji, otoczenia biznesu, infrastruktury i zaawansowania gospodarki w kontekście innowacyjności.

W tegorocznym zestawieniu uwzględniono 133 kraje. Polska zajęła 40. miejsce w światowym rankingu i 25. w Europie (w obu przypadkach oznacza to awans o jedną pozycję w stosunku do 2023 roku). Wśród mocnych stron Polski wymieniane są m.in. w obszarze zaawansowania rynku – dywersyfikacja rodzimego przemysłu (6. miejsce na świecie), w kategorii efekty pracy twórczej – eksport dóbr kreatywnych (11. miejsce na świecie) oraz w obszarze kapitału ludzkiego – wyniki w badaniach PISA w czytaniu, matematyce i naukach ścisłych (14. wynik na świecie). Jako zdecydowane słabości Polski zostały wskazane m.in. stabilność regulacyjna dla biznesu (123. miejsce), wykorzystanie niskoemisyjnej energii (89. miejsce) oraz transakcje typu joint venture i partnerstwa strategiczne (82. miejsce).

Liderami innowacyjności w Europie są – tak jak i w zeszłorocznym zestawieniu – Szwajcaria, Szwecja i Wielka Brytania. Tym samym Szwajcaria 14. rok z rzędu zajmuje pierwszą pozycję, będąc najbardziej innowacyjną gospodarką, zarówno w Europie, jak i na świecie.

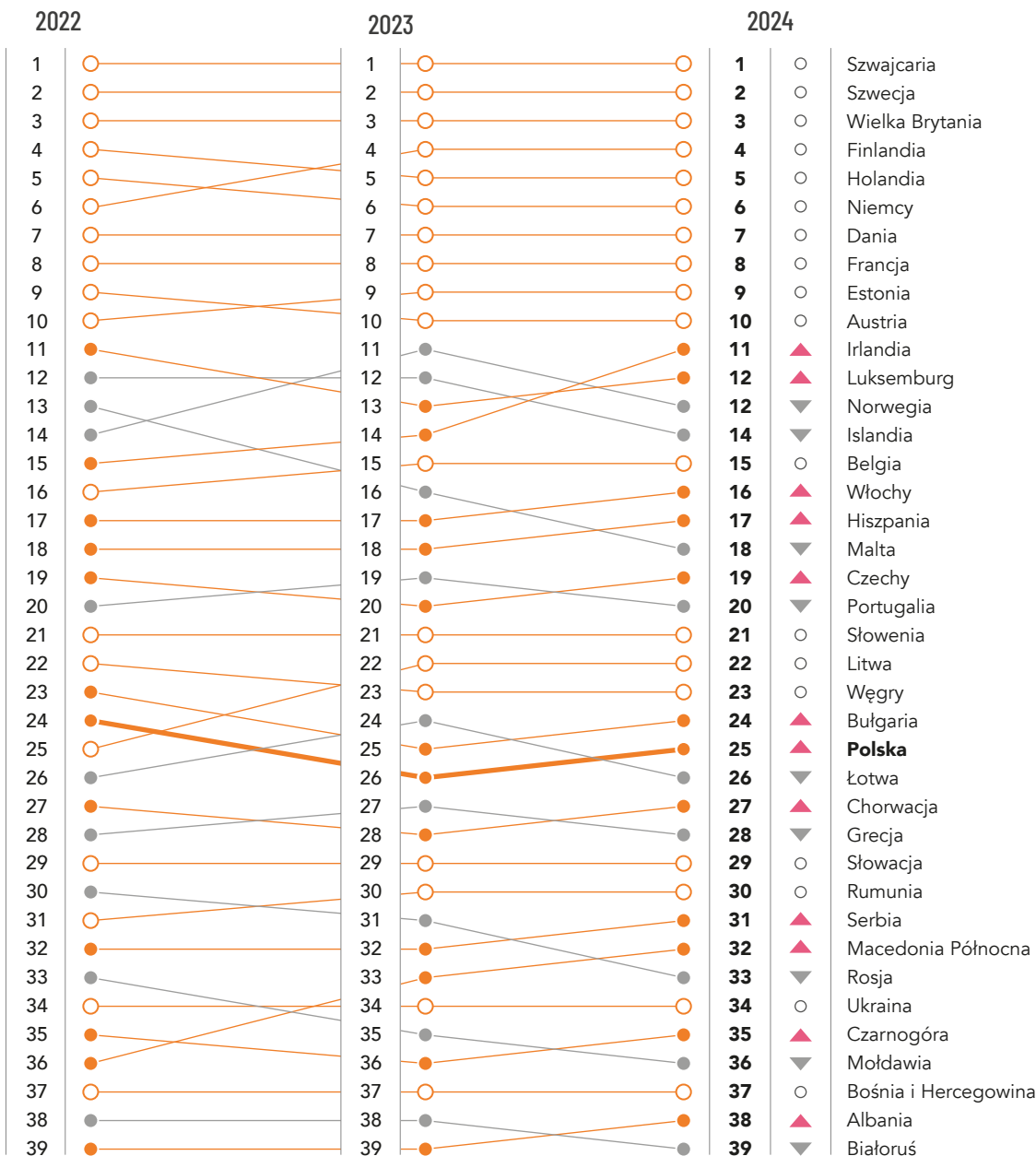
Pozycja Polski w rankingach GII w latach 2020-2024

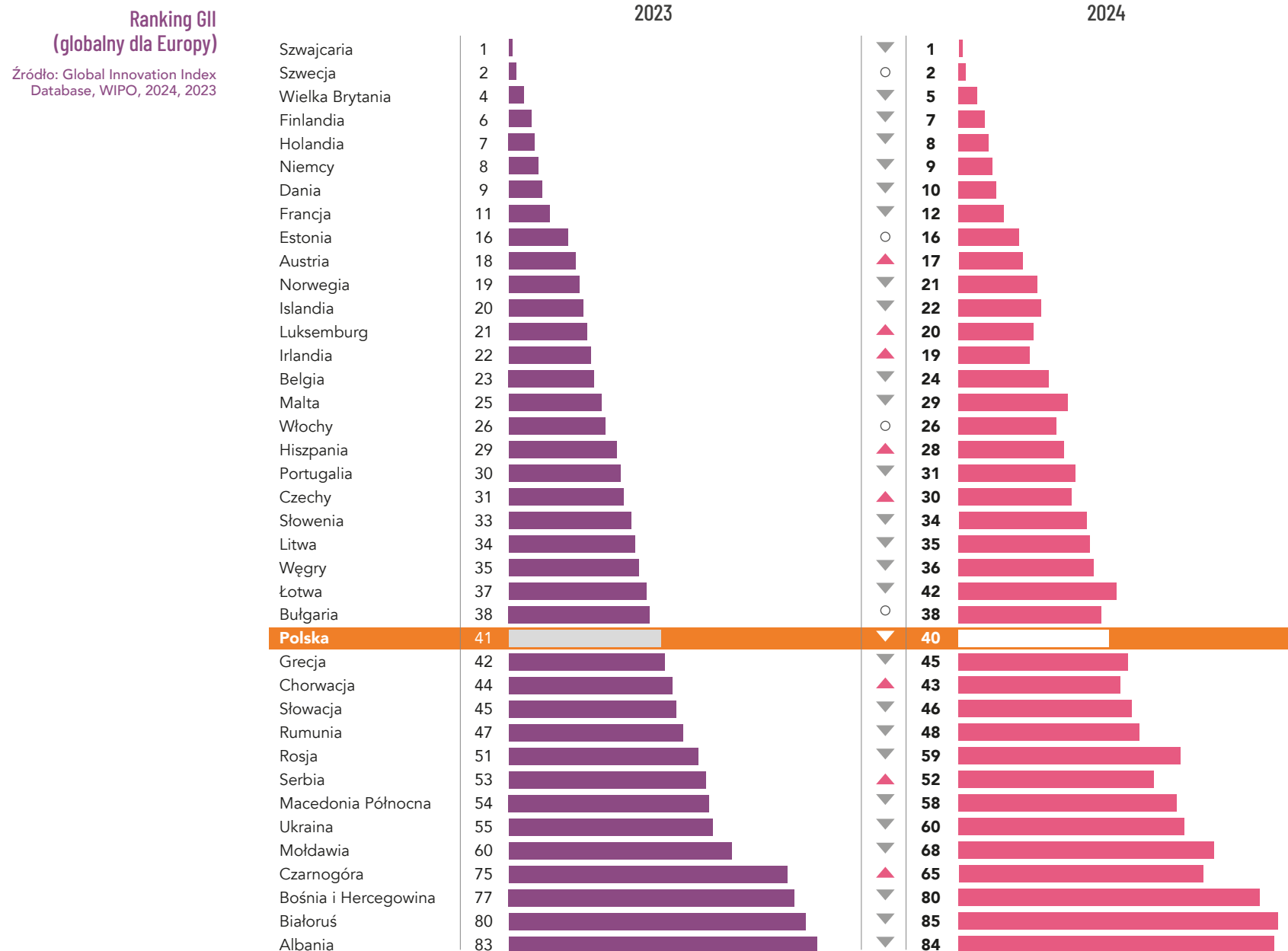
Źródło: Global Innovation Index Database, WIPO, 2024

Wartość inwestycji w relacji do PKB (w proc.)

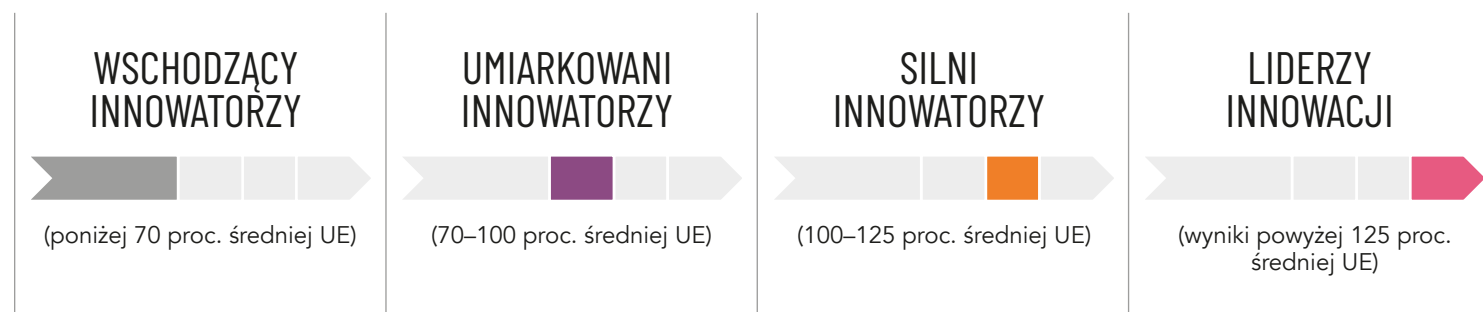
Źródło: Eurostat

Odmienne oceną innowacyjności jest Europejski Ranking Innowacyjności (ang. European Innovation Scoreboard, EIS) opracowywany przez Komisję Europejską. W najnowszej edycji EIS ranking sporządzono na podstawie wyników 32 wskaźników podzielonych na cztery filary. Dotyczą one m.in. zasobów ludzkich, atrakcyjności systemu researchu czy digitalizacji. Ranking pomaga ocenić względne mocne i słabe strony krajowych systemów innowacji oraz zidentyfikować wyzwania, którym muszą sprostać.

EIS 2025 dzieli państwa członkowskie na cztery grupy innowacji:

Porównując wartość indeksu innowacyjności za 2025 r. i 2018 r., UE odnotowała wzrost poziomu innowacyjności o 12,6%. Jednak, patrząc na lata 2024–2025, nie można mówić o znaczącej zmianie w zakresie tego wskaźnika, gdyż indeks spadł o 0,4%. Wyniki w zakresie innowacji wzrosły w tym okresie w 13, a spadły w 14 państwach członkowskich. Do grupy liderów innowacji w UE, czyli krajów, których wynik przekracza 125% średniej wszystkich krajów w UE, należały Dania, Szwecja, Finlandia i Holandia.

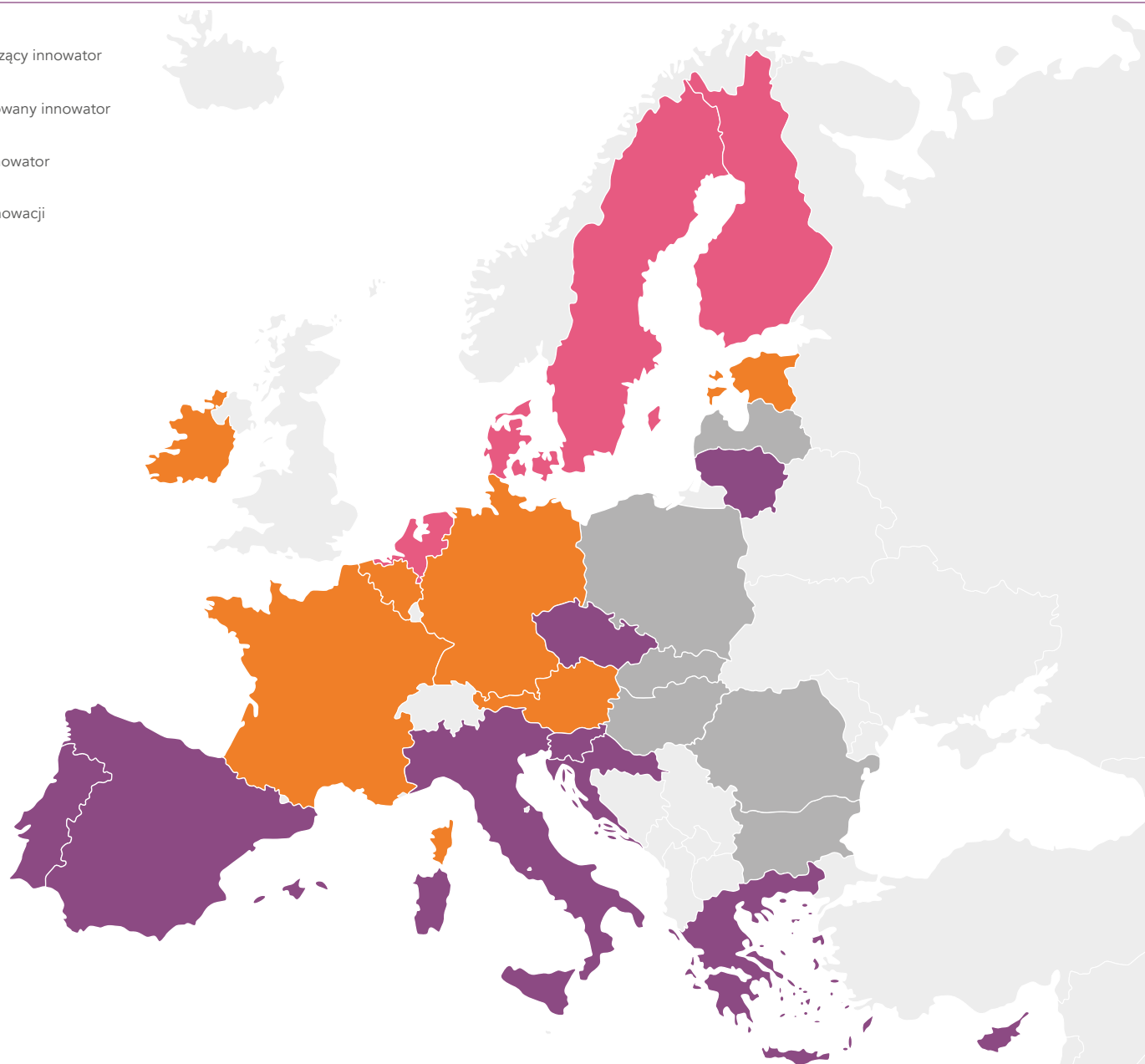
Polska, podobnie jak w ubiegłym latach, została zakwalifikowana do grupy „wschodzących innowatorów”, czyli sześciu najmniej innowacyjnych krajów w UE (obok Węgier, Słowacji, Łotwy, Bułgarii i Rumunii). W stosunku do ubiegłego roku Polska zanotowała silne spadki w zakresie sprzedaży innowacyjnych produktów nowych na rynku lub nowych w ofercie firmy (-27,5 pkt.), a także mobilność zawodowej grupy HRST (-26,5 pkt.). Dla porównania w 2025 r. do najbardziej innowacyjnych gospodarek na świecie należały Korea Południowa, Kanada, Chiny i USA. Lider rankingu, czyli Korea Południowa, miał wynik wyższy o 35,2 pkt. proc. w stosunku od Unii Europejskiej.

Unia Europejska coraz bardziej odstaje poziomem innowacyjności od globalnych liderów, takich jak Korea Południowa, Kanada czy Chiny. Wynika to m.in. ze znacznie niższego poziomu nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw na badania i rozwój niż w innych kluczowych gospodarkach świata.

Poziom innowacyjności krajów UE (European Innovation Scoreboard 2025)

Źródło: European Commission –
European Innovation Scoreboard 2025

wschodzący innowator
umiarkowany innowator
silny innowator
lider innowacji

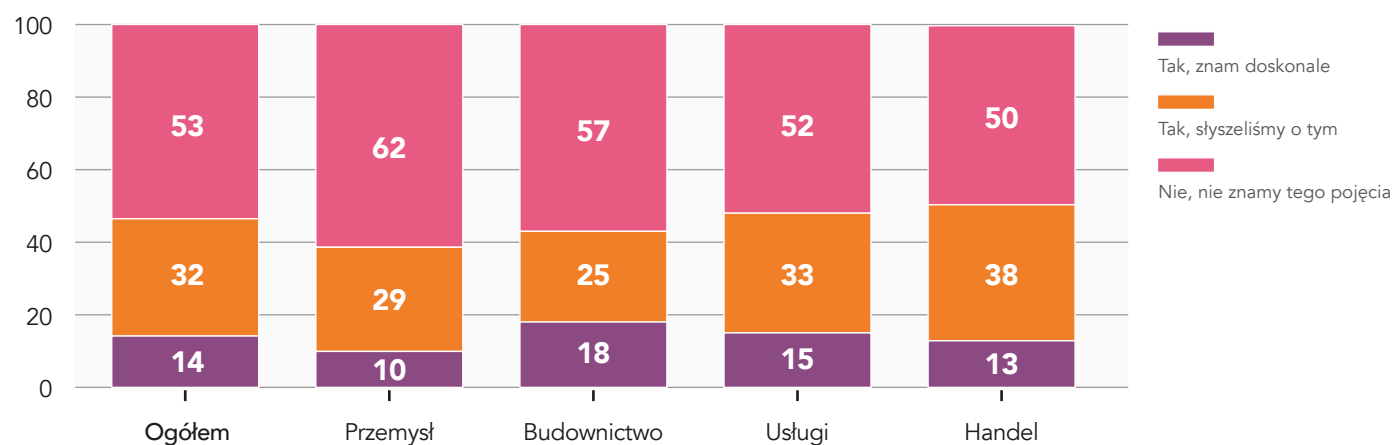

ESG

ESG wciąż pozostaje enigmatycznym hasłem dla większości polskich firm. Jak wynika z badania „Koszty i wyzwania ESG 2025” przygotowanego przez Polskie Stowarzyszenie ESG, wśród przebadanych 150 średnich i dużych firm, aż 53% nie zna pojęcia ESG, tylko 14 proc. zna temat dobrze, a 32% słyszało kiedyś o raportowaniu niefinansowym. Nawet w grupie firm, która słyszała o ESG, czyli łącznie 46% ankietowanych, raporty przygotowuje jedynie 28%.

Ogólny poziom znajomości pojęcia ESG w badanych firmach (w proc.)

Źródło: Raport „Koszty i wyzwania ESG 2025”, Polskie Stowarzyszenie ESG

53% Aż 53% badanych podmiotów nie miało styczności z pojęciem ESG!

Firmy, które zdecydowały się na wdrożenie zasad ESG najczęściej wskazują na motywacje wizerunkowe oraz przekonanie, że bardziej proekologiczne firmy mają większe szanse na rozwój.

Powody wdrożenia zasad ESG w badanych firmach (w proc.)

Źródło: Raport „Koszty i wyzwania ESG 2025”, Polskie Stowarzyszenie ESG

ESG nie jest opcjonalną ścieżką, ale koniecznością podyktowaną przez deklaracje polityczne (m.in. Porozumienie Paryskie, Zielony Ład) i ich konsekwencje regulacyjne i ekonomiczne. Mówiąc o ESG w bankach nie można zapominać o ich roli w finansowaniu „zielonej transformacji”, ale też rosnącej presji ze strony konsumentów, dla których kwestie związane ze środowiskiem, społeczeństwem i ładem korporacyjnym zaczynają odgrywać coraz większą rolę również w postrzeganiu instytucji finansowych.

Banki podejmują liczne działania wdrożeniowe, mimo niejasnych i często zmieniających się wytycznych, przy jednoczesnym wsparciu klientów w ich procesach transformacyjnych. Niektóre regulacje (np. wskaźnik zieloności aktywów – GAR) są niewystarczająco miarodajne i generują wysokie koszty wdrożeniowe. Sektor bankowy z zadowoleniem przyjął zapowiedź uproszczeń legislacyjnych w ramach tzw. „Omnibusa”, jednak wskazuje, że dotychczasowe propozycje są niewystarczające, zwłaszcza jeśli chodzi o uwzględnienie specyfiki regulacji sektorowych.

Banki oczekują dostosowania obowiązków ESG do realiów. W toku działań wdrożeniowych podejmowanych w bankach ujawniły się różne niespójności między poszczególnymi powiązanymi obowiązkami – chociażby definicje ryzyk i szans w ESRS nie są zgodne z innymi wytycznymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem, np. z wytycznymi EBC dotyczącymi ryzyka klimatycznego i środowiskowego.

Jak donosi raport „Zielone finanse 2025”, Unia Europejska prawie podwoiła roczne inwestycje w transformację energetyczną przez ostatnie 5 lat, przebijając poziom 400 mld dol. rocznie. Wciąż jest to jednak prawie dwa razy mniej niż Chiny, które inwestują w OZE niemal dwukrotnie więcej. Jednocześnie, UE zaoszczędziła 59 mld euro na imporcie paliw kopalnych dzięki inwestycjom w energię wiatrową i słoneczną w latach 2019–2024.

DEI

= RÓŻNORODNOŚĆ,
RÓWNOŚĆ
I INKLUZYWNOŚĆ

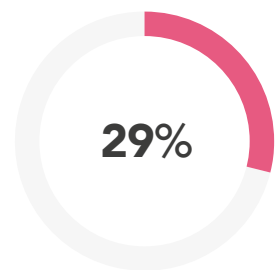
Równe szanse, włączanie i odpowiedzialność społeczna to wartości, które stają się nieodłączną częścią nowoczesnego podejścia do zarządzania i rozwoju organizacji. Dla instytucji zaufania publicznego, takich jak banki, ich znaczenie ma wymiar nie tylko etyczny, ale także strategiczny – wpływa na kulturę, innowacyjność i zdolność do budowania trwałych relacji z otoczeniem. Działania na rzecz równości szans i włączenia mają dziś kluczowe znaczenie dla konkurencyjności sektora. To one pozwalają lepiej wykorzystywać potencjał wszystkich talentów, wzmacniają innowacyjność i kreatywność organizacji, a także tworzą kulturę pracy, która generuje dodatkową wartość w długim horyzoncie.

Wśród kluczowych wyzwań w obszarze DEI wskazywane są działania na rzecz tworzenia i upowszechniania dobrych praktyk w biznesie dotyczących różnorodności i równouprawnienia, wdrażanie regulacji i standardów europejskich w tym obszarze, wspieranie rozwoju organizacji sektora finansowego jako przyjaznych i interesujących miejsc pracy dla przyszłych pokoleń, ale też zwiększanie transparentności sektora finansowego w obszarze związanym z wdrażaniem polityk zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym i środowiskowym. Temat podejmuje m.in. Komitet ds. DEI działający w ramach Związku Banków Polskich, odpowiedzialny za pierwszy sektorowy raport DEI oraz niedawno opublikowany wspólny sektorowy „Przewodnik dobrych praktyk na rzecz równych szans, włączania i odpowiedzialności społecznej w sektorze bankowym”.

Do czerwca 2026 roku przynajmniej 40% stanowisk dyrektorów nie-wykonawczych lub 33% wszystkich stanowisk kierowniczych w spółkach giełdowych powinny zajmować osoby należące do niedostatecznie reprezentowanej płci. Obowiązek ten wynika z przyjętej unijnej dyrektywy „Women on Boards”, która dotyczy wszystkich spółek giełdowych w Unii Europejskiej, więc także banków notowanych na GPW. Najnowsze dane dotyczące równości płci w sektorze bankowym wskazują na poprawę – reprezentacja kobiet we władzach banków wynosi 29%, co oznacza wzrost o 4 p.p. względem zeszłego roku. Jednocześnie jedynie 9 z 20 badanych banków spełnia cel reprezentacji płci w organach zarządczych z dyrektywy Women on Boards (33%).

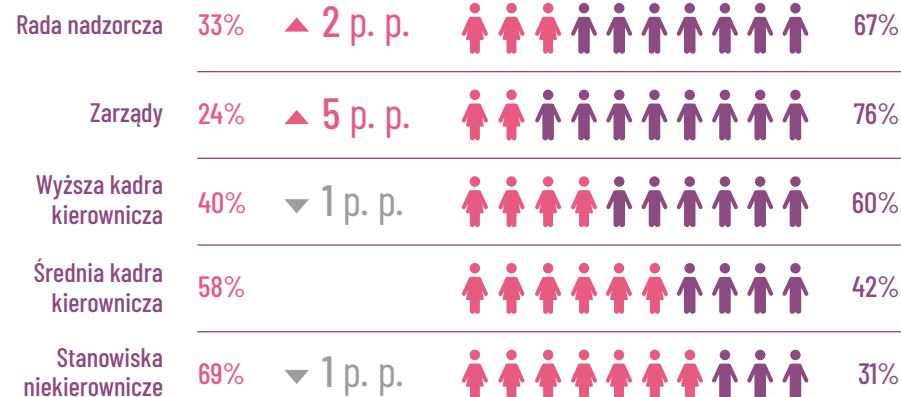
Równość płci w sektorze bankowym – poprawa we władzach banków

Źródło: Aktualizacja raportu „Zarządzenie różnorodnością w bankach komercyjnych”, ZBP

Reprezentacja kobiet we władzach banków

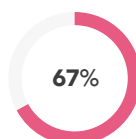
▲ 4 p. p.

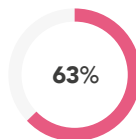
Choć kobiety stanowią większość zatrudnionych w bankach (67%), ich reprezentacja maleje na wyższych szczeblach – zajmują 58% średniej kadry kierowniczej oraz jedynie 40% stanowisk w wyższej kadrze kierowniczej. W naszym rodzimym sektorze bankowym kobiety stanowią 33% rad nadzorczych banków i 24% ich zarządów, co stanowi wzrost o aż 5 p.p. w porównaniu z zeszłorocznym wynikiem.

Równość płci w sektorze bankowym – struktura zatrudnienia, awanse

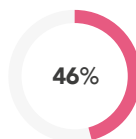
Źródło: Aktualizacja raportu „Zarządzenie różnorodnością w bankach komercyjnych”, ZBP

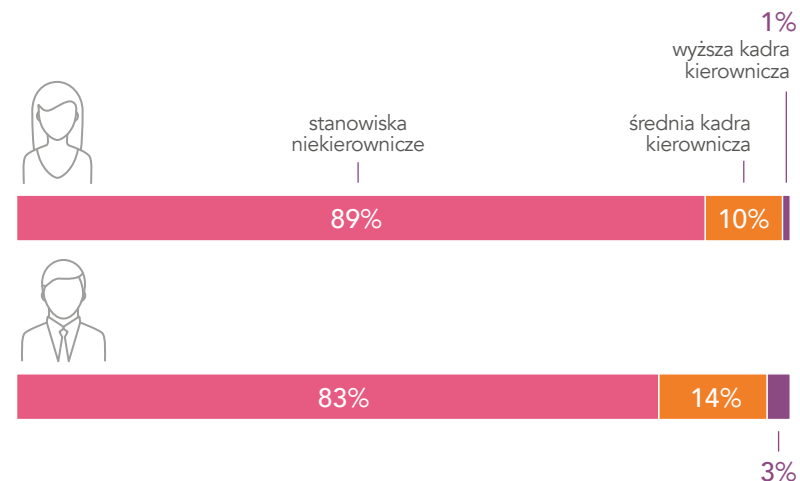
Udział wszystkich kobiet w zatrudnieniu
▼ 1 p. p.

Awansów pionowych stanowiły kobiety
▲ 8 p. p.

Zatrudnienie kobiet na stanowiskach menadżerskich
WKK–35%, SKK–49%

Najważniejsze rekomendacje DEI obejmują:

Zapobieganie dyskryminacji
(m.in. skuteczne procedury, polityki antydyskryminacyjne)

Dialog międzypokoleniowy
(m.in. programy rozwojowe)

Równość płci w sektorze bankowym
(m.in. niwelowanie luki płacowe)

Rozwijanie kultury różnorodności
(m.in. współpraca z organizacjami pożytku publicznego i instytucjami naukowo-badawczymi oraz udział w kampaniach społecznych)

Działania na rzecz klientów i społeczeństwa
(m.in. dbałość o klientki i klientów z różnymi potrzebami, uwzględnienie w doświadczeniu użytkowników potrzeb osób z niepełnosprawnościami, starszych, nieposługujących się językiem polskim)

rozdział 2

SEKTOR BANKOWY W POLSCE I W EUROPIE

Sektor bankowy pozostaje jednym z filarów stabilności gospodarczej zarówno w Polsce, jak i w całej Europie. Jego kondycja determinuje zdolność gospodarek do finansowania inwestycji, absorpcji wstrząsów makroekonomicznych oraz utrzymywania płynności w obiegu gospodarczym. Realna wielkość wyniku finansowego do PKB plasuje polski sektor w ogonie europejskich sektorów bankowych. A duża gospodarka potrzebuje silnego sektora bankowego.

Tymczasem na tle europejskich sektorów bankowych polski sektor bankowy jest jednym z najmniejszych. W 2024 r. banki europejskie zarządziły aktywami o łącznej wartości przekraczającej 95 bln euro, z czego ponad 70% przypadało na instytucje działające w strefie euro. Polska, mimo mniejszej skali rynku, zajmuje ważne miejsce w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Z perspektywy licznych potrzeb i wyzwań, stojących przed polską gospodarką, konieczne jest wzmocnienie rozwoju polskiego sektora bankowego. Konieczne jest zapewnienie wzrostu banków działających w Polsce w tempie przekraczającym PKB naszego kraju. Jedynie dynamiczny rozwój sektora bankowego zapewni mu zachowanie zdolności do finansowania rozwijającej się polskiej gospodarki.

Z danych porównawczych za II kwartał 2025 r. opracowanych przez Zespół Badań i Analiz ZBP wynika, że aktywa polskiego sektora bankowego do PKB wynoszą 95 proc. Za nami jest tylko Słowenia (85 proc.) i Łotwa (72 proc.) i Rumunia (50 proc.). O małych rozmiarach polskiego sektora bankowego świadczy również relacja kapitału własnego do PKB, która plasuje nas na przedostatnim miejscu wśród analizowanych sektorów bankowych. Również relacja kredytów do depozytów w polskim sektorze bankowym pozostaje jedną z najniższych spośród analizowanych sektorów bankowych. Banki działające w Polsce mają też jeden z najniższych poziomów relacji kredytów dla sektora niefinansowego do PKB oraz niski poziom kredytowania przedsiębiorstw w relacji do Produktu Krajowego Brutto. Sektor bankowy ma jednak potencjał do zwiększenia finansowania polskiej gospodarki o około 380 mld zł. Finansowanie to jest dostępne – w stopniu wyższym niż średnio w UE-27.

Udział instrumentów dłużnych w aktywach polskiego sektora bankowego wyniósł na koniec II kw. 2025 roku aż 35 proc. Jest to najwyższy poziom pośród wszystkich krajów Unii Europejskiej. Również w Polsce portfel kredytów dla sektora niefinansowego w relacji do depozytów znajduje się na jednym z najniższych poziomów w całej UE. Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do PKB stanowiły zaledwie 31,1%. Realnie niższa wartość wystąpiła jedynie w sektorach na Łotwie, Węgrzech, Irlandii i Rumunii. Celem niniejszego rozdziału jest analiza kondycji sektora bankowego w Polsce na tle tendencji europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki aktywów, depozytów i kredytów, pozycji kapitałowej. Pokazujemy obciążenia sektora bankowego i ich wpływ na finansowanie gospodarki.

KLUCZOWE DANE

29

banków komercyjnych

489

banków spółdzielczych

34

oddziały instytucji kredytowych
i banków zagranicznych

Suma bilansowa

3 BLN 576,7 MLD ZŁ

Całkowite przychody operacyjne przekroczyły
70 mld zł na koniec I półrocza 2025 roku

Depozyty
ogółem

2 BLN 510,1 MLD ZŁ

Depozyty sektora
niefinansowego

1 BLN 994,27 MLD ZŁ

Aktywa polskiego sektora
w relacji do PKB

95%

Struktura podmiotowa (udział w aktywach)
czerwiec 2024

7,2% banki
spółdzielcze

2,7% oddziały
instytucji
kredytowych

struktura

90,1% banki
komercyjne

Pochodzenie kapitału (udział w aktywach)
czerwiec 2024

9,3% polski
kapitał
prywatny

48,8% Skrab
Państwa

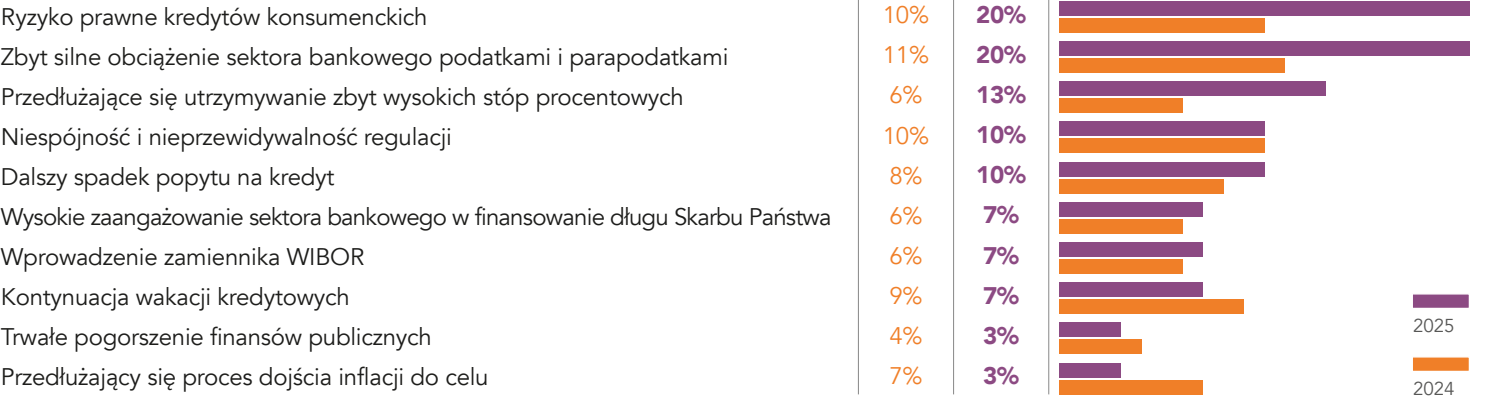
pochodzenie

41,8% kapitał
zagraniczny

Bankowcy zapytani o największe aktualne zagrożenie dla sektora bankowego wskazali: ryzyko prawne kredytów konsumenckich (20%), obciążenie sektora bankowego podatkami i paropodatkami (20%), przedłużające się utrzymywanie zbyt wysokich stóp procentowych (13%), niespójność i nieprzewidywalność regulacji (10%) . W ubiegłym roku ryzyko prawne kredytów konsumenckich wskazywało tylko 10% ankietowanych. W 2023 r. dla ankietowanych przez ZBP bankowców największym zagrożeniem był wyrok TSUE ws. frankowiczów (38%) i wzrost złych kredytów (19%)

Jakie Pana(i) zdaniem jest aktualnie największe zagrożenie dla sektora bankowego w Polsce?

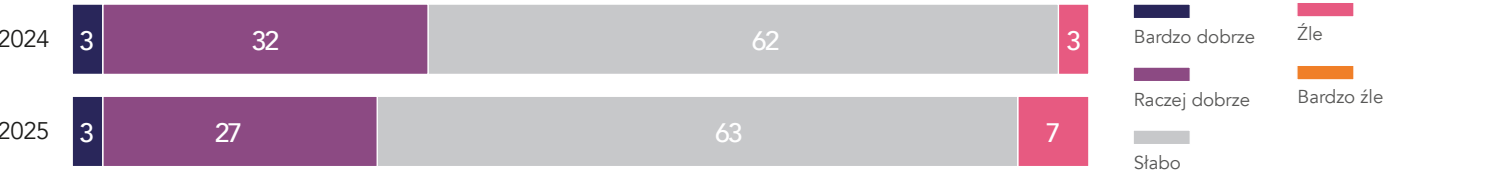
Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025 r. vs lipiec 2024 r.

W kontekście skoku technologiczne polskiego sektora bankowego, który miał miejsce na przestrzeni dwóch dekad zapytaliśmy bankowców, jak klienci oceniają swoją wiedzę dotyczącą cyberbezpieczeństwa. Zdaniem jednej trzeciej badanych (30 proc.) klienci banków dobrze oceniają swoją wiedzę dotyczącą cyberbezpieczeństwa. To o 5 pkt proc. mniej niż rok wcześniej. Natomiast 63 proc. respondentów twierdzi, że klienci słabo oceniają swoją wiedzę w tym zakresie, a 7 proc., że bardzo słabo.

Jak Pana(i) zdaniem klienci banków oceniają swoją wiedzę dotyczącą cyberbezpieczeństwa?

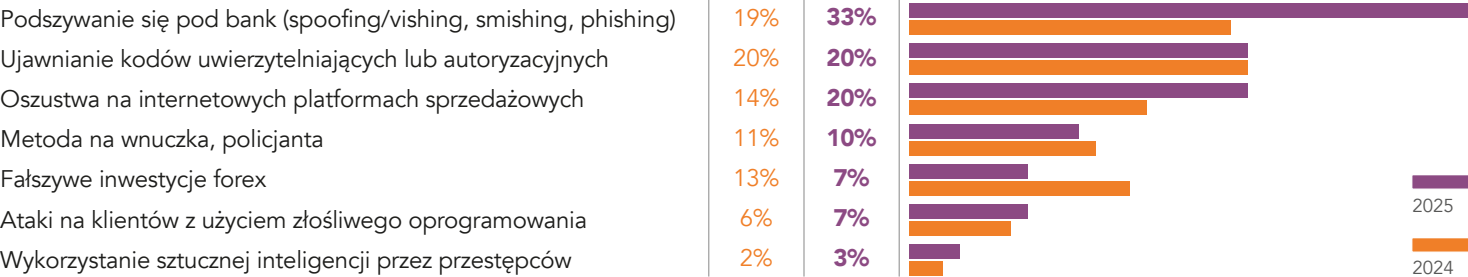
Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025r.

Najważniejsze zagrożenia dotyczące cyberbezpieczeństwa, z którymi klienci najczęściej zgłaszają się do banków to: podszywanie się pod bank (spoofing/vishing, smishing, phishing), ujawnianie kodów uwierzytelniających, oszustwa na internetowych platformach sprzedażowych „metoda na wnuczka”.

Które z zagrożeń dotyczących cyberbezpieczeństwa klienci banków zgłaszają najczęściej?

Źródło: Badanie realizowane przez Minds&Roses na zlecenie Związku Banków Polskich. Lipiec 2025 r. vs lipiec 2024 r.

50 największych banków w Europie (dane z kwietnia 2025 r.)

Źródło: Europe's 50 largest banks by assets, 2025,
S&P Global Market Intelligence

Z danych opublikowanych na początku kwietnia 2025 roku przez S&P Global Market Intelligence obejmujących rok 2024 wynika, że brytyjski bank HSBC Holdings PLC utrzymał pozycję największego banku w Europie. Jego aktywa wynosiły 2,989 bln dolarów. W zestawieniu 50 największych europejskich banków pod względem aktywów znajduje się 6 banków francuskich i 6 brytyjskich. Niemcy i Włochy mają w rankingu po 5 banków, a Hiszpania 4. Największą łączną wartość aktywów, wynoszącą 10,770 bln euro, posiadały francuskie banki. Na liście ponownie znalazł się polski bank – PKO Bank Polski, który awansował względem poprzedniego roku z pozycji 50. na 49. Wartość aktywów polskiego banku wynosiła 127,08 mld dolarów.

Aktualne miejsce w rankingu	Poprzednie miejsce w rankingu	Aktualne vs. poprzednie miejsce	Nazwa banku	Siedziba główna	Aktywa ogółem (\$B)
1	1	○	HSBC Holdings PLC	Wielka Brytania	2 989,81
2	2	○	BNP Paribas SA	Francja	2 809,83
3	3	○	Credit Agricole Group	Francja	2 693,58
4	4	○	Banco Santander SA	Hiszpania	1 901,94
5	5	○	Barclays PLC	Wielka Brytania	1 900,67
6	8	▲	Groupe BPCE	Francja	1 646,53
7	6	▼	Societe Generale SA	Francja	1 601,74
8	7	▼	UBS Group AG	Szwajcaria	1 563,32
9	9	○	Deutsche Bank AG	Niemcy	1 436,15
10	10	○	Credit Mutuel Group	Francja	1 252,10
11	11	○	Lloyds Banking Group PLC	Wielka Brytania	1 135,12
12	12	○	ING Group NV	Holandia	1 056,57
13	13	○	Intensa Sanpaolo SpA	Włochy	966,23
14	14	○	NatWest Group PLC	Wielka Brytania	886,34
15	17	▲	Standard Chartered PLC	Wielka Brytania	849,69
16	15	▼	UniCredit SpA	Włochy	811,68
17	16	▼	Banco Bilbao Vizcaya Argertaria SA	Hiszpania	799,67
18	18	○	La Banque Postale SA	Francja	766,91
19	19	○	DZ Bank AG	Niemcy	682,93
20	21	▲	CaixaBank SA	Hiszpania	653,28
21	20	▼	Rabobank	Holandia	651,47
22	22	○	Nordea Bank Abp	Finlandia	645,36
23	24	▲	Commerzbank AG	Niemcy	574,23
24	23	▼	Sberbank of Russia	Rosja	557,48
25	25	○	Danske Bank A/S	Dania	515,87

Aktualne miejsce w rankingu	Poprzednie miejsce w rankingu	Aktualne vs. poprzednie miejsce	Nazwa banku	Siedziba główna	Aktywa ogółem (\$B)
26	26	○	Nationwide Building Society	Wielka Brytania	498,77
27	27	○	ABN AMRO Bank NV	Holandia	411,66
28	28	○	KBC Group NV	Belgia	386,22
29	30	▲	Landesbank Baden- Württemberg	Niemcy	368,98
30	29	▼	Erste Group Bank AG	Austria	366,22
31	31	○	Skandinaviska Enskilda Banken AB	Szwecja	339,65
32	32	○	Raiffeisen Gruppe Switzerland	Szwajcaria	337,25
33	35	▲	VTB Bank PJSC	Rosja	330,43
34	34	○	DNB Bank ASA	Norwegia	319,85
35	33	▼	Svenska Handelsbanken AB	Szwecja	319,79
36	36	○	Bayerische Landesbank	Niemcy	277,46
37	37	○	Swedbank AB	Szwecja	271,94
38	39	▲	Nykredit A/S	Dania	266,10
39	38	▼	Banco de Sabadell SA	Hiszpania	248,06
40	40	○	Zürcher Kantonalbank	Szwajcaria	223,57
41	42	▲	Raiffeisen Bank International AG	Austria	206,91
42	41	▼	Banco BPM SpA	Włochy	205,21
43	43	○	Belfius Bank SA	Belgium	194,07
44	48	▲	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası AS	Turcja	168,26
45	45	○	Bank of Ireland Group PLC	Irlandia	167,53
46	44	▼	OP Financial Group	Finland	166,86
47	47	○	AIB Group PLC	Irlandia	146,25
48	46	▼	BPER Banca SpA	Włochy	145,55
49	50	▲	PKO Bank Polski SA	Polska	127,08
50	49	▼	Banca Monte dei Paschi di Siena SpA	Włochy	126,93

Warto zwrócić uwagę na kondycję europejskiego sektora bankowego. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) opublikował wyniki ogólnoeuropejskiego testu warunków skrajnych (EU-wide stress test) przeprowadzanego w 2025 r., obejmującego 64 banki z 17 krajów UE i EOG, co stanowi około 75% aktywów sektora bankowego UE. W testach EBA wziął pod uwagę m.in. pogorszenie otoczenia makroekonomicznego, wojny celne, wzrost inflacji, recesję, bezrobocie, spadek wzrostu aktywów, napięcia geopolityczne. **W badaniu EBA bezpośrednio uczestniczyły dwa banki z Polski: PKO Bank Polski SA oraz Pekao SA.**

PKO Bank Polski znalazł się w czołówce najbardziej stabilnych instytucji w Europie, potwierdzając swoją wysoką odporność kapitałową na niekorzystne zmiany otoczenia makroekonomicznego. Współczynniki kapitałowe w całym okresie prognozy kształtują się powyżej minimów regulacyjnych. W scenariuszu niekorzystnym współczynnik CET1 Banku zwiększa się z poziomu wyjściowego 15,58% pod koniec 2024 roku do 16,32% w 2027 roku, czyli o 74 pkt bazowe. Bank odnotowuje w całym okresie projekcji dodatni wynik finansowy, co wzmacnia jego bazę kapitałową. Wynik pokazuje, że Bank dysponuje wystarczającym kapitałem, aby pokryć straty, a także wspierać gospodarkę w obliczu szoku.

Zgodnie z tegorocznymi wynikami testów warunków skrajnych, skonsolidowany CET1 bez zastosowania przepisów przejściowych Banku Pekao byłby w 2027 roku na poziomie 20,03% w scenariuszu bazowym z 3-letnim zyskiem na poziomie 3,78 mld euro oraz 17,03% w scenariuszu skrajnym z 3-letnim zyskiem na poziomie 2,02 mld euro. Obydwa wskaźniki kapitałowe są znacząco powyżej wymaganych przez regulatora poziomów oraz docelowych wskaźników kapitałowych.

Banki UE, pomimo poniesienia strat w wysokości 547 mld euro, utrzymują silną pozycję kapitałową i zdolność do dalszego wspierania gospodarki. Wyniki testów potwierdziły, że szokowy scenariusz nie stanowi zagrożenia dla stabilności polskich banków i są one w czołówce najbardziej stabilnych instytucji w Europie.

Stress testy EBA to cykliczne badania kondycji banków europejskich, mające służyć jako ważne źródło informacji do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej. Ich celem jest pomoc właściwym organom w ocenie zdolności banków do spełnienia wymogów ostrożnościowych w ramach scenariuszy skrajnych.

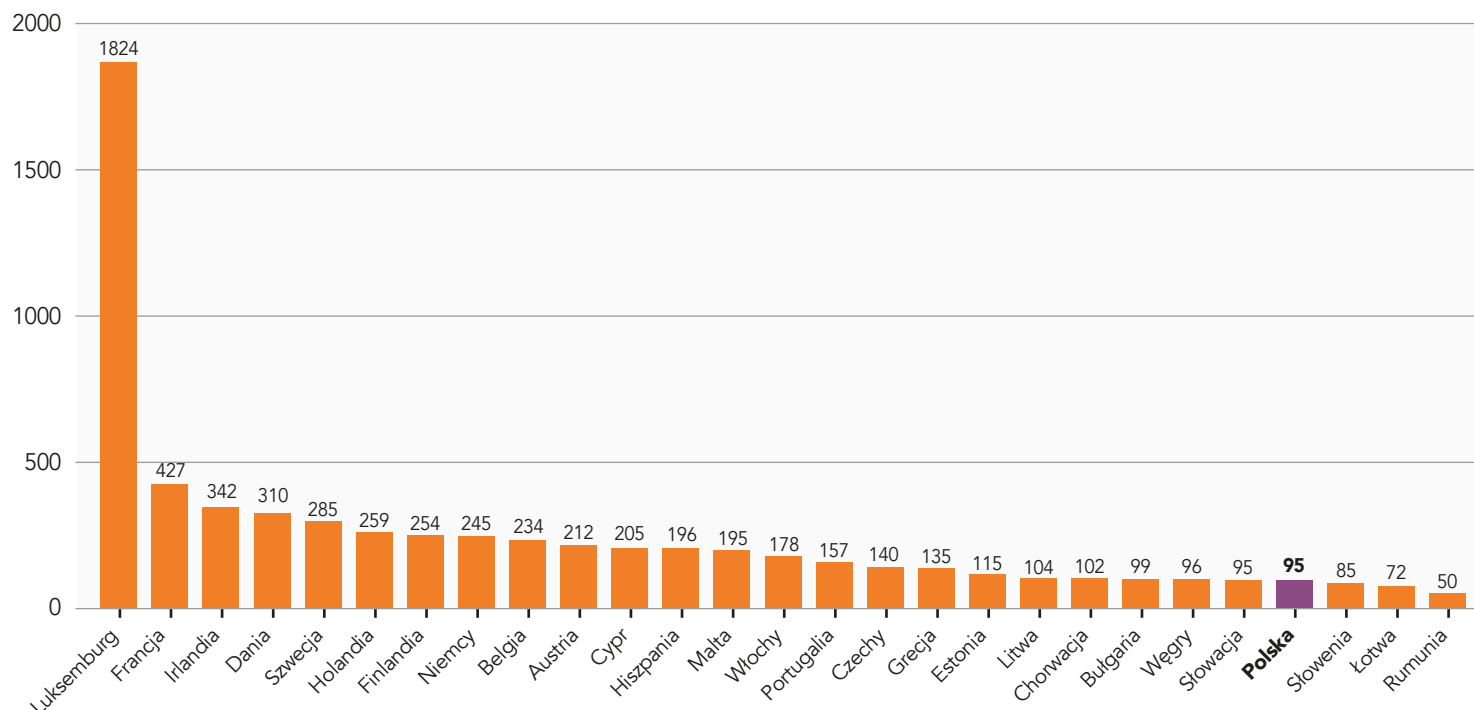
AKTYWA BANKÓW EUROPEJSKICH

Polski sektor bankowy jest nadal jednym z najmniejszych w Europie biorąc pod uwagę relację aktywów do PKB. Z obliczeń Zespołu Badań i Analiz ZBP wynika, że aktywa banków działających w Polsce w relacji do PKB w II kw. 2025 r. wynosiły 95% podczas gdy w 2023 r. wynosiły 88,71%. Za nami jest Słowenia, Łotwa i Rumunia. O małych rozmiarach polskiego sektora bankowego świadczy relacja kapitału własnego do PKB, która plasuje nas na jednym z ostatnich miejsc wśród krajów UE, za nami jest Słowenia, Łotwa i Rumunia.

W rezultacie polski sektor bankowy w ujęciu realnym jest jednym z mniejszych spośród europejskich sektorów bankowych. Mniejsze sektory bankowe znajdują się jedynie w Słowenii, Łotwie oraz Rumunii.

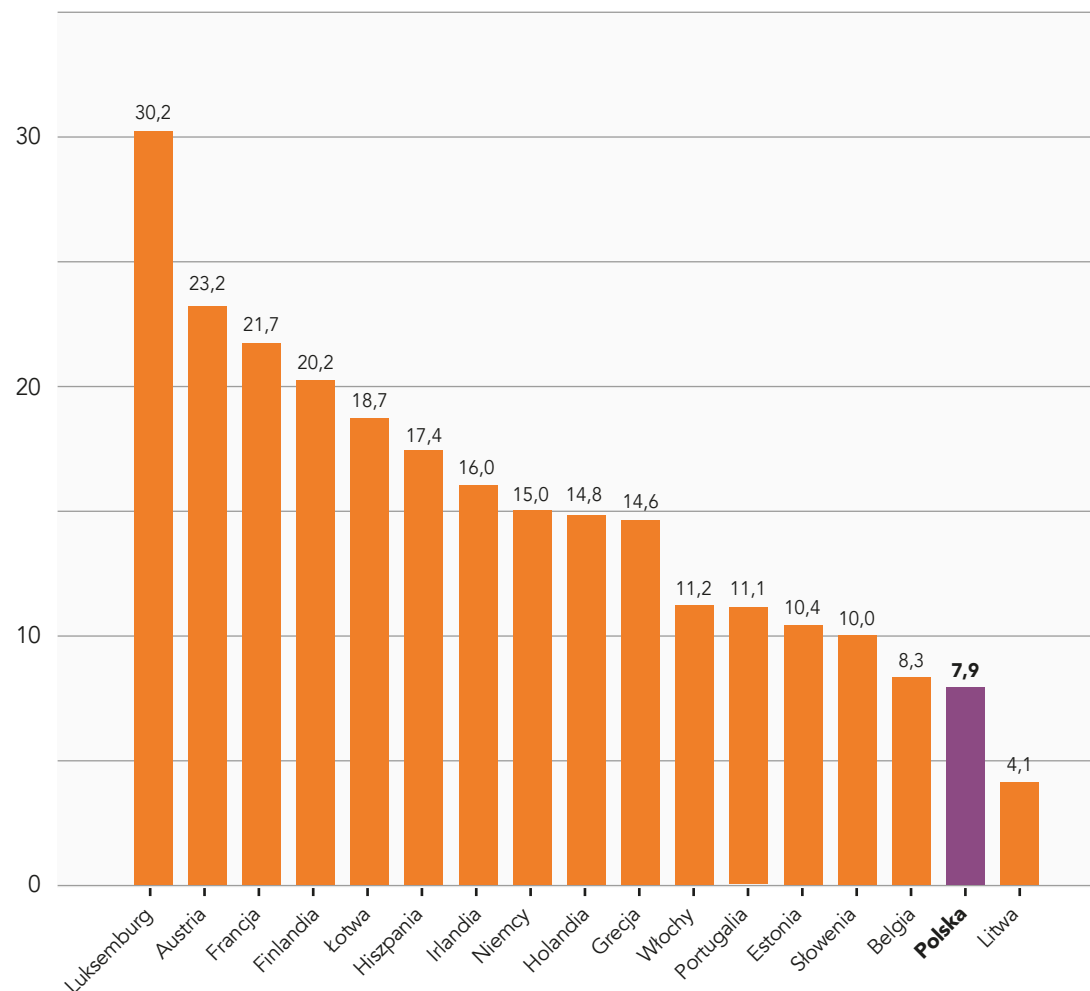
Aktywa w relacji do PKB w II kw. 2025 r.
– polski sektor bankowy i sektory
bankowe z krajów UE (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz
ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Kapitał własny do PKB w I kw. 2025 r. (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz
ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

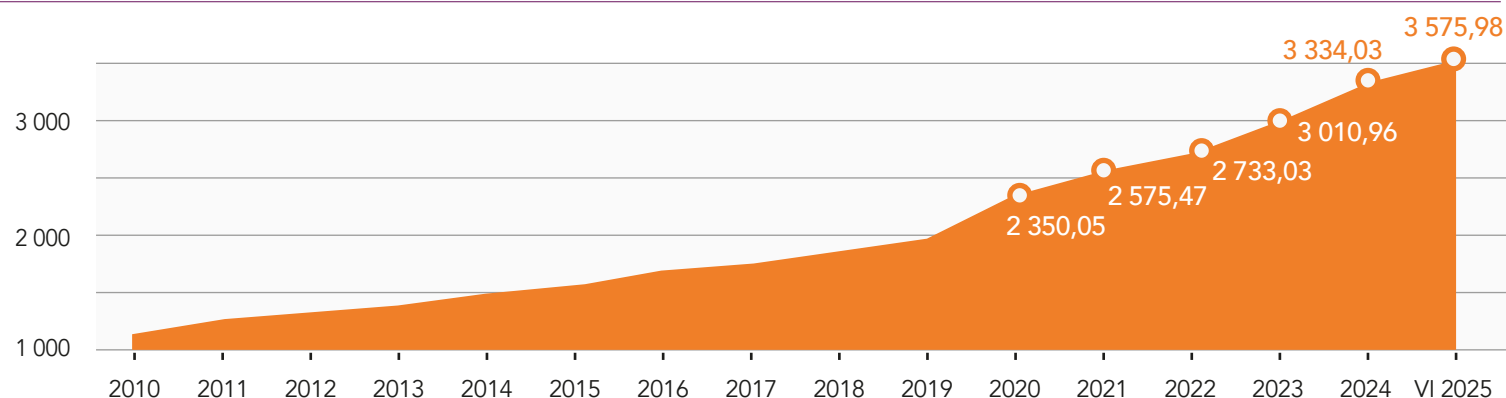

Na koniec czerwca aktywa polskiego sektora bankowego wyniosły 3,576 bln zł. Wzrost wartości aktywów pozwolił na poprawę relacji aktywów do PKB. Na koniec I półrocza 2025 r. relacja wyniosła 94,6%.

Realna wartość kapitałów własnych według stanu na koniec I kw. 2025 nadal pozostaje wyraźnie niższa niż w latach 2010 – 2020. Wobec wyzwań stojących przed polską gospodarką, przede wszystkim inwestycji strategicznych w transformację energetyczną, istotne jest zapewnienie sektorowi bankowemu niezakłóconego wzrostu. Nominalna wysokość kapitałów własnych, ale również realna wielkość kapitałów własnych w stosunku do rozmiarów gospodarki, warunkuje zdolność sektora bankowego do finansowania potrzeb gospodarki w okresie oczekiwanego wzrostu inwestycji oraz w stosunku do wielkości projektów inwestycyjnych, które wymagają realizacji w najbliższym czasie. Obecnie, zdolność ta jest niższa niż w 2010 roku, gdy kapitały własne sektora bankowego w relacji do PKB wynosiły 8,2%.

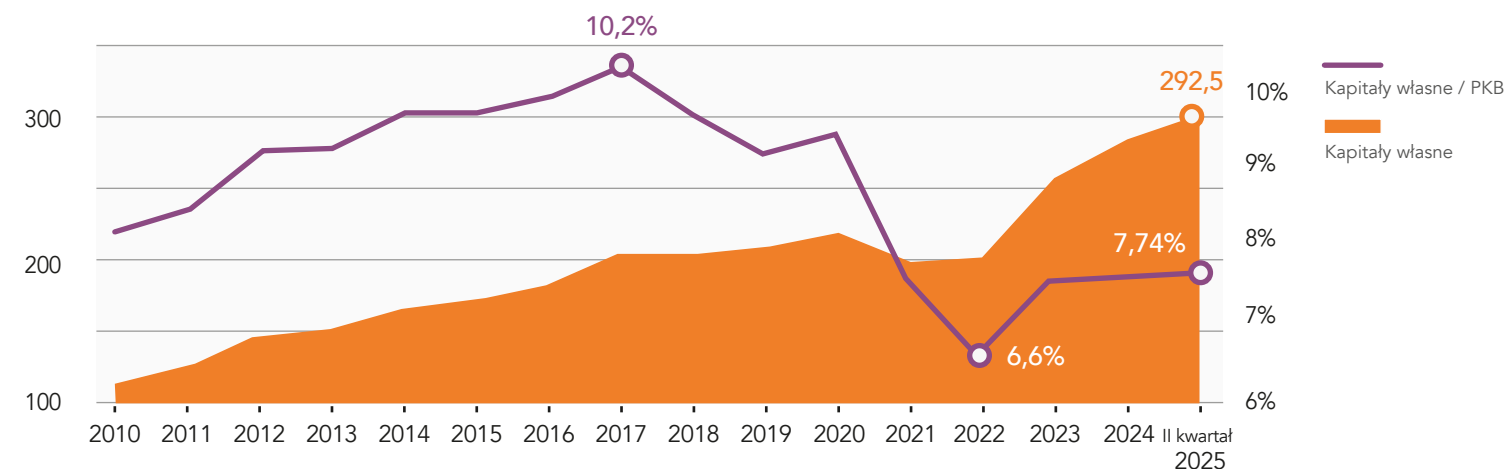
Suma bilansowa sektora bankowego (w mld PLN)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Kapitały własne sektora bankowego i kapitały własne w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

KREDYTY I DEPOZYTY

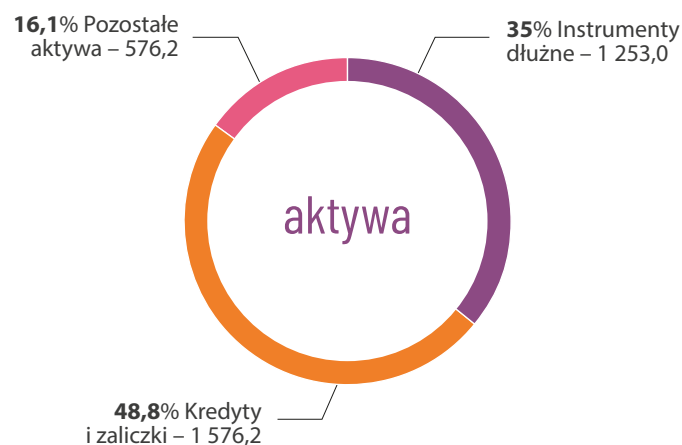
Z danych Komisji Nadzoru Finansowego wynika, że kredyty do depozytów na koniec czerwca 2025 osiągnęły poziom 59,0%. Oznacza to spadek m/m o 0,3 pp. oraz o 1,6pp. r/r. Wolumen kredytów dla sektora niefinansowego osiągnął na koniec czerwca 2025 r. poziom 1236,05 mld zł, co oznacza wzrost r/r o 55,37 mld zł, tj. 4,69%. Wartość depozytów sektora niefinansowego w czerwcu 2025 r. osiągnęła poziom 1994,27 mld zł, co oznacza wzrost r/r o 145,7 mld zł, tj. 7,88%. Kredyty gospodarstw domowych wzrosły r/r o 30,03 mld zł, tj. o 4,01%. Na koniec czerwca 2025 r. portfel kredytów gospodarstw domowych osiągnął poziom 778,37 mld zł. Kredyty przedsiębiorstw: wzrosły r/r o 25,12 mld zł, tj. o 5,93% osiągając poziom 449,24 mld zł na koniec VI 2025.

Stosunek kredytów do depozytów jest wskaźnikiem dla sektora bankowego, który pomaga w ocenie stabilności źródeł finansowania banków. Relacja pokazuje, jaka część portfela kredytów ma pokrycie w depozytach, które mogą być uznane za stabilne źródło pozyskiwania kapitału. Optymalny poziom wskaźnika w zależności od gospodarki nie powinien przekraczać 100%, gdyż powyżej tej wartości konieczne jest poszukiwanie zewnętrznego finansowania. Z kolei niska relacja kredytów do depozytów może wskazywać na problem nadpłynności banków.

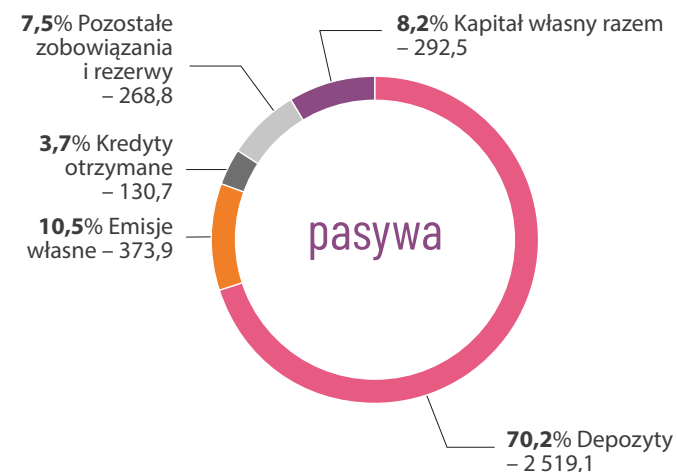
Z raportu o stabilności finansowej z czerwca 2025 r. opublikowanego przez NBP wynika, że zaangażowanie banków w obligacje skarbowe i gwarantowane przez Skarb Państwa jest nadal wysokie. Ich udział w aktywach banków wzrósł do 24,4%, przewyższając maksimum z 2021 r. Od połowy 2024 r. portfel tych papierów zwiększył się o 91 mld zł, tj. o 15,9%. Na koniec czerwca wartość obligacji SP i gwarantowanych przez SP wyniosła 751,59 mld zł, co oznacza wzrost r/r o 23,5%, a zatem o 142,83 mld zł. Potwierdza to najnowszy raport Komisji Nadzoru Finansowego. Wśród analizowanych krajów polski sektor bankowy ma najwyższy udział instrumentów dłużnych w aktywach. Polski sektor ma nadpłynność, a źródła finansowania kredytów (depozyty) są silnie zdywersyfikowane. Oznacza to, że finansowanie akcji kredytowej jest stabilne i nie wymaga doregulowania.

Sektor bankowy ma fundamentalną rolę do odegrania w procesie finansowania potrzeb gospodarki. Zmiany zachodzące w strukturze aktywów na przestrzeni ostatnich lat są niekorzystne z punktu widzenia podstawowej działalności banków, jaką jest działalność kredytowa. W aktywach banków najsilniej przyrastają instrumenty dłużne (w tym przede wszystkim Skarbowe Papiery Wartościowe). Ponad połowa SPW znajduje się w rękach banków. Z kolei SPW stanowią ok 17,7% aktywów banków (35% stanowią instrumenty dłużne ogółem, a zatem również z obligacjami BGK i PFR oraz bony pieniężne NBP). Od początku 2020 roku przyrost instrumentów dłużnych w polskim sektorze bankowym wyniósł 795,23 mld zł, zaś przyrost kredytów dla sektora niefinansowego w tym samym okresie wyniósł zaledwie 114,64 mld zł. W samym tylko I półroczu 2025 r., wartość instrumentów dłużnych wzrosła o 145 mld zł. W tym samym czasie kredyty dla sektora niefinansowego zwiększyły się o 32 mld zł a zatem 4,5-krotnie wolniej.

Struktura aktywów sektora bankowego (mld zł)

Struktura pasywów sektora bankowego (mld zł)

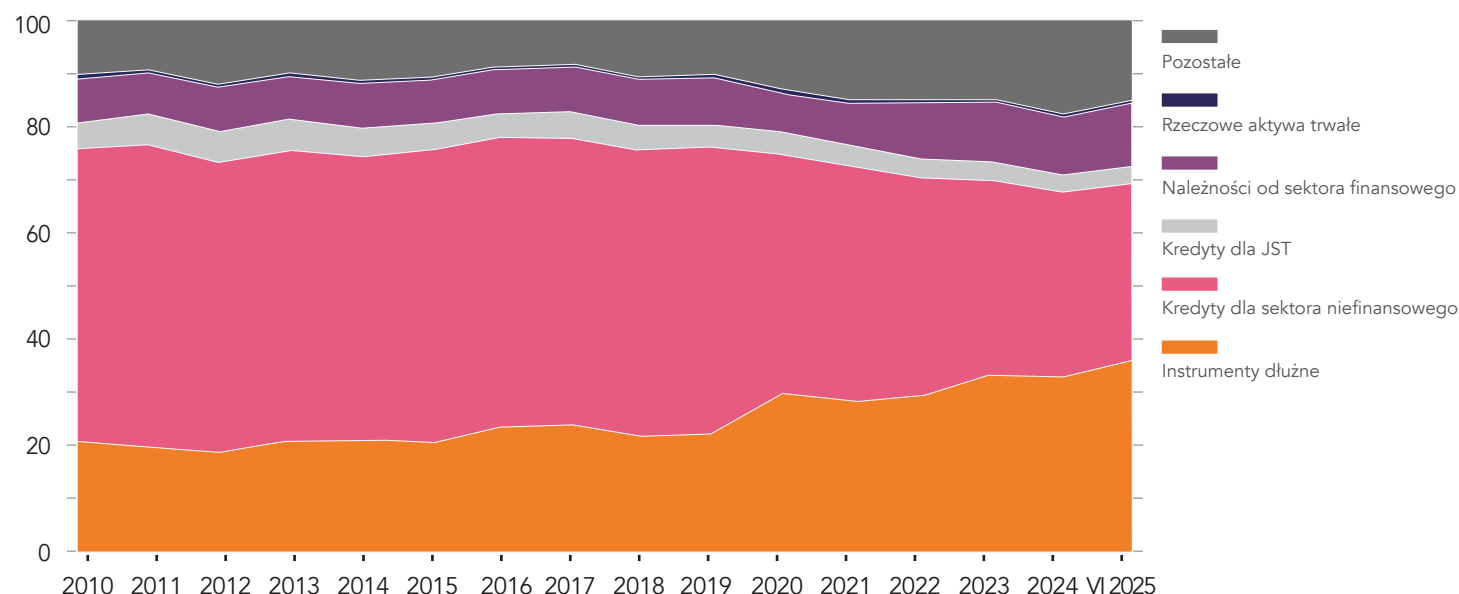

Źródło: KNF, czerwiec 2025 r.

W strukturze aktywów od 2019 r. widoczne są zmiany. Kredyty dla sektora niefinansowego zmniejszyły swój udział głównie na rzecz instrumentów dłużnych.

Struktura aktywów sektora bankowego (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

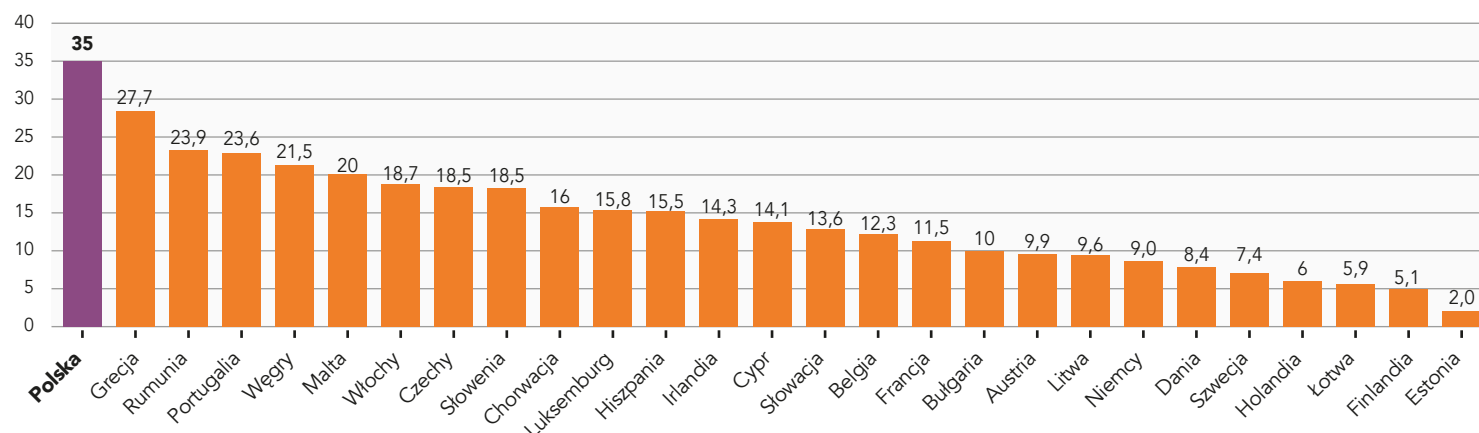

Wartość aktywnego portfela kredytowego na koniec II kwartału 2025 r. wynosiła 1 175,99 mld zł. Pomimo tego, że jest to najwyższa nominalna wartość w historii, to wartość ta jest zaledwie wyższa o 23,3 mld zł w stosunku do poziomu sprzed 3 lat (a zatem z czerwca 2022 r.) Zmniejszenie realnej wartości kredytów w stosunku do potrzeb gospodarki związane jest przede wszystkim z wprowadzeniem podatku bankowego i oparciem go o aktywa (z pewnymi włączeniami, np. obligacje skarbu państwa). Formuła ta, pozostaje wygodna dla budżetu państwa – zapewnia stabilne, łatwe do przewidzenia wpływy fiskalne. Z drugiej jednak strony, penalizuje kluczową działalność kredytową banków, hamuje poziom inwestycji, a zatem pozostaje dalece niekorzystna dla całej gospodarki. Taka formuła podatku bankowego występuje jedynie w krajach, gdzie podatek bankowy spełnia funkcje stricte fiskalne – w Polsce i na Węgrzech.

Polski sektor bankowy nadal ma najwyższy udział instrumentów dłużnych w aktywach w porównaniu z wybranymi krajami UE. Udział instrumentów dłużnych w aktywach polskiego sektora bankowego wyniósł na koniec I kw. 35%

Udział instrumentów dłużnych w aktywach banków (w proc.)

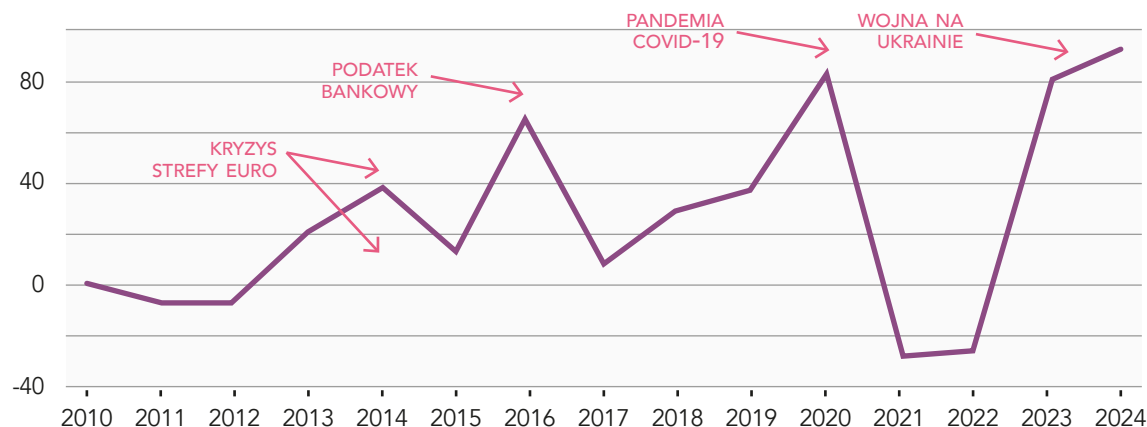
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

W warunkach wysokiego ryzyka banki nabywają bezpieczne instrumenty SP, wspierając tym samym państwo w neutralizacji skutków tych kryzysów. Przedstawione na poniższym wykresie roczne zmiany portfela obligacji skarbowych i samorządowych w aktywach banków komercyjnych dostarczają jednoznacznych wniosków. Zarówno kryzys państw strefy euro, pandemia Covid-19, jak i pełnoskalowa wojna na Ukrainie, a zatem wydarzenia zwiększające ogólny poziom ryzyka, skłoniły banki do preferencji bezpieczeństwa, co skutkowało zwiększonym przyrostem bezpiecznych instrumentów finansowych – obligacji Skarbu Państwa. Analogicznym impulsem dla banków komercyjnych było wprowadzenie podatku bankowego.

Roczne zmiany portfela obligacji skarbowych i samorządowych w bankach komercyjnych (w mld PLN)

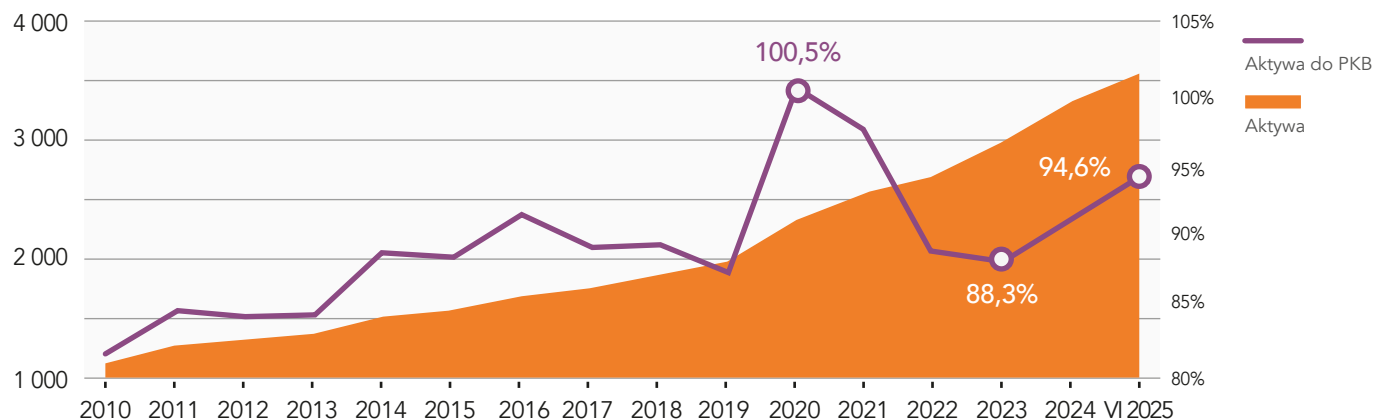
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec czerwca aktywa polskiego sektora bankowego wyniosły 3,576 bln zł. **Wzrost wartości aktywów pozwolił na poprawę relacji aktywów do PKB.** Na koniec I półrocza 2025 r. relacja ta wynosiła 94,6%.

Aktywa sektora bankowego i aktywa w relacji do PKB

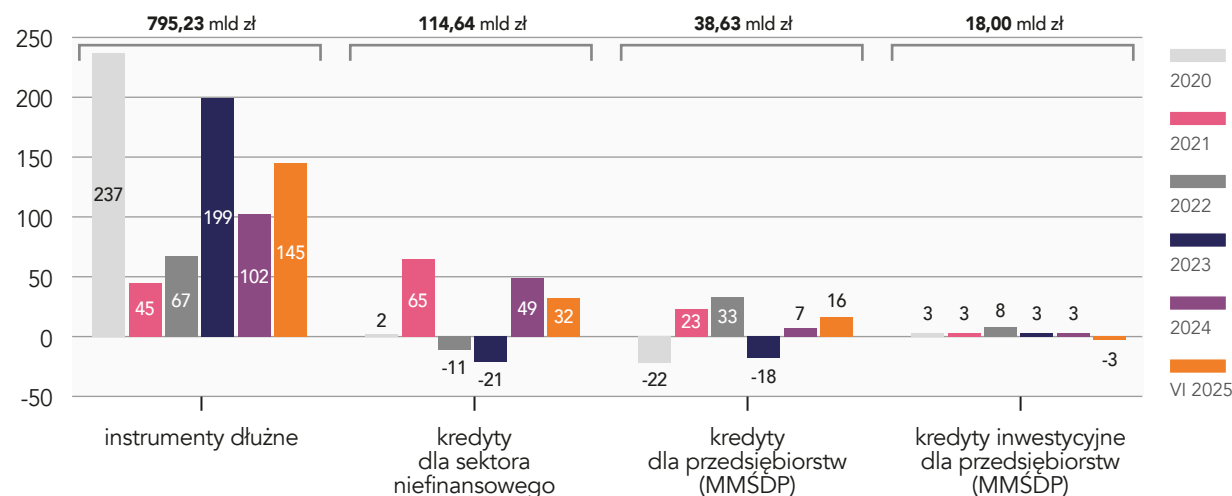
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz Związku Banków Polskich, dane KNF

Roczny przyrost wybranych pozycji aktywów banków

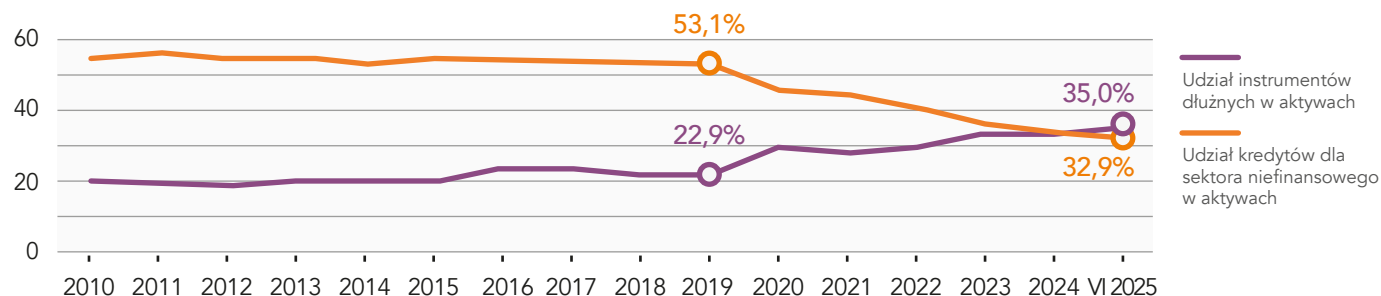
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz Związku Banków Polskich, dane NBP, KNF

W pierwszym półroczu 2025 r. w aktywach banków znacząco zwiększyła się wartość instrumentów dłużnych. Wzrost ten spowodowany był nadpłynnością sektora bankowego w warunkach niskiego popytu na kredyt przy jednoczesnym oddziaływaniu podatku bankowego penalizującego działalność kredytową banków i zachęcającego do zakupu rządowych papierów wartościowych.

Udział kredytów dla sektora niefinansowego i instrumentów dłużnych w aktywach banków (w proc.)

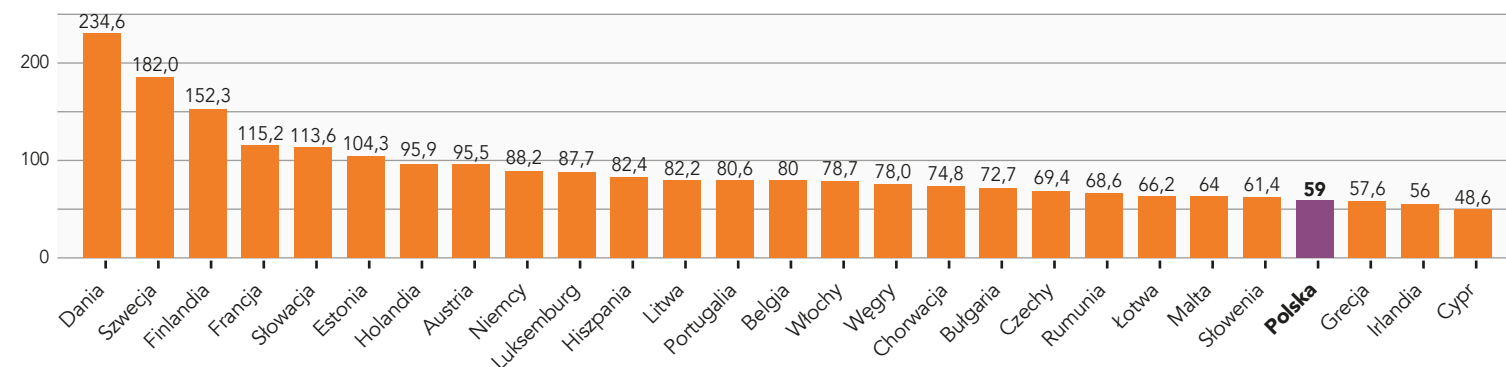
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC, SSM, NBP

W Polsce portfel kredytów dla sektora niefinansowego w relacji do depozytów znajduje się na jednym z najniższych poziomów w całej UE. Za nam jest Grecja, Irlandia i Cypr.

Polski sektor bankowy i sektory bankowe z UE na koniec II kw. 2025 r. (w proc.)

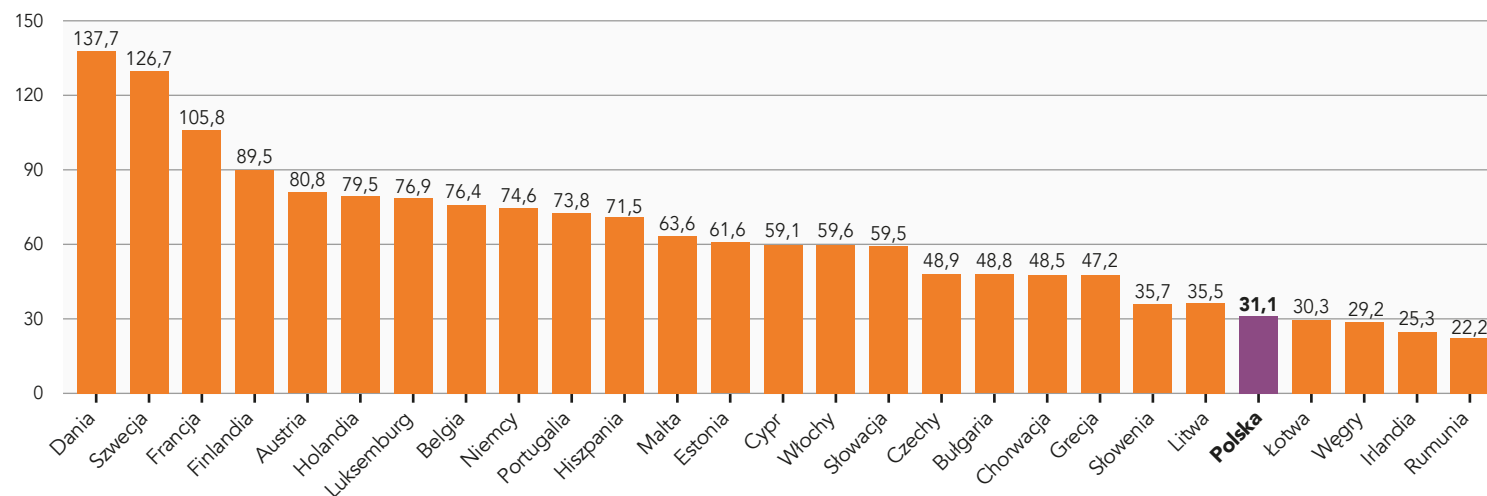
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC, SSM, NBP

Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do PKB stanowiły zaledwie 31,1%. Realnie niższa wartość wystąpiła jedynie w sektorach na Łotwie, Węgrzech, Irlandii i Rumunii.

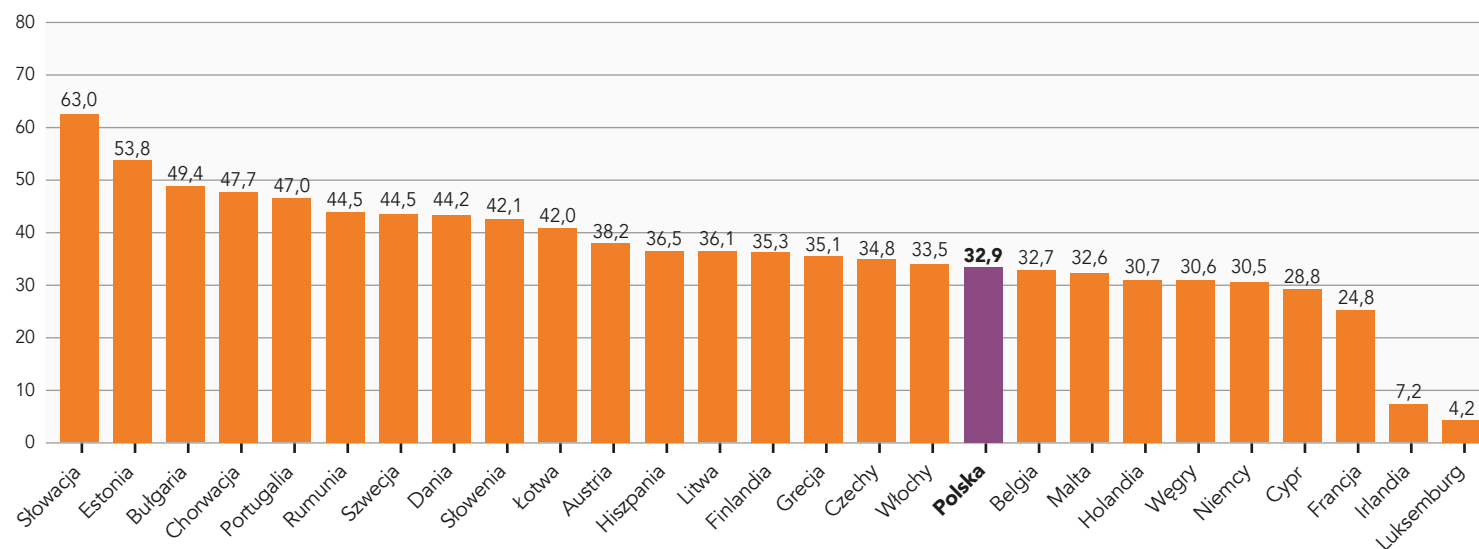
Udział kredytów dla sektora niefinansowego w relacji do PKB w I kwartale 2025 r. (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC, SSM, NBP

Udział kredytów dla sektora niefinansowego w aktywach banków II kw. 2025

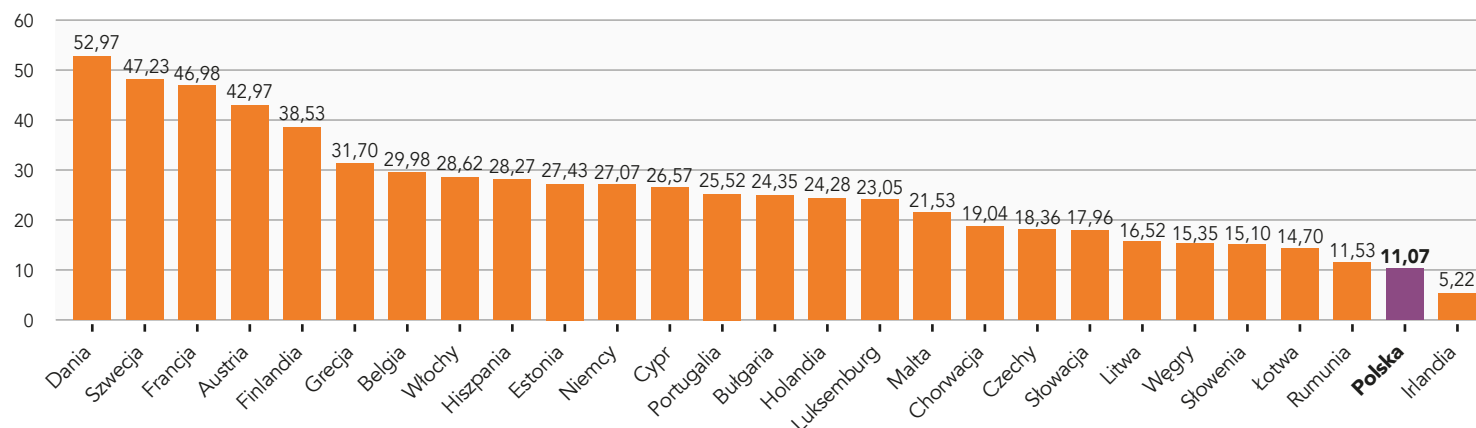
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Portfel kredytów dla przedsiębiorstw w relacji do PKB w Polsce pozostaje na jednym z najniższych poziomów w stosunku do sektorów bankowych z innych państw UE. Mniejszą realną wartość portfela kredytów dla przedsiębiorstw notuje się jedynie w irlandzkim sektorze bankowym. Sektory bankowego Europy Zachodniej wykazują zdecydowanie wyższy poziom relacji kredytów przedsiębiorstw do PKB, gdzie prym wiodą kraje skandynawskie.

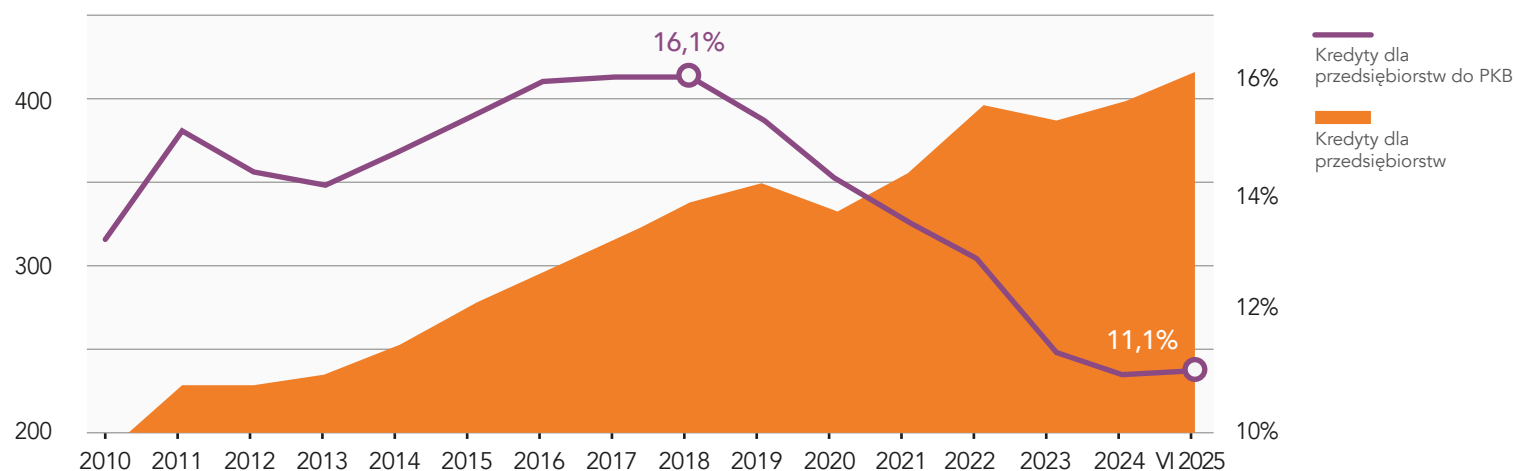
Kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB – polski sektor bankowy i sektory bankowe z krajów Unii Europejskiej (w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB w Polsce

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane: KNF

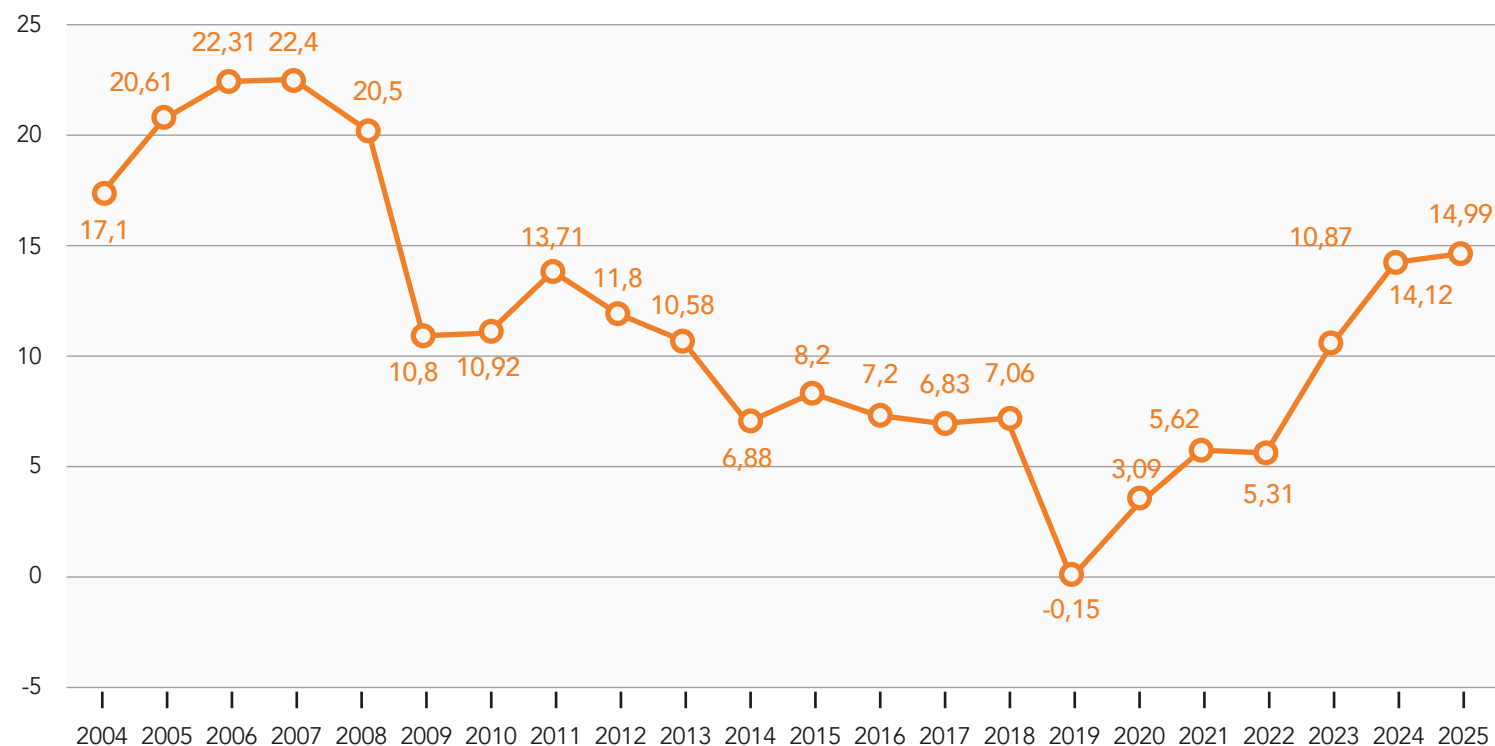

ATRAKCYJNOŚĆ DLA INWESTORÓW

Wskaźnik ROE określający poziom rentowności kapitału własnego jest jednym z głównych wyznaczników opłacalności operacyjnej danego podmiotu gospodarczego. Im wyższy ROE, tym zyski w danej branży są wyższe, a tym samym opłacalność inwestycyjna jest większa. W sektorze bankowym, zarówno europejskim jak i polskim, w ostatnich latach na niską wartość wskaźnika ROE wpłynęły coraz większe obowiązki regulacyjne, a także obciążenia podatkowe. Rok 2021 przyniósł poprawę wskaźnika ROE w sektorze bankom, która oceniona była tylko z perspektywy bardzo słabego 2020 roku. W warunkach utrzymywania się wysokich stóp procentowych rentowność sektora bankowego w Polsce wzrosła. Po 9 latach funkcjonowania w warunkach, w których stopa zwrotu z kapitału była niższa niż koszt tego kapitału (co de facto skazywało banki na wzrost organiczny), sektorowi bankowemu udało się powrócić do normalnych warunków funkcjonowania, a zatem takich, w których stopa ROE jest wyższa niż koszt kapitału. Według danych NBP, rentowność banków giełdowych na koniec 2024 r. osiągnęła poziom ok. 20%, przy szacowanym koszcie kapitału na poziomie ok. 12%.

Wartość wskaźnika efektywności
ROE (zysk netto/średnie fundusze
własne; w proc.)

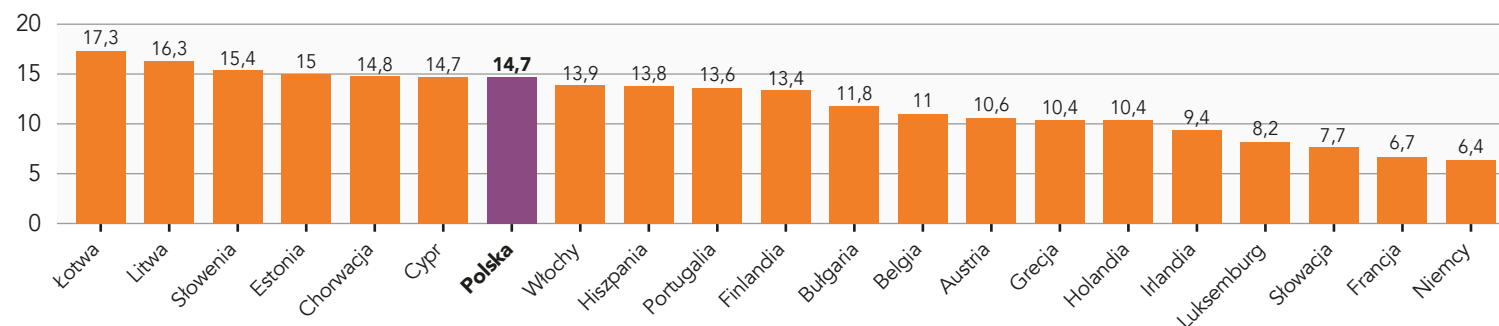
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz

Pomimo wysokich nominalnych zysków polskiego sektora bankowego, jego rentowność jest nadal co najwyżej średnia na tle innych europejskich sektorów bankowych.

Rentowność aktywów (ROE) europejskich sektorów bankowych (IV kwartał 2024 r., w proc.)

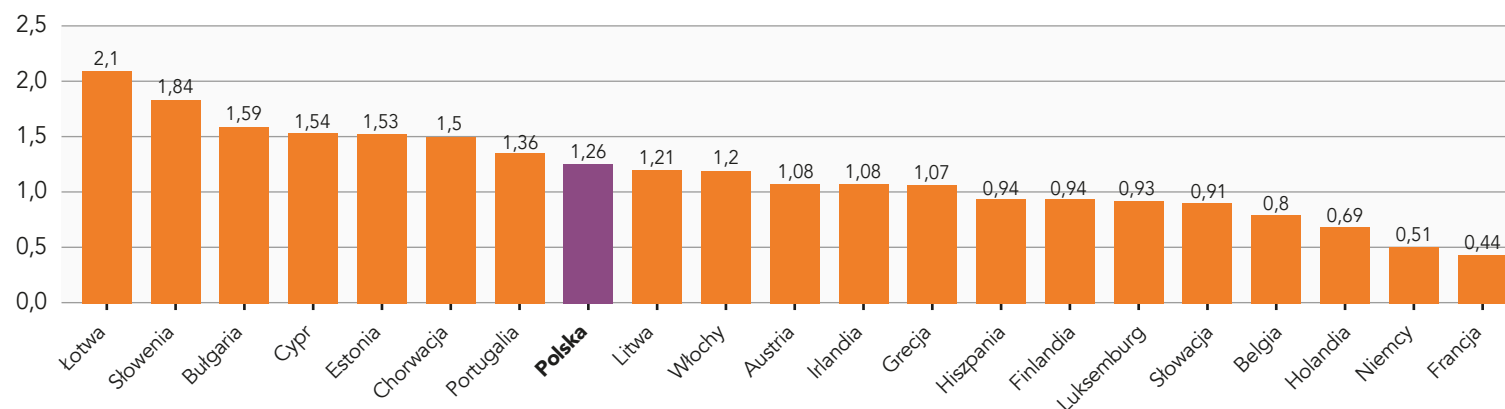
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC, SSM, NBP

Rentowność aktywów i kapitałów własnych polskiego sektora bankowego na tle innych europejskich sektorów bankowych w 2024 r. była umiarkowana.

Rentowność aktywów (ROA) europejskich sektorów bankowych (IV kwartał 2024 r., w proc.)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC, SSM, NBP

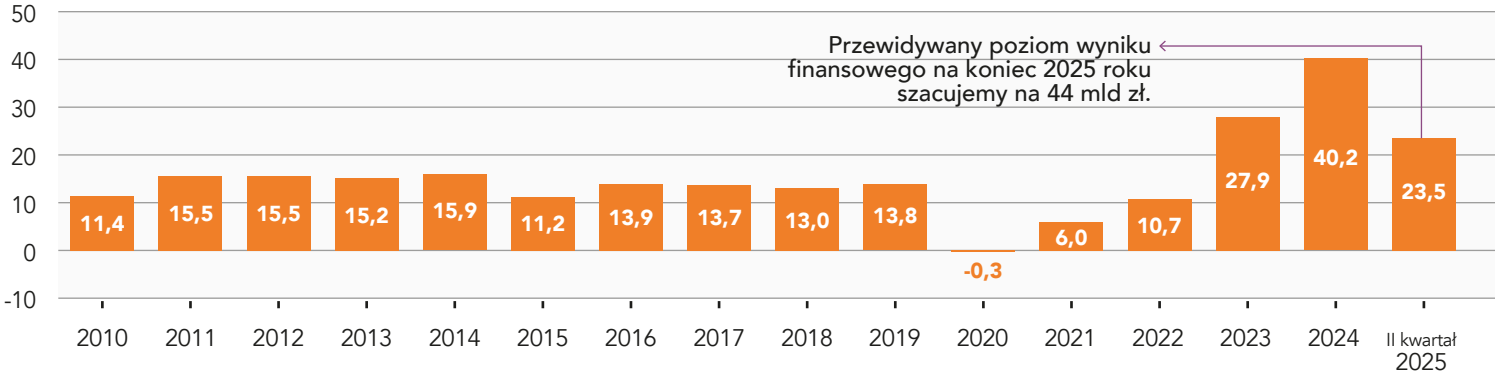

W pierwszym półroczu 2025 roku wynik finansowy netto (WFN) sektora bankowego wyniósł 23,5 mld zł mld zł. Wynik finansowy netto w ujęciu miesięcznym wyniósł w czerwcu 2,5 mld zł i był niższy o 1,9 mld zł (-43,4% m/m) od wyniku osiągniętego w poprzednim miesiącu.

Wynik finansowy netto na koniec czerwca 2025 r. wyniósł 23,5 mld zł, czyli wzrósł o 18,28% r/r

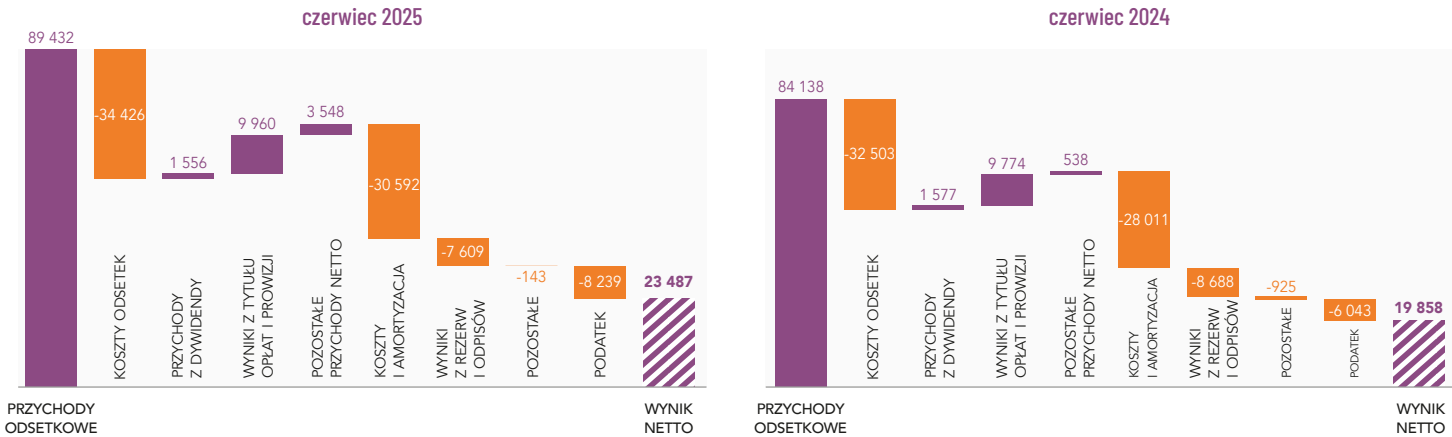
Wynik finansowy netto sektora bankowego

Źródło: obliczenia własne ZBiA na podstawie danych KNF

Składowe wyniku finansowego sektora bankowego (mln PLN)

Źródło: dane KNF, czerwiec 2025 r.

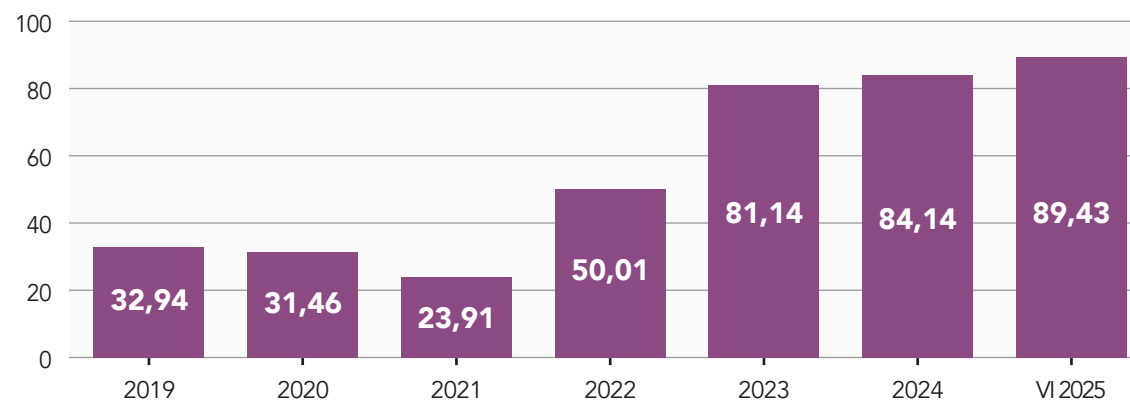

Analizując strukturę wyniku finansowego po I półroczu 2025 r. i w 2024 r. zauważalna była poprawa w kategoriach przychodowych. Po dwóch kwartałach 2025 r. zauważalny był wzrost przychodów odsetkowych przy jednoczesnym wzroście kosztów odsetkowych.

W ujęciu kwartał do kwartału roku poprzedniego przychody odsetkowe na koniec II kw. 2025 roku osiągnęły wartość 45,24 mld zł podczas gdy w tym samym okresie roku ubiegłego wynosiły 42,43 mld zł. Od drugiego kwartału 2025 roku należy się jednak spodziewać delikatnego wyhamowywania dynamiki wzrostu przychodów odsetkowych z uwagi na decyzję RPP odnośnie wysokości stóp procentowych. Z drugiej strony na stabilny poziom przychodów odsetkowych, częściowo odporny na wahania stóp procentowych, istotny wpływ mają przychody generowane przez instrumenty o stałym lub okresowo stałym oprocentowaniu, takie jak obligacje skarbowe oraz kredyty mieszkaniowe o okresowo stałym oprocentowaniu.

Przychody odsetkowe po II kwartałach każdego roku (w mld PLN)

Źródło: dane KNF, czerwiec 2025 r.

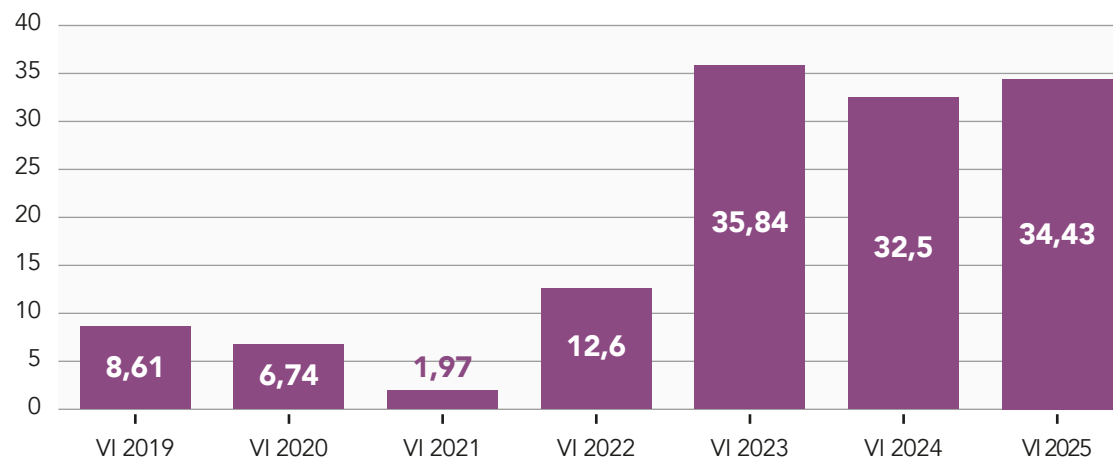
Wynik odsetkowy sektora bankowego po II kwartale 2025 r. osiągnął poziom 27,80 mld zł. Tym samym wzrost wyniósł 7,18% w stosunku r/r.

Wysokość kosztów odsetkowych w poszczególnych miesiącach pierwszego kwartału tego roku była niemal identyczna jak w pierwszych trzech miesiącach 2023 roku. Średniomiesięczny poziom kosztów w 2025 roku wyniósł 5,81 mld zł, zaś w analogicznym okresie 2024 roku średniomiesięczne koszty odsetkowe wynosiły 5,5 mld zł. Podobnie jak w przypadku przychodów odsetkowych należy się spodziewać spadków kosztów odsetkowych wraz z sukcesywnym obniżaniem stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej.

Koszty odsetkowe po II kwartale wzrosły o 5,92%, ale były niższe niż w 2023 r.

Koszty odsetkowe po I półroczach (w mld PLN)

Źródło: dane KNF, czerwiec 2025 r.

Wzrost wyniku odsetkowego sektora bankowego w okresie 2022 – 2025 jest efektem wysokiego wzrostu stóp procentowych, a następnie utrzymywania się ich podwyższonego poziomu. Wysoka stopa referencyjna umożliwiła osiągnięcie wysokiej stopy wyniku odsetkowego (wyraźnie wyższej niż ze wcześniejszych lat). W następstwie spadku stóp procentowych w maju i lipcu 2025 możliwy jest spadek wartości stopy wyniku odsetkowego, jednakże nie powinien być on znaczący z uwagi na wzrost w ostatnich latach udziału w aktywach banków aktywów stałoprocentowych (zarówno w odniesieniu do instrumentów dłużnych, jak i kredytów o okresowo stałej stopie procentowej). W I półroczu odnotowano wzrost przychodów odsetkowych o 6,29%, które na koniec czerwca wyniosły blisko 90 mld zł.

W kontekście trwającej w I kwartale 2025 r. dyskusji o wynikach banków wiele emocji wzbudził temat marż kredytowych. Pomijając w niniejszym raporcie wątek tego, w jak tendencyjny sposób pokazywane były marże (momentami nie mając nic wspólnego z marżą kredytową w jej tradycyjnym, konsumenckim rozumieniu), jednoznacznie stwierdzić można, że choć marże kredytowe w Polsce są wysokie, nie są one najwyższe. W szczególności jeżeli porównamy to, co da się porównać, a zatem np. marże kredytów zmiennoprocentowych w stosunku do innych europejskich państw. Porównanie to wskazuje (dane EMF), że wyższe marże na zmiennoprocentowych kredytach mieszkaniowych mają m.in. w Niemczech i w Holandii (odpowiednio 2,22% i 2,24% wg. stanu na koniec IV kw. 2024 r.). Irracjonalności dyskusji dotyczących marż kredytowych w odniesieniu do kredytów hipotecznych dodaje fakt, że według stanu na koniec kwietnia 2025 r., marże kredytowe ogółem (gdzie marża liczona jest jako różnica między średnim oprocentowaniem nowych kredytów mieszkaniowych ogółem a wysokością stopy referencyjnej) pozostają w długoterminowym trendzie spadkowym, wyraźnie poniżej długoterminowej średniej (2005-2025: 2,51%), zaś sama marża (1,68%) zbliżają się do historycznego minimum.

Zważywszy na fakt wysokiego uzależnienia wyników finansowych od wyników odsetkowych, w warunkach oczekiwanego dalszego spadku stóp procentowych (być może do średniorocznego poziomu ok. 3,5%), wynik finansowy sektora bankowego może zmniejszyć się nominalnie do poziomu ok. 35 mld zł (a zatem zmniejszyć się w stosunku do WF z 2024 r. o ok. 16,5%). Tak znaczący nominalny spadek w warunkach rozwoju polskiej gospodarki (wzrostu PKB), wzrostu kapitałów własnych i aktywów banków, będzie prowadził do spadku realnego poziomu wyniku finansowego i spadku rentowności banków, co ma fundamentalnie niekorzystny wpływ na potencjał banków do finansowania potrzeb rozwijającej się gospodarki.

OBCIĄŻENIA REGULACYJNE I PODATKOWE

Z obliczeń Zespołu Badań i Analiz ZBP wynika, że skumulowana wartość obciążeń podatkowych i parapodatkowych w latach 2015-2025 przekroczyła 100 mld zł. Do tego trzeba dodać podatek CIT płacony przez banki co w sumie daje ponad 185 mld zł. Jak widać z poniższego zestawienie największym obciążeniem dla banków działających w Polsce jest CIT. Kolejny dużym obciążeniem jest podatek bankowy. Jak zauważa Narodowy Bank Polski w raporcie o stabilności finansowej, czynnikiem mającym istotny wpływ na sytuację banków w kolejnych kwartałach i stabilność sektora będzie miało ryzyko prawne, w tym ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi. Jak wskazuje NBP, w 2024 r. poziom odpisów i innych kosztów ryzyka prawnego w odniesieniu do walutowych kredytów mieszkaniowych wyniósł około 16,5 mld zł wobec blisko 20 mld zł w 2023 r. Według szacunków NBP, łączny koszt, który banki poniosły już w związku z ryzykiem prawnym kredytów walutowych przekroczył 90 mld zł, z czego ok 60 mld stanowią obecnie utworzone rezerwy, ok. 18 mld stanowią koszty zawartych już ugód z klientami, zaś 12 mld zł stanowią koszty z tytułu prawomocnych wyroków.

Stan rezerw na ryzyko prawne walutowych kredytów mieszkaniowych na koniec 2024 r. i dotychczasowe wykorzystanie

Źródło: NBP, Raport o stabilności systemu finansowego, czerwiec 2025

Suma obciążeń podatkowych i parapodatkowych w latach 2015-2025

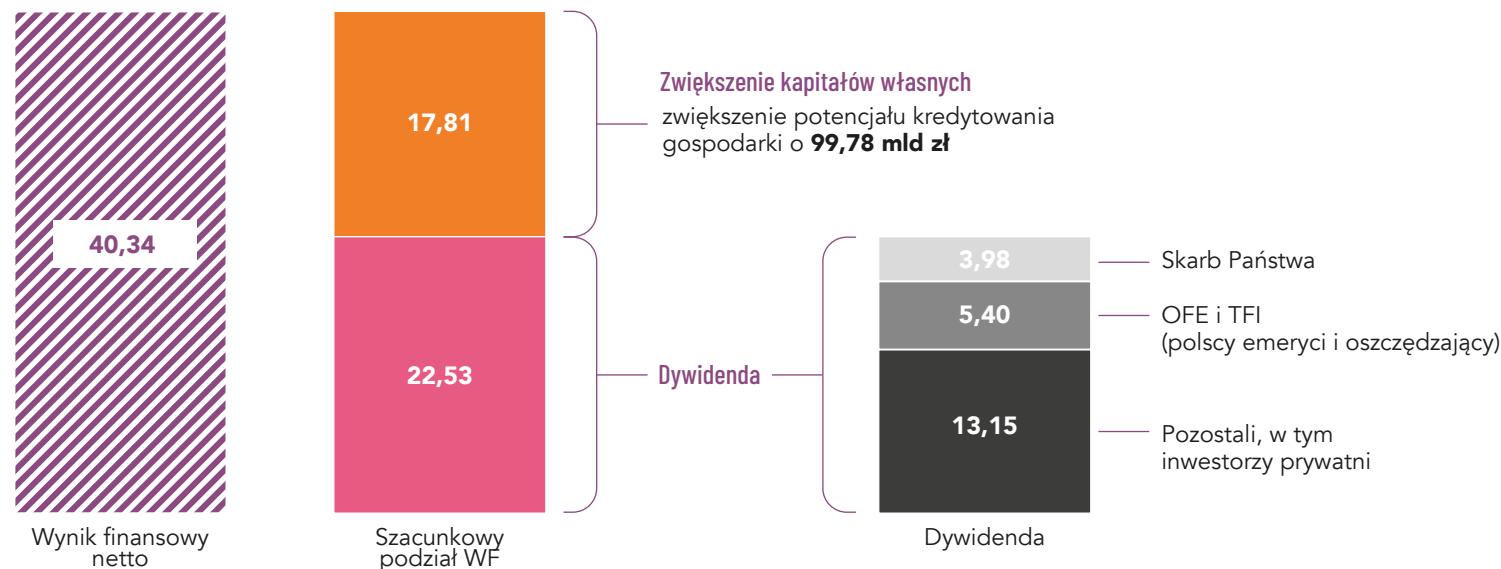
	OBYWIAZUJE OD	CZĘSTOTLIWOŚĆ	ŁĄCZNA WARTOŚĆ W LATACH 2025-2025 (w mld zł)
CIT	1992	roczna	83,08 (w tym 14,5 mld zł w 2025)
Podatek bankowy	2016	miesięczna	48,31 (w tym 6,36 mld zł w 2025)
Składki na FGB w BFG	2016	roczna	7,3 (w tym 0,89 mld zł w 2025)
Składki na FPRB w BFG	2017	roczna	13,49 (w tym 1,81 mld zł w 2025)
Wpłata na FWK	2015, 2022	ustalana indywidualnie	2,0 (w tym 0,0 mld zł w 2025)
Wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru	2015	roczna	2,6 (w tym 0,35 mld zł w 2025)
Wakacje kredytowe	2022-2023, 2024	jednorazowa	14,98 (w tym 0,0 mld zł w 2025)
Wpłaty na system ochrony banków komercyjnych	2022	jednorazowa	3,5 (w tym 0,0 mld zł w 2025)
inne (BFG – F stab, F prom, FOŚG)	2015-2016	F stab i F pom – roczna FOŚG – jednorazowa	10,4 (w tym 0,0 mld zł w 2025)

suma: 185,66 mld zł
(w tym 23,91 mld zł w 2025)

Wypracowany przez banki zys w 2024 r. pozwolił na zwiększenie wpływu z tytułu wypłaty dywidendy oraz zwiększenie potencjału akcji kredytowej o 99,78 mld zł.

Wynik finansowy sektora bankowego i jego podział w 2024 r.

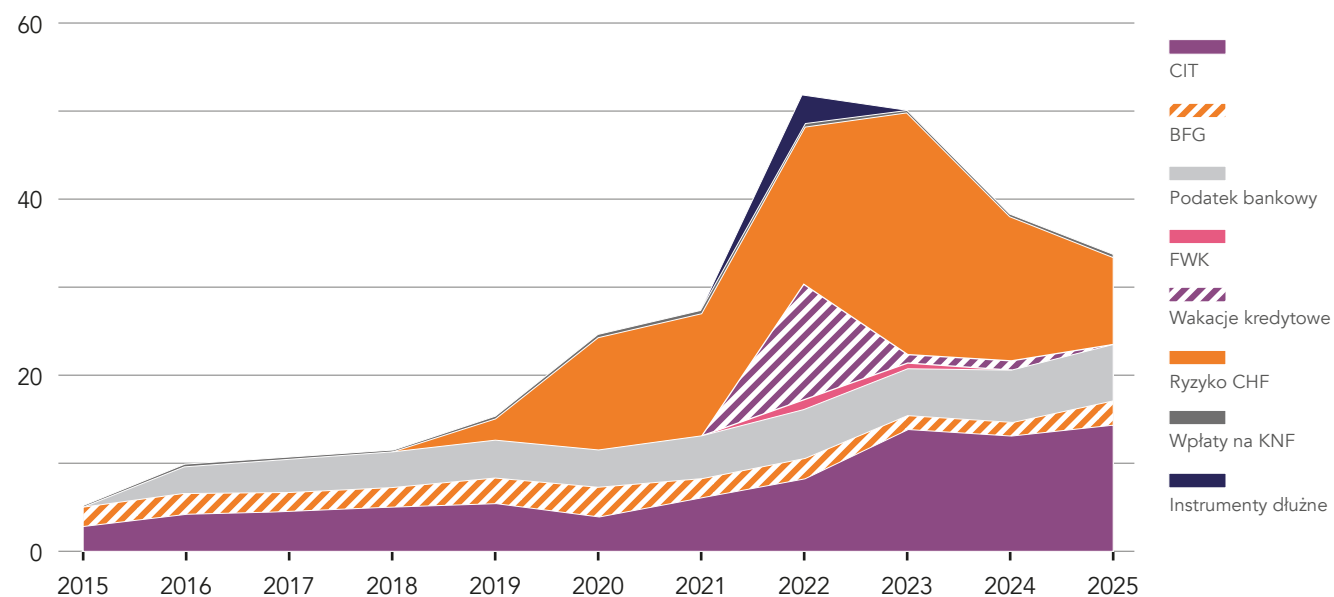
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Obciążenia podatkowo-składkowe powiększone o koszty ryzyka prawnego w latach 2015-2025* osiągnęły poziom 280,51 mld zł. W tym samym czasie skumulowany WF netto wyniósł 194,32 mld zł.

Obciążenia podatkowe i paropodatkowe oraz koszty ryzyka prawnego kredytów walutowych w latach 2015-2025 (w mld PLN)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

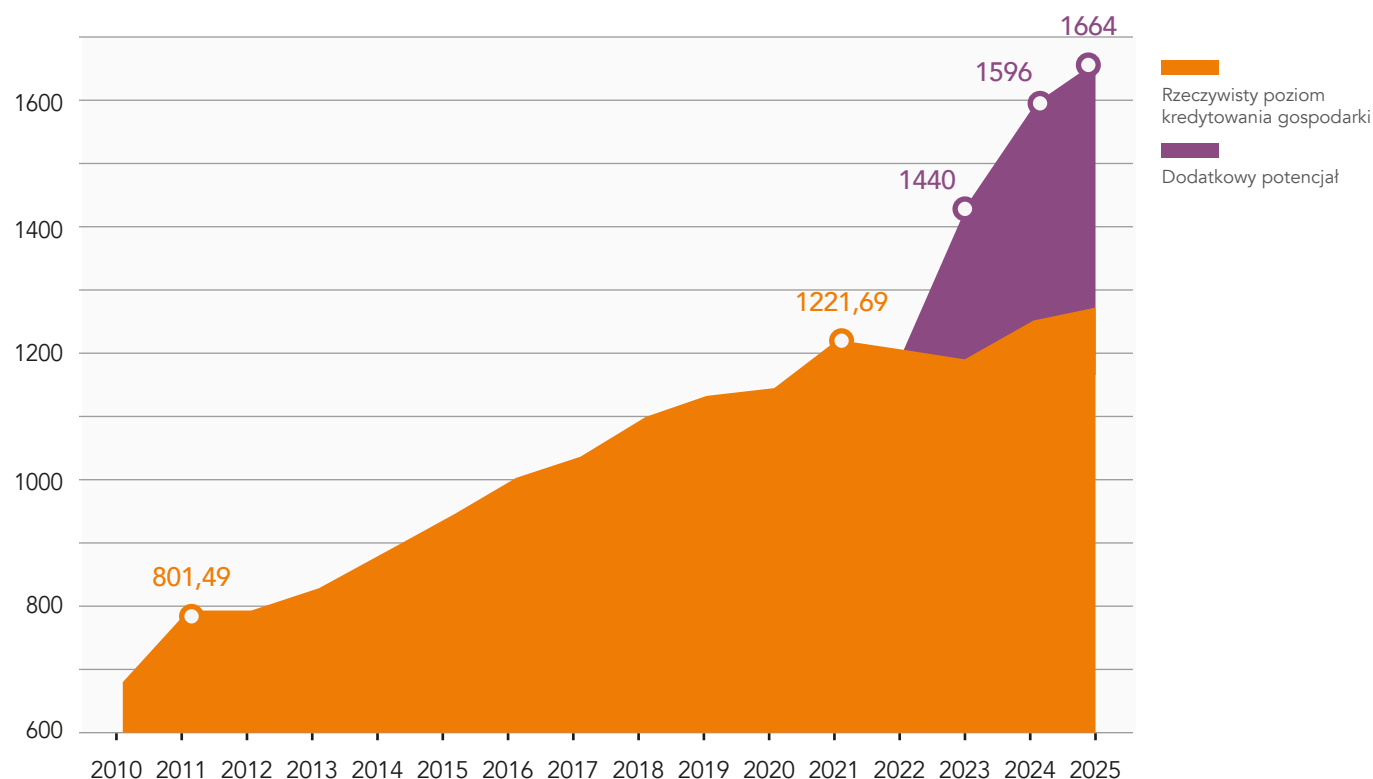
FINANSOWANIE GOSPODARKI

Polski sektor bankowy ma potencjał do zwiększania finansowania gospodarki o około 380 mld zł. Finansowanie to jest dostępne zdecydowanie wyższym stopniu niż średnia w 27 krajach Unii Europejskiej.

Funkcjonowanie w warunkach wysokich stóp procentowych połączone z racjonalnym gospodarowaniem wypracowanymi wynikami finansowymi pozwoliło bankom na stworzenie dodatkowego potencjału do finansowania gospodarki. Dzisiejszy rozmiar aktywnego portfela kredytowego (kredyty dla sektora niefinansowego i JST) to 1288,3 mld zł (VI 2025). Banki są jednak gotowe do istotnego zwiększenia finansowania. Dodatkowy potencjał szacowany jest na około 380 mld zł, co pozwoliłoby na zwiększenie rozmiarów aktywnych portfeli kredytowych do poziomu 1bln 664 mld zł, a zatem o 30% niż obecnie. Stanowi to doskonały zasób w perspektywie zainicjowanych już inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Potencjał sektora bankowego do zwiększenia akcji kredytowej (w mld PLN)

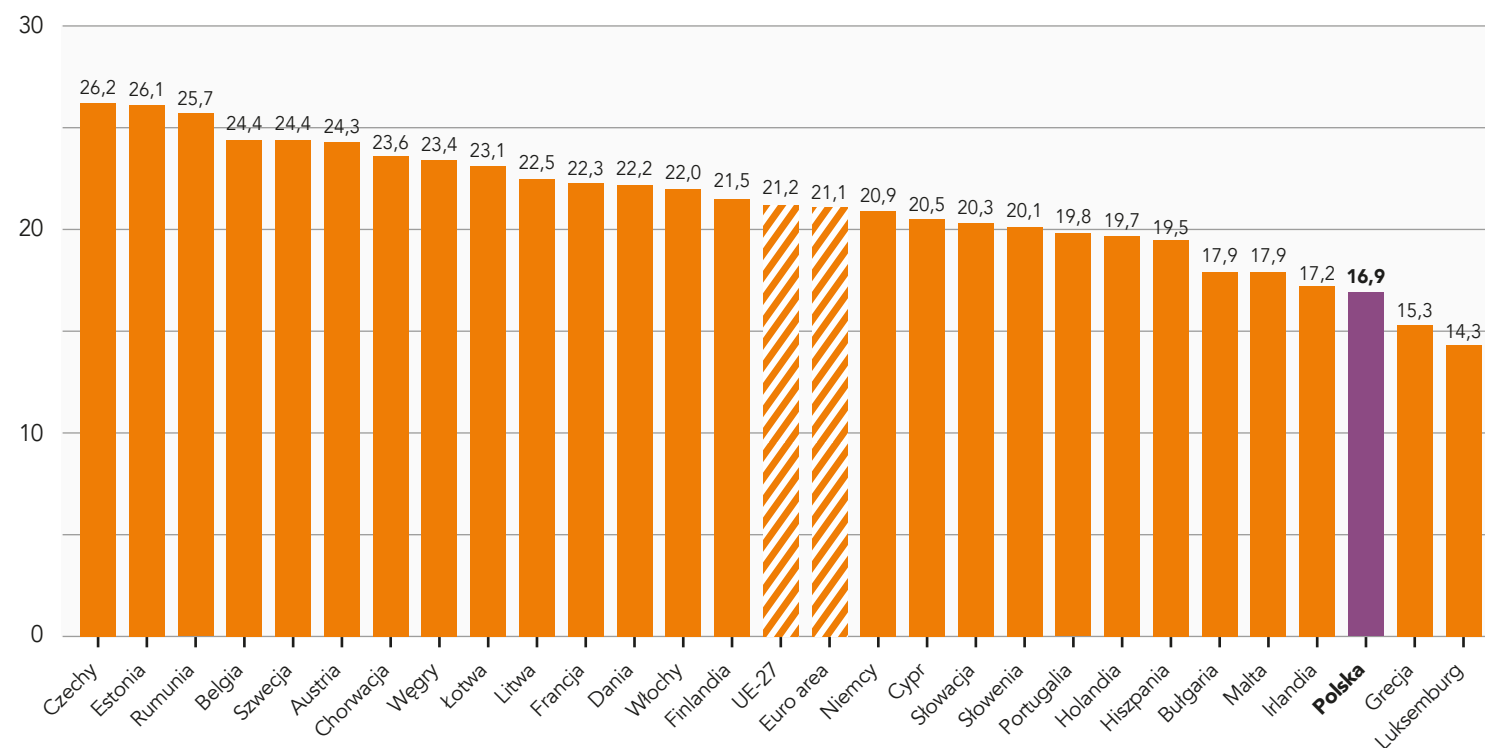
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane SM NBP

Jeśli natomiast spojrzymy na dane dotyczące inwestycji w 27 krajach Unii Europejskiej w relacji do PKB w 2024 r. średni poziom wynosił około 21,2 proc., czyli co piąte euro wydawane było na zakup maszyn, budowę infrastruktury, nieruchomości i inne formy inwestycji trwałych. Wyraźnie powyżej średniej plasują się kraje Europy Środkowo-Wschodniej (Czechy, Estonia, Rumunia), co często wiąże się z dynamicznym rozwojem, potrzebą modernizacji i nadrobianiem opóźnień inwestycyjnych. Polska, z wynikiem 16,9 proc. plasuje się poniżej średniej UE. Za nami była Grecja i Luksemburg. Poziom inwestycji realizowanych w Polsce, począwszy od 2016 roku, zaczął silnie odbiegać od poziomu inwestycji realizowanych średnio w krajach UE-27. W trakcie minionej dekady dystans ten się pogłębiał. W 2024 roku do osiągnięcia średniego unijnego poziomu inwestycji brakowało nam ponad 160 mld zł, zaś do osiągnięcia poziomów inwestycji realizowanych przez państwa naszego regionu zabrakło nam aż 330 mld zł.

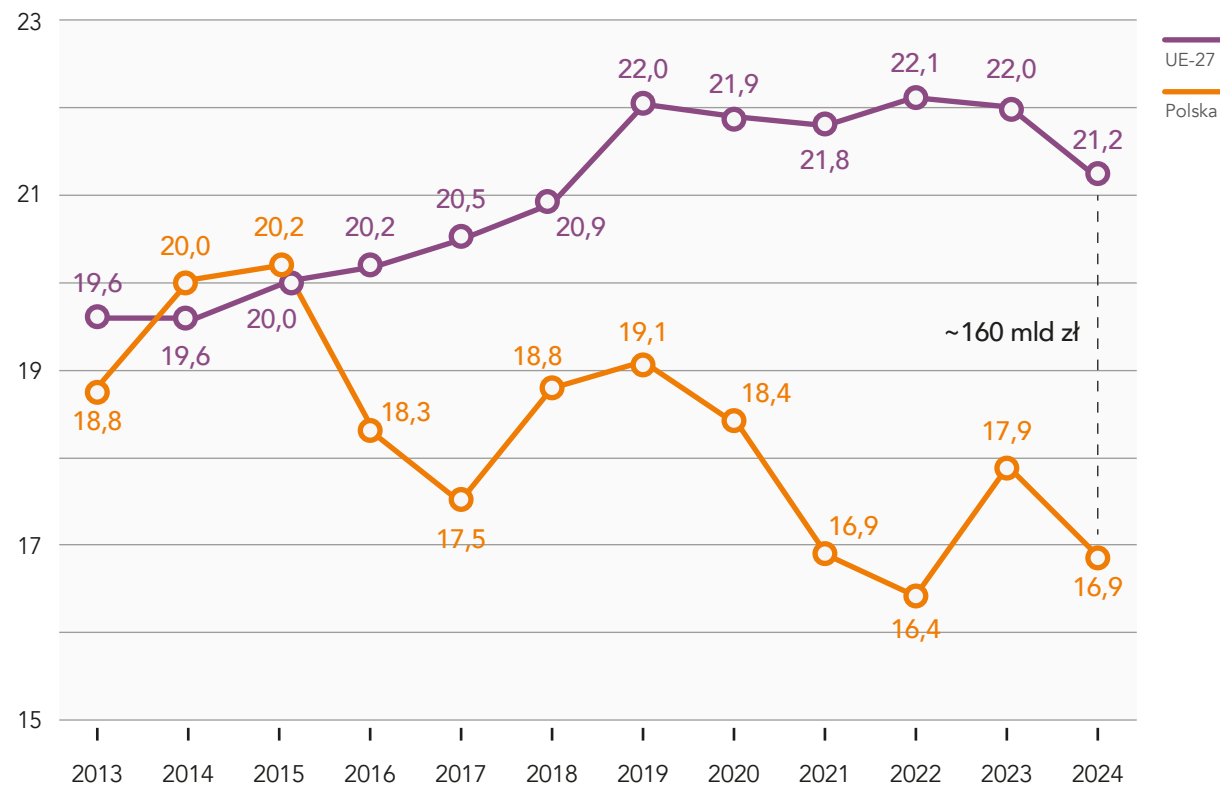
Inwestycje w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie Zespół Badań i Analiz ZBP,
dane Eurostat

Inwestycje w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie Zespół Badań i Analiz ZBP,
dane Eurostat

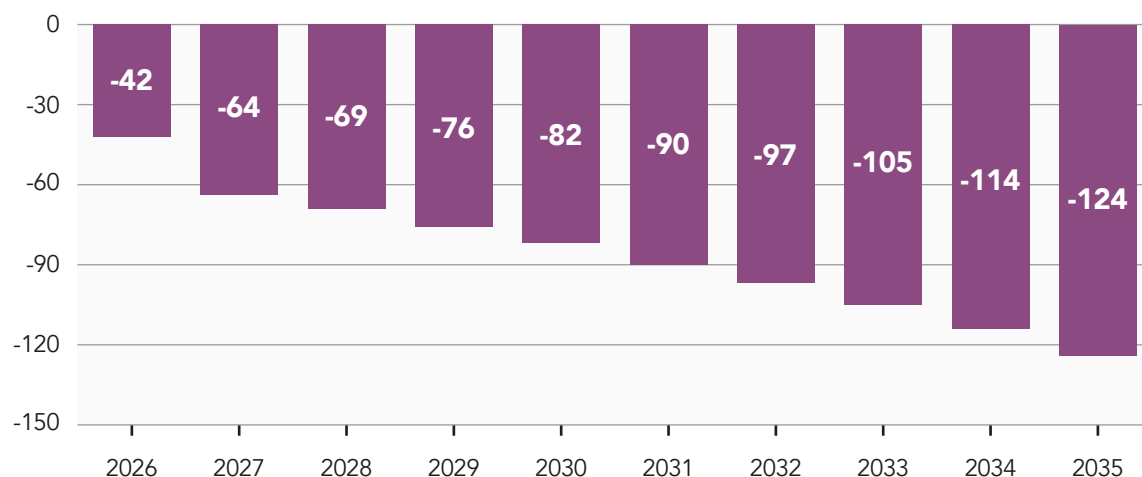
Rozwiązania, które były wprowadzone sektorowo w krajach UE-27 (obciążały banki) miały każdorazowo charakter ograniczony czasowo. Trwałe wzrosty stawki CIT dotyczą wszystkich podmiotów w ramach solidarnego wzrostu stawki CIT.

Warto podkreślić, że W II kwartale 2025 r. banki złagodziły politykę kredytową oraz zanotowały wzrost popytu we wszystkich segmentach rynku kredytowego. Tak wynika z ankiety NBP „Sytuacja na rynku kredytowym” z czerwca 2025 r. Do złagodzenia kryteriów udzielania kredytów przyczynił się głównie wzrost presji konkurencyjnej ze strony innych banków. Obniżenie stóp procentowych NBP było dodatkowym powodem złagodzenia kryteriów udzielania kredytów dla gospodarstw domowych i jednocześnie wspierało popyt na kredyty. We wszystkich segmentach rynku banki łagodziły warunki kredytowania poprzez zmniejszanie marży kredytowej najczęściej w przypadku kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych. W III kwartale 2025 r. banki zamierzają utrzymać dotychczasowe kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw i kontynuować łagodzenie dla gospodarstw domowych. Oczekują wzrostu popytu na wszystkie rodzaje kredytów, z wyjątkiem krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw.

Analizując wpływ sektora bankowego na rozwój polskiej gospodarki nie można pominąć projektowanej przez Ministerstwo Finansów podwyżki podatku CIT z 19 do 30 proc. Ministerstwo Finansów szacuje, że zmiany skutkować będą zwiększeniem wpływów z podatku CIT w roku 2026 o ok. 6,5 mld zł. Łącznie w okresie 10 lat proponowane rozwiązania mają przynieść budżetowi ponad 20 mld zł, co będzie dodatkowo zwiększało istotny już udział sektora bankowego w finansowaniu wydatków budżetu państwa, w szczególności zwiększonych potrzeb w odniesieniu do wydatków na bezpieczeństwo i ochronę zdrowia. Zespół Badań i Analiz ZBP obliczył, że zaproponowane rozwiązanie w latach 2026 -2035 doprowadzi do spadku potencjału banków do finansowania gospodarki blisko o 124 mld zł.

Skumulowany ubytek potencjału do finansowania gospodarki (w mld PLN)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Warto podkreślić, że rozwiązania, które były wprowadzone sektorowo (obciążały banki) miały każdorazowo charakter ograniczony czasowo. Trwałe wzrosty stawki CIT dotyczą wszystkich podmiotów.

PAŃSTWO	PODSTAWA PODATKU	KLASY / PODMIOTY	STAWKA PODATKU	OKRES OBOWIĄZYWANIA	
Słowacja	CIT	Banki	Podwyżka CIT do 30% w 2024 r., stopniowy spadek o 5 pp. rocznie do CIT 15% w 2027 r.	2024–2027	W tym czasie banki w Polsce ponosiły koszty wakacji kredytowych
Hiszpania	CIT	Banki	Podwyżka CIT banków o 4,8 pp.	2023–2025	
Łotwa	Zysk / CIT	Banki	20% w 2024 r.	Od 2024	
Estonia	CIT	Wszystkie przedsiębiorstwa	20% w 2024 r. i 22% w 2025 r.	Od 2025	W tym krajach nie ma podatku bankowego zasilającego budżet centralny
Francja	CIT	Wszystkie formy z obrotem rocznym ponad 1 mld EUR (w tym banki)	Z 25% do 33,5% w 2025 r., 30% w 2026 r.	2025–2026	
Czechy	CIT	Wszystkie przedsiębiorstwa	Wzrost CIT z 19% do 21%	Od 2024	
Islandia	CIT	Wszystkie przedsiębiorstwa	Wzrost CIT z 20% do 21%	Od 2024	
Słowenia	CIT	Wszystkie przedsiębiorstwa	Wzrost CIT z 19% do 22%	Od 2024	
Litwa	CIT	Wszystkie przedsiębiorstwa	Wzrost CIT z 15% do 16%	Od 2025	

Gdy w Europie w trakcie kryzysu finansowego z lat 2008-2010 państwa udzieliły wsparcia bankom, banki płaciły podatek bankowy, aby zwrócić budżetom państw i społeczeństwom udzielone wsparcie. W Polsce taka sytuacja nie miała miejsca. Gdy w latach 2020-2022 w Polsce udzielono wsparcie przedsiębiorstwom (nie bankom) w postaci Tarcz Antykryzysowych, podatek nakładany jest na banki. Na zasadzie analogii do europejskich wzorców, nowy podatek powinien mieć bardziej solidarny charakter i nie powinien budować trwałych sektorowych asymetrii i nierównowag. Niektóre państwa (np. Austria, Portugalia, Niemcy, Luksemburg, Finlandia) obniżają stawki CIT w obronie rodzimego przemysłu. Ma to szczególne znaczenie w warunkach, w których produkcja przemysłowa w Europie od ponad 3 lat przestała wzrastać, zaś w niektórych krajach wręcz kurczy się. Niemcy, który również mają przed sobą zwiększone nakłady na obronność (w 2024: 2,1% PKB, 3,5% PKB w 2029 r.) w ramach pakietu „investment booster” uruchomionego latem 2025 r. planują obniżyć stawkę CIT z obecnego poziomu 15% do 10% od 2032 r. (rozpoczynając systematyczne obniżki od 2028 r.). Rozwiązanie to, poprzez wzrost aktywności gospodarczej doprowadzi również do zwiększenia wpływów budżetowych.

RYZYKA SYSTEMOWE

Zgodnie z opublikowanym w czerwcu Raportem o stabilności systemu finansowego NBP ryzyka, które pozostają istotnym czynnikiem niepewności dla sektora bankowego w nadchodzących latach.

- **Ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi**, którego skala, mimo spadku liczby nowych pozwów, nadal generuje wysokie rezerwy i niepewność co do przyszłych orzeczeń sądowych. Pomimo spadku wartości portfela kredytów walutowych, ryzyko prawne związane z tymi kredytami nadal stanowi istotne zagrożenie dla stabilności sektora bankowego. Potencjalne zmiany legislacyjne lub orzecznictwo sądowe mogą prowadzić do konieczności utworzenia dodatkowych rezerw, co obciąży bilanse banków.
- **Ryzyko regulacyjne** – zmiany w przepisach dotyczących ochrony konsumentów oraz potencjalne zmiany w umowach kredytowych mogą prowadzić do nieoczekiwanych kosztów dla banków, co może ograniczyć ich zdolność do udzielania kredytów i rozwoju działalności;
- **Wysoka ekspozycja na obligacje skarbowe** – zwiększający się udział obligacji skarbowych w bilansach banków może prowadzić do koncentracji ryzyka, zwłaszcza w przypadku zmian w polityce fiskalnej lub sytuacji makroekonomicznej, choć w ocenie NBP ryzyko to obecnie należy uznać za umiarkowane;
- **Wysoka poziom ryzyka geopolitycznego** – utrzymujący się wysoki poziom ryzyka geopolitycznego w znaczącym stopniu ogranicza skłonność przedsiębiorstw do podejmowania działalności inwestycyjnej. Polska, jako kraj przyfrontowy, ma również w kalkulowane w tzw. ryzyko kraju premię związaną z podwyższonym poziomem napięć w pobliżu naszych granic (co podnosi koszty finansowania zagranicznego).
- **Ograniczona rola systemu finansowego w gospodarce realnej** – spadek dynamiki akcji kredytowej oraz ograniczony rozwój pozostałej części sektora finansowego mogą prowadzić do zmniejszenia roli systemu finansowego w gospodarce realnej, co może wpłynąć na jego stabilność.
- **Ryzyko regulacyjne wprowadzania nowych obciążeń** (podwyżka CIT)

REKOMENDACJE

- Wyniki sektora bankowego osiągnięte w warunkach wyższych stóp procentowych nie mogą być traktowane jako zyski nadzwyczajne, czy nadmiarowe. Nie mogą stanowić pokusy do dalszego dociążania sektora bankowego kolejnymi daninami na rzecz budżetu państwa. Zyski te mają charakter cykliczny i wynikają z bieżącej koniunktury.
- Wyższe wyniki finansowe pozwalają na budowanie kapitałów własnych banków, a tym samym do zwiększenia zdolności sektora bankowego do finansowania gospodarki
- Konieczne jest utrzymanie rentowności sektora bankowego co najmniej na poziomie oczekiwanej przez inwestorów stopy zwrotu z kapitał
- Z uwagi na silne powiązanie wyników z poziomem stóp procentowych banków centralnych oraz zwiększoną w ostatnich latach w Polsce restrykcyjność w obszarze maksymalnym pozaodsetkowych kosztów kredytu, konieczne jest zwiększenie dywersyfikacji źródeł dochodów poza wynik z tytułu odsetek
- Konieczny dialog sektora bankowego z przedstawicielami Rządu i instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego na temat roli i zdolności sektora bankowego do finansowania przedsięwzięć gospodarczych
- Konieczna jest racjonalizacja obciążeń sektora bankowego, w szczególności zmiana podstawy naliczania podatku od niektórych instytucji finansowych. Bieżąca formuła penalizuje działalność kredytową
- Podjęcie działań proaktywnych na rzecz wdrożenia przez władzę publiczną w polskim sektorze bankowym mechanizmów transferu ryzyka w przypadku kredytowania grup wrażliwych – w szczególności w obszarze kredytów mieszkaniowych. Optymalna interwencja publiczna w zakresie wsparcia banków w procesie transferu i redukcji ryzyka przyczyniła się do istotnego zwiększenia gotowości i zdolności sektorów bankowych do kredytowania gospodarki
- Pożądane jest systemowe podejście do problematyki kredytu mieszkaniowego, aby wprowadzane programy publiczne oddziałujące na popyt lub podaż nieruchomości nie powodowały silnych fluktuacji w zakresie cen i dostępności kredytu zabezpieczonego hipotecznie
- Zmniejszenie skali efektu transformacji kosztów ryzyka prawnego poprzez m.in. wzrost skali działań w obszarze sądownictwa polubownego oraz realizacji większej skali ugód w szczególności w obszarze kredytów denominowanych w walutach obcych
- Zaniechanie dalszego zwiększania obciążeń sektora bankowego

- Podjęcie działań na rzecz stymulowania popytu na kredyt, zwłaszcza w przypadku kredytu gospodarczego, także poprzez aktywne łączenie różnych form finansowania działalności, związanych m.in. z polityką publiczną UE; wobec istotnej luki inwestycji w polskiej gospodarce oraz silnych preferencji w zakresie finansowania działalności kapitałem własnym czynnik popytowy będzie w najbliższych latach fundamentalny w kontekście realizowanej poprawy zdolności banków do finansowania gospodarki dzięki akumulacji zysków
- Kontynuacja wspierania wiarygodności i niepodważalności wskaźników referencyjnych, w szczególności WIBOR, oraz dalsze wspieranie reformy wskaźników zgodnie z ogólnoświatową praktyką zastępowania wskaźników typu -IBOR wskaźnikami typu RFR.
- Włączenie sektora bankowego w realizację inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).
- Wspieranie środowiska bankowego w działaniach na rzecz przeciwdziałania cyberprzestępczości
- Udział sektora bankowego w wypracowywaniu przyjęcia kompleksowej polityki mieszkaniowej oraz prace nad jednolitą umową kredytu hipotecznego i wypracowania modelu rekompensaty za wcześniejszą spłatę
- Współpraca instytucji państwa z sektorem bankowym w zakresie cyfrowych usług w tym w obszarze e-Administracji
- Potrzeba powszechnej edukacji ekonomicznej społeczeństwa w zakresie podstawowych ekonomicznych uwarunkowań i mechanizmów funkcjonowania sektora

ŹRÓDŁA DANYCH

Prognozy dla sektora bankowego; polski sektor bankowy na tle banków w UE –
dr Tomasz Pawlonka, dyrektor Zespołu Badań i Analiz ZBP; dyrektor Programu
Analityczno–Badawczego Warszawskiego Instytutu Bankowości www.pabwib.pl

Komisja Europejska – European Economic Forecast – Summer 2025

Dane statystyczne Banku Światowego – stan na sierpień 2025

Dane statystyczne Europejskiej Federacji Bankowej

S&P Global Midyear Outlook 2025

Dane statystyczne Europejski Bank Centralny – stan na sierpień 2025

Dane statystyczne Komisji Nadzoru Finansowego – stan na czerwiec 2025

Dane statystyczne Eurostat

Dane statystyczne Narodowy Bank Polski – stan na lipiec 2025

**Badanie opinii wśród pracowników sektora bankowego zrealizowane przez Mind&Roses
na zlecenie Związku Banków Polskich – lipiec 2025**

Global Innovation Index 2024, WIPO

European Commission – European Innovation Scoreboard 2025

**Raport „Zarządzanie różnorodnością w bankach komercyjnych” Związku Banków Polskich
i Kobiety w Finansach**

EBA Report on benchmarking of diversity practices at EU level, 2021 data S&P Global Market Intelligence

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

AUTORZY RAPORTU I WIĘCEJ INFORMACJI

Katarzyna Walterska

Doradca Zarządu

Zespół Komunikacji i PR ZBP

tel. 607 816 500

katarzyna.walterska@zbp.pl

dr Przemysław Barbrich

Dyrektor Zespołu

Komunikacji i PR

tel. 660 763 83

przemyslaw.barbrich@zbp.pl

WSPÓŁPRACA

Zofia Ponulak

Zespół Komunikacji i PR ZBP

tel. 505 425 649

zofia.ponulak@zbp.pl

Jakub Borucki

Zespół Komunikacji i PR ZBP

tel. 796 777 637

jakub.borucki@zbp.pl

KONSULTACJA

dr Tomasz Pawlonka

Dyrektor Zespołu Badań i Analiz

ZBP; dyrektor Programu

Analityczno-Badawczego

Warszawskiego Instytutu

Bankowości

www.pabwib.pl

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Karolina Wojciechowska

Polska Grupa Infograficzna

infograficy.pl

